

JP ELEKTROPRIVREDA BiH

d.d. - Sarajevo

Sarajevo, 10.12.2024. godine

Broj: NO-43736/24-54./3.1.

SKUPŠTINA DRUŠTVA

Predmet: Obrazloženje Prijedloga Plana poslovanja JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo za period 2025-2027. godina.

Na osnovu člana 11. i člana 22. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine i člana 88. Statuta JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, Uprava Društva je pristupila izradi Plana poslovanja JP Elektroprivreda BiH za period 2025. - 2027. godina sa elementima propisanim članom 23. Zakona o javnim preduzećima.

U planu su, pored Sažetka, Uvoda i odredbi u vezi provođenja Plana sadržana sljedeća poglavlja:

- Osnovni podaci o Društvu
- Analiza okruženja
- Strateški planovi i ciljevi Društva
- Elektroenergetski bilans
- Finansijski plan
- Plan ljudskih resursa
- Plan ulaganja
- Nabavke

Prilog Plana su planovi prihoda, troškovi i rashoda po djelatnostima za sve 3 planske godine, razloženo po planskim stavkama. U tekstu plana su navedene planske podloge i pretpostavke koje su korištene u izradi Plana poslovanja.

Planirana je ukupna proizvodnja od 17.773 GWh. Planiran je obim prodaje od 6.600 GWh u 2025. godini, 6.000 GWh u 2026. godini i 6.048 GWh u 2027. godini.

Aktivnosti na rekonstrukcijama i revitalizacijama blokova, te nabavke uglja su planirane kako je i predviđeno EEB-om, a isto se odražava na obim proizvodnje i raspoložive količine električne energije za prodaju. U postojećoj situaciji značajno je ispoštovati planiranu količinu nabavke i kvalitet uglja te raspoloživost proizvodnih i distributivnih kapaciteta.

Za sve 3 godine planirano je pozitivno poslovanje, uz pretpostavljenu realizaciju energetske veličine te prodajnih, cjenovnih i troškovnih pretpostavki, uvažavajući i pretpostavljenu realizaciju Plana ulaganja. Predviđeno je ponovno postizanje profitabilnosti poslovanja.

Značajni prihodi planirani su i po osnovu pružanja pomoćnih usluga, prodaje sporednih proizvoda (toplotna energije, tehnološka para i dr) te naknada za priključenje.

Kod troškova je uvažan postojeći nivo cijene topline uglja u primjeni od 01.01.2024. godine te inflatorni uticaj na gotovo sve troškove poslovanja.

44 100 2243072
44 126 2243072
44 764 2243072

Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo, BiH

Reg. broj: UF/I-392/04 Kantonalni sud Sarajevo
Porezni broj: 4200225150005, PDV broj: 200225150005
1549212003366506 - Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH
1410010009748956 - Bosnia Bank International d.d. Sarajevo
1020500000090111 - Union Banka d.d. Sarajevo
1346101000178654 - ASA Banka d.d. Sarajevo
1990490176075902 - Sparkasse Bank d.d. BiH
www.epbih.ba

Podružnice Društva:

Hidroelektrane na Neretvi, Jablanica, J. Černija 1
Termoelektrana «Kakanj», Kakanj, Termoelektrana broj 1
Termoelektrana «Tuzla», Tuzla, 21. aprila 4
«Elektrodistribucija», Bihać, Bosanska 25
«Elektrodistribucija», Mostar, Adema Buća 34
«Elektrodistribucija», Sarajevo, Zmaja od Bosne 49
«Elektrodistribucija», Tuzla, Rudarska 38
«Elektrodistribucija», Travnik, Šumeće 182a
«Elektrodistribucija», Zenica, Safvet bega Bašagića 6

Eventualne promjene ključnih energetske i cjenovnih elemenata bi bile uvažene kroz revidovanje Plana u toku 2025. godine.

Planom ulaganja su predviđena ulaganja u iznosu od blizu 2,1 mlrd. KM, gdje bi se isto realizovalo pretežno iz kreditnih sredstava, ali i uz značajno učešće vlastitih sredstava za ulaganja u iznosu od 454 mil. KM, koja bi se trebala obezbijediti kroz poslovne aktivnosti te iz već postojećih novčanih sredstava (gotovina i depoziti) sa krajem 2024. godine. Dugoročni strateški i prioritetni cilj je realizacija novih proizvodnih pogona iz OIE. S tim u vezi posebno značajna planirana ulaganja se odnose na izgradnju više solarnih elektrana na već utvrđenim lokacijama. Za ulaganja u vezi postojećih proizvodnih objekata skoro u cjelosti je planirano korištenje vlastitih sredstava.

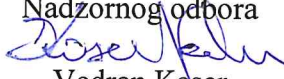
Kroz predračun gotovinskog toka uvažena je i potreba očuvanja minimalne likvidnosti od 30,0 mil. KM sa krajem godine te obaveza urednog servisiranja aktuelnih kreditnih obaveza kao i novih kredita koji se planiraju ugovoriti u toku planskog perioda.

Kada je u pitanju Plan ljudskih resursa planirano je da prosječni broj radnika bude u približnom nivou planiranog broja zaposlenih za 2024. godinu, da prijemi novih radnika budu jednaki u odnosu na prirodni odliv po osnovu penzionisanja radnika, s ciljem kako bi se broj radnika približio sistematizovanom.

Po usvajanju Plana na Skupštini Društva pristupilo bi se usvajanju planova djelatnosti i podružnica, te Plana Direkcije, a isti bi bio važna podloga i za Plan nabavki. Također, planske veličine će se unijeti u odgovarajuće poslovne aplikacije kako bi se omogućilo praćenje Plana i izvještavanje o realizaciji istog.

Uprava Društva je na 127. sjednici održanoj dana 02.12.2024. godine utvrdila Nacrt Plana poslovanja Društva za period 2025.-2027. godina i uputila ga Nadzornom odboru sa prijedlogom da Nadzorni odbor donese Odluku o utvrđivanju Prijedloga Plana poslovanja Društva za period 2025.-2027. godina te da se Prijedlog Plana uputi Skupštini Društva na odlučivanje.

Nadzorni odbor JP Elektroprivreda BiH d.d.- Sarajevo je na 54. sjednici, održanoj 10.12.2024. godine, utvrdio Prijedlog Plana poslovanja Društva za period 2025.-2027. godina koji se upućuje Skupštini Društva na odlučivanje.

Predsjednik
Nadzornog odbora

Vedran Kaser

Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo, BiH

Reg. broj: UF/I-392/04 Kantonalni sud Sarajevo
Porezni broj: 4200225150005, PDV broj: 200225150005
1549212003366506 - Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH
1410010009748956 - Bosnia Bank International d.d. Sarajevo
1020500000090111 - Union Banka d.d. Sarajevo
1346101000178654 - ASA Banka d.d. Sarajevo
1990490176075902 - Sparkasse Bank d.d. BiH
www.epbih.ba

Podružnice Društva:

Hidroelektrane na Neretvi, Jablanica, J. Černija 1
Termoelektrana „Kakanj“, Kakanj, Termoelektrana broj 1
Termoelektrana „Tuzla“, Tuzla, 21. aprila 4
„Elektro distribucija“, Bihać, Bosanska 25
„Elektro distribucija“, Mostar, Adema Buća 34
„Elektro distribucija“, Sarajevo, Zmaja od Bosne 49
„Elektro distribucija“, Tuzla, Rudarska 38
„Elektro distribucija“, Travnik, Šumeće 182a
„Elektro distribucija“, Zenica, Safvet bega Bašagića 6

PRIJEDLOG ODLUKE

koga Skupštini Društva u niže izloženom
tekstu radi donošenja upućuje:

Nadzorni odbor

JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo

Predsjednik

Vedran Kaser

Sarajevo, 10.12.2024. godine

Na osnovu člana 6. stav 1. tačka c) Zakona o javnim preduzećima („Sl. novine FBiH“ broj 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) i člana 62. tačka 16. Statuta JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo (prečišćeni tekst), broj: NO-2190/21 - 41/2. od 25.01.2021. godine i Statuta o dopuni Statuta Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo broj: SD-20745/21-70./6. od 30.07.2021. godine, _____ Skupština Društva, održana dana _____. godine, donosi:

O D L U K U

o donošenju Plana poslovanja

**Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo
za period 2025. - 2027. godina**

Član 1.

Donosi se Plan poslovanja Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo za period 2025. - 2027. godina, koji čini sastavni dio ove Odluke.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 01.01.2025. godine.

Broj: SD - ____/____ - ____./____
Sarajevo, _____. godine

Predsjednik
Skupštine Društva

Javno preduzeće
ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE
d.d. - Sarajevo

Prijedlog utvrđen na
54. sjedici Nadzornog odbora Društva
10.12.2024. godine

PLAN POSLOVANJA **za period** **2025 - 2027. godina**

Sarajevo, decembar 2024. godine

SADRŽAJ

SAŽETAK	3
UVOD	9
Misija, Vizija, Ciljevi	9
1 OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	11
Organizacija Društva	12
2 ANALIZA OKRUŽENJA	14
2.1 Rizici	18
2.2 Prednosti i šanse	20
3 STRATEŠKI PLANOWI I CILJEVI DRUŠTVA	21
Poslovna politika i ciljevi Društva	21
4 ELEKTROENERGETSKI BILANS	27
5 FINANSIJSKI PLAN	30
6 PLAN LJUDSKIH RESURSA	45
7 PLAN ULAGANJA	48
7.1 Politika ulaganja	48
7.2 Prioriteti ulaganja	48
7.3 Ulaganja u djelatnosti proizvodnje	52
7.4 Ulaganja u djelatnosti distribucije	53
7.5 Ulaganja u djelatnosti snabdijevanja i trgovine	55
7.6 Kapitalna ulaganja sa nivoa Društva	56
7.7 Ulaganja u zajedničke projekte	57
7.8 Ulaganja u dokapitalizaciju zavisnih društava	58
7.9 Ulaganja u osnivanje ODS-a	59
8 NABAVKE	60
9 PROVOĐENJE PLANA	62
PRILOZI	63

SAŽETAK

Trogodišnji Plan poslovanja JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo (u daljem tekstu: Društvo ili EP BiH) za period 2025.-2027. godina urađen je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, Statutom Društva, te Pravilnikom o planiranju u JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo. Ovaj Plan poslovanja sačinjen je u skladu sa *Smjernicama za izradu trogodišnjeg plana poslovanja JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo za period 2025-2027. godina*, a zasnovan je na organizacionoj strukturi EP BiH i njenih djelatnosti kao cjeline koja je bila važeća u periodu izrade Plana, a na snazi je od jula 2022. godine.

Izradu Plana pratile su neizvjesnosti vezane za:

- obim isporuka uglja te obim proizvodnje i prodaje u zadnjem kvartalu 2024. godine
- realizacije započetih i planiranih projekata novih proizvodnih objekata
- cijene za distributivnu mrežarinu (nisu se mijenjale od jula 2011. godine)
- varijacije tržišnih cijena električne energije
- prilive i odlive novca u toku perioda oktobar-decembar 2024. godine
- druge okolnosti koje bitno utiču na planske elemente i pretpostavke.

Prilikom izrade ovog Plana kao ulazni parametar korištene su važeće cijene za prodaju kupcima na javnom snabdijevanju koje su na snazi od 01.08.2024. godine.

U mjesecu maju 2024. godine FERK-u je dostavljen prijedlog za povećanje cijena kod usluge Javnog snabdijevanja. Na osnovu ovog zahtjeva, FERK je proveo postupak informisanja javnosti o podnesenom zahtjevu, izvršio analizu dostavljenog zahtjeva, te je na sjednici od 28.06.2024. godine donio Odluku o davanju saglasnosti EP BiH za linearno povećanje cijena električne energije za krajnje kupce električne energije koji imaju pravo na javnu uslugu snabdijevanja električnom energijom iz kategorije kupaca *Domaćinstva, Ostala potrošnja i Javna rasvjeta*. U slučaju da u narednom periodu dođe do korekcije više značajnih ulaznih i izlaznih cijena i energetske elemenata, bit će pripremljen revidovani plan.

U 2025. godini trebala bi se finalizirati organizaciona i statutarna promjena u EP BiH. Na osnovu Zakona o električnoj energiji Federacije BiH („Službene novine FBiH” br. 60/23) koji je stupio na snagu u augustu 2023. godine, potrebno je izvršiti uspostavu Operatora distributivnog sistema (ODS) kao posebnog pravnog lica koje bi nastalo izdvajanjem distributivne djelatnosti iz EP BiH. ODS bi kao nova kompanija postao jedno od zavisnih društava u 100%-tnom vlasništvu EP BiH.

Navedenim zakonom je definisan značajan stepen nezavisnosti ODS-a, odnosno djelatnosti distribucije, te se osim putem pravnog razdvajanja, zahtjeva i omogućavanje nezavisnosti u upravljanju, tekućem poslovanju i odlučivanju o sredstvima potrebnim za pogon, održavanje i razvoj distributivnog sistema. Suština je da svi učesnici na tržištu električne energije imaju pristup distributivnoj mreži pod istim uslovima. U članu 167. ovog Zakona utvrđeno je da će EP BiH izvršiti pravno razdvajanje djelatnosti distribucije u skladu sa odredbama ovog Zakona u roku od dvije godine od njegovog stupanja na snagu, što znači da bi isto trebalo biti najdalje do 17.08.2025. godine.

Na osnovu naprijed navedenog može se zaključiti da novi Zakon o električnoj energiji Federacije BiH, utvrđuje sljedeće obaveze za EP BiH, kao vertikalno integrisanog subjekta, pored pravnog razdvajanja djelatnosti distribucije odnosno ODS-a i:

- funkcionalno razdvajanje ODS-a i
- računovodstveno razdvajanje ODS-a.

Vezano za razdvajanje djelatnosti distribucije - ODS kao pravno lice ostaje dio vertikalno integrisanog subjekta.

Funkcionalno razdvajanje mora uključivati:

- razdvajanje upravljanja,
- nezavisnost i djelotvorno odlučivanje ODS-a,
- odvojeni identitet ODS-a u komunikaciji i brendu,
- očuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih podataka od strane ODS-a (neobjavljivanje na diskriminirajući način).

Nezavisnost operatora distributivnog sistema ne stvara obavezu da se vlasništvo nad sredstvima za distribuciju električne energije odvoji od vertikalno integrisanog subjekta. Operator distributivnog sistema koji bi kao zavisno društvo EP BiH bio dio vertikalno integrisanog subjekta donosi program usklađenosti kojim se propisuju mjere u cilju usklađivanja efektivnog razdvajanja operatora distributivnog sistema, sprječavanja diskriminatorskog ponašanja i pojave unakrsnih subvencija. Unutar EP BiH jasno bi bilo odvojeno (upravljački, računovodstveno i pravno) društvo koje obavlja regulisanu djelatnost distribucije od preostalih elektroprivrednih djelatnosti u EP BiH.

Budući ODS kao zavisno društvo u 100%-tnom vlasništvu EP BiH kao Vladajućeg društva, biće odgovoran za kvalitet isporučene električne energije svim krajnjim kupcima i biće garant sigurnog snabdijevanja električnom energijom. U nadležnosti ODS-a bi i dalje bilo: vođenje, održavanje, izgradnja i razvoj distributivne mreže, te osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji buduće zahtjeve za pristup elektrodistributivnoj mreži.

Imovina koju trenutno koristi Djelatnost distribucije (budući ODS) za distribuciju električne energije i dalje bi ostala u vlasništvu Vladajućeg društva EP BiH i ista bi se ugovorno prenijela na upravljanje budućem ODS-u. Budući ODS bi se obuhvatao konsolidovanim finansijskim izvještajima EP BiH.

U vezi sa formiranjem ODS-a u planskom periodu, plan djelatnosti distribucije iz ovog Plana će predstavljati okvir za izradu Plana poslovanja ODS-a kao privrednog društva. U okviru pripremnih aktivnosti za formiranje ODS-a, bit će izrađen i Plan poslovanja ODS-a, koji će biti prilagođen datumu početka funkcionisanja ODS-a i ostalim okolnostima (tretman stalnih sredstava, buduća organizacija i sl.). Plan poslovanja ODS-a će usvojiti nadležni organi tog privrednog društva, dok će se i ovaj Plan poslovanja EP BiH revidovati i time prilagoditi na način da se uzme u obzir formiranje ODS-a tj. izdvajanje distributivne djelatnosti. Formiranjem ODS-a i izdvajanjem distributivne djelatnosti u novo privredno društvo desit će se promjene u vezi strukture troškova i rashoda poslovanja EP BiH bez djelatnosti distribucije. Značajan iznos i dio troškova zaposlenih, amortizacije, održavanja, zatim trošak prenosa, naknade za rad NOS-a i sistemske usluge (u dijelu koji se odnosi na kupce na distributivnoj mreži), te dio drugih troškova i rashoda prestat će teretiti troškove i rashode EP BiH, a pojavit će se novi eksterni (po iznosu vrlo značajan) trošak za EP BiH i to trošak distributivne mrežarine. Isti će prema EP BiH fakturisati budući Operator distributivnog sistema (ODS). Također, budući ODS će imati iskazane troškove nabavke električne energije za potrebe pokrića distributivnih gubitaka. Ovo je samo jedan dio izmjena u odnosu na dosadašnju praksu poslovanja i planiranja, koje će nastupiti planiranim prestrukturiranjem, a što se nastoji obuhvatiti ovim Planom.

Ovim Planom poslovanja se teži:

- poboljšanju finansijskog rezultata poslovanja u odnosu na prethodne dvije godine
- obezbjediti stabilnost u radu proizvodnih i distributivnih objekata, uzimajući u obzir redovno održavanje i potrebne rekonstrukcije i modernizacije postojećih energetske objekata, kao i stabilno snabdijevanje ugljem modernizacijom rudnika uglja putem dokapitalizacije i završetkom njihovog prestrukturiranja
- obezbjediti stabilnost u snabdijevanju krajnjih kupaca električnom energijom po konkurentnim i pristupačnim cijenama
- dodatno naglasiti potrebu i planirati aktivnosti koje vode u pravcu energetske tranzicije
- obezbjediti finansijska sredstva za izgradnju novih i zamjenskih proizvodnih kapaciteta, uz planirano poboljšanje okolinskih uticaja kao i standarda zaposlenika.

Plan poslovanja pripreman je u uslovima prisutne ekonomske nestabilnosti, ne samo u BiH, već i širom svijeta. U periodu izrade ovog plana još uvijek traju ratovi u Ukrajini i na Bliskom istoku, što produžava oscilacije i neizvjesnost u okviru svih segmenata na svjetskom tržištu, a naročito tržištu trgovine energentima.

Planom je predviđeno ostvarenje dobiti u planskim godinama, na bazi planskih projekcija i pretpostavki. Planirano je i značajno zaduživanje kod međunarodnih i domaćih finansijskih institucija, kako bi se zatvorila finansijska konstrukcija za ulaganja u planskom periodu, koja dosežu iznos od preko 2,1 mlrd. KM, s tim da se pojedini projekti protežu i na godine nakon isteka planskog perioda. Izvjesno je da će većina potrebnih finansijskih sredstava, posebno za projekte u vezi proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, morati biti obezbjeđena iz eksternih izvora, što će dovesti do znatno većeg nivoa zaduženosti Društva u odnosu na trenutni nivo. Obzirom da je godinama prisutna niska stopa rentabilnosti na koju je najveći uticaj imao efekat kapitalnih ulaganja i finansiranja poslovanja ZD rudnika uglja putem dugoročnih pozajmica, posljedice koje u ovom i u narednom planskom periodu prate Društvo su između ostalog i nedovoljna akumulirana novčana sredstva neophodna za vlastita kapitalna ulaganja.

Planom je predviđen početak izgradnje više novih energetske objekata. Predviđen je početak izgradnje dvije vjetroelektrane i nekoliko solarnih elektrana, za čiju izgradnju bi bila korištena sredstva međunarodnih finansijskih institucija i dio vlastitih sredstva. Predviđeno je da u toku planskog perioda počne proizvodnja u nekoliko novih objekata solarnih elektrana.

U skladu sa raspoloživim mogućnostima i planovima prestrukturiranja rudnika, nastaviti će se i sa investiranjem u rudnike uglja u sastavu Koncerna EP BiH, kako bi se obezbijedila stabilna i održiva proizvodnja uglja u obimu potrebnom za planirani rad termoelektrana, ne samo u planskom periodu nego i u preostalom periodu rada pojedinih blokova. U skladu sa strateškim ciljem EP BiH da se značajno poveća udio proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, planirana su i sredstva za otkup projekata obnovljivih izvora energije koji su već u pogonu i projekata koji su u razvoju, kao i otkup ili zakup zemljišta pogodnih za izgradnju solarnih elektrana. Osim toga, planiraju se aktivnosti i ulaganja u već identifikovane projekte solarne energije što je prepoznato kao razvojna šansa. U tom kontekstu planirana je i izgradnja krovnih fotonaponskih elektrana na vlastitim objektima EP BiH. Prvi pilot projekat izgradnje krovne fotonaponske elektrane 10 kW s baterijskom jedinicom za pohranu energije 10 kWh na jednom objektu EP BiH je pripremljen i ugovoren, i njegovo puštanje u pogon se očekuje u prvom kvartalu 2025. godine. Također, predviđen je i početak pružanja ESCO usluga za izgradnju fotonaponskih elektrana kod kupaca na javnom snabdijevanju, što će omogućiti nove kWh zelene električne energije u mreži EP BiH. Prva ovakva ESCO usluga je već ugovorena sa jednom lokalnom zajednicom za fotonaponsku elektranu 80 kW na sportskoj dvorani, s očekivanom izgradnjom i puštanjem u pogon do kraja 2025. godine.

Ovaj plan predviđa značajna ulaganja vlastitih i kreditnih sredstava u razvoj i implementaciju ovih projekata, te bi naredni trogodišnji period trebao biti obilježen izgradnjom velikog broja FNE na više perspektivnih lokacija na rudničkim površinama i zemljištu u vlasništvu EP BiH, kao i krovnih FNE na vlastitim objektima EP BiH te kod kupaca EP BiH.

Plan uvažava važeće i očekivane odluke FERK-a i DERK-a, a koje se odnose na tarife za usluge prenosa električne energije, tarifu za rad NOS-a BiH, tarifu za sistemsku uslugu, tarife za distributivnu mrežarinu, tržišna pravila, kao i akte koji regulišu otkup električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i od strane drugih nezavisnih proizvođača. Prihodi od prodaje električne energije krajnjim kupcima (javna usluga snabdijevanja električnom energijom i ostale vrste snabdijevanja) planirani su na osnovu EEB-a, te pretpostavke o izmjeni akata kojima se definišu prodajne cijene za krajnje kupce. Aktima o prodajnim cijenama za krajnje kupce koji bi se trebali primjenjivati u narednom periodu nastoji se očuvati pozicija dominantnog snabdjevača.

S obzirom na konstantni rast troškova energije distributivnih gubitaka, sistemske usluge i naknade za rad NOS-a BiH u prethodnim godinama, krajem 2024. godine ili početkom 2025. godine se očekuje pokretanje tarifnog postupka u vezi visine cijene mrežarine po svim kategorijama kupaca. Imajući u vidu dužinu trajanja tarifnog postupka, stupanje na snagu ovog povećanja očekuje se krajem 2025. godine ili početkom 2026. godine.

Planom se daje zadatak Upravi i Nadzornom odboru EP BiH da kroz politiku određivanja prodajnih cijena i drugih uslova prodaje za krajnje kupce u okviru aktivnosti ugovaranja prodaje nađu prihvatljiv balans između:

- potrebe dugoročne održivosti i stabilnosti poslovanja EP BiH i Koncerna EP BiH uvažavajući globalnu energetska tranziciju ka dekarboniziranoj ekonomiji
- potrebe da se sačuva likvidnost Društva na kratkoročnom i dugoročnom nivou
- potrebe da se građanima i privrednim subjektima obezbjedi stabilno snabdijevanje električnom energijom.

Očekuje se i planira racionalno i efikasno poslovanje uz ostvarenje dobiti koja treba biti osnov za finansiranje ulaganja i prestrukturiranja koja stoje pred Društvom u narednom periodu, što podrazumijeva i njegova zavisna društva. Pored rasta profitabilnosti, Društvu će biti nužno i poboljšanje gotovinskih tokova iz poslovnih aktivnosti, kako bi se mogla realizovati ulaganja iz vlastitih izvora kao i obezbjediti servisiranje već aktivnih kredita i kredita koji će biti ugovoreni i aktivni u planskom periodu, u svrhu realizacije investicija. Postojeći i potencijalni kreditori će analizirati gotovinske tokove Društva i Koncerna kao jednu od ključnih podloga za odobrenje kreditnih aranžmana. Također, veoma je bitno kupcima i javnosti predstaviti da je postepeno povećanje cijena električne energije, naročito za domaćinstva, uzimajući u obzir troškove proizvodnje, tržišne okolnosti, zakonsku regulativu i potrebu za energetska tranzicijom, krajnje nužno, ukoliko želimo na duži rok računati na domaće izvore električne energije koji će biti okolinski i klimatski prihvatljiviji od postojećih.

Sigurno je da će u narednih 2-7 godina biti uvedeno plaćanje taksi ili sličnih naknada na CO₂ emisije iz termoelektrana na prostoru BiH, a na Državi i EP BiH je da se izbore da to bude postepeno i uz što manje naknade i troškove. Sa druge strane, Bosna i Hercegovina i EP BiH moraju pokazati i dokazati spremnost da smanje emisije CO₂, shodno globalnim trendovima, a što će biti konkretizovano kroz Nacionalni energetska i klimatska plan BiH (NECP BiH), koji je trenutno u fazi usvajanja.

Podlogu za planska predviđanja za naredni trogodišnji period čine:

- Zakon o električnoj energiji Federacije BiH („Službene novine FBiH” br. 60/23),
- Zakon o energiji i regulaciji energetske djelatnosti u FBiH („Službene novine FBiH” br. 60/23),
- Podzakonski akti FMERI-a, FERK-a, DERK-a i drugih nadležnih organa
- Elektroenergetski bilans EP BiH za planske godine (usvojen na 49. sjednici NO dana 02.10.2024. godine)
- Ugovori o vođenju poslova (sa pripadajućim aneksima) između Vladajućeg i zavisnih društava
- Tarifni stavovi za snabdijevanje kupaca koji imaju pravo na javnu uslugu snabdijevanja električnom energijom (*Domaćinstva, Javna rasvjeta i 0,4 kV*) i EP BiH im je javni snabdjevač
- Akti koji regulišu tarifne stavove i druge uslove prodaje za tržišno snabdijevanje krajnjih kupaca (kupci na 110 kV, 35 kV i 10 kV naponu, te *Javna rasvjeta i 0,4 kV*)
- Tarifni stavovi za korisnike distributivnog sistema EP BiH, kao i za vlastitu potrošnju u okviru EP BiH
- Prognoziranje cijene električne energije na veleprodajnom tržištu električne energije
- Pravilnik o internim cijenama za električnu energiju EP BiH i interne cijene EP BiH koje se utvrđuju *Cjenovnikom za interni obračun*
- Rješenja i odluke regulatornih komisija (uključujući i Regulatorni kontni plan)
- Uslovi i obaveze iz licenci za obavljanje regulisanih elektroprivrednih djelatnosti, *Opći uslovi za isporuku i snabdijevanje električnom energijom*, kao i odgovarajuće politike djelatnosti i druge politike donesene na nivou EP BiH
- Finansijski izvještaji o poslovanju i izvještaji nezavisnih revizora o reviziji finansijskih izvještaja EP BiH, zavisnih društava - rudnika uglja i ostalih zavisnih društava u vlasništvu EP BiH u ranijem periodu
- Studije, elaborati i investiciono-tehnička dokumentacija o izgradnji, rekonstrukciji, revitalizaciji i nastavku rada elektroenergetskih i rudarskih kapaciteta
- Odluke i zaključci Vlade FBiH vezani za organizaciju i poslovanje EES-a
- Zaključci Parlamenta FBiH vezano za nastavak rada blokova u TE Tuzla i u TE Kakanj
- Zakon o korištenju OIEiEK („Službene novine FBiH” br. 82/23)
- Zakon o energetskej efikasnosti („Službene novine FBiH” br. 22/17)
- Odluka FERK-a o utvrđivanju referentne cijene električne energije (za postrojenja koja koriste obnovljive izvore i kogeneraciju)
- Odluka Vlade FBiH o davanju saglasnosti na cijene uglja za termoelektrane V. broj 1785/2023 od 12.12.2023. godine
- Interni akti zavisnih društava rudnika uglja i zavisnih društava u vlasništvu EP BiH
- Dugoročni planovi razvoja prenosne mreže (Elektroprijenos BiH)
- Zakoni i podzakonski akti relevantni za poslovanje EP BiH i zavisnih društava
- Akti koji regulišu način i uslove prodaje u djelatnostima snabdijevanja i trgovine
- Granski kolektivni ugovor elektroenergetske djelatnosti u FBiH („Službene novine FBiH” br. 64/24) i Pravilnik o radu EP BiH
- Donesene investicione odluke
- Okvirna energetska strategija BiH do 2035. godine (usvojena na Vijeću ministara BiH krajem augusta 2018. godine)
- Strategija energetske tranzicije i dekarbonizacije EP BiH 2050 (novembar 2023.g.), usvojena na Upravi i Nadzornom odboru Društva
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike FBiH za naredni period

- Sporazumi o raskidu ugovora zaključenih sa Operaterom za OIEiEK o preuzimanju električne energije iz obnovljivih izvora iz malih hidroelektrana EP BiH i VE Podveležje (raskinuti sa krajem septembra 2022. godine)
- Akti i ugovori vezano za prebacivanje gotovinske naplate u poslovnice pošte
- Ugovori sa kreditorima kojima su definisana određena ograničenja vezano za obim ulaganja, nivo zaduženosti i likvidnosti Društva tokom otplate kredita
- Rezultati poslovanja sagledani za IV kvartal i period I-XII 2024. godine
- Stanje cijena za dugoročne isporuke električne energije na HUDEX berzi u periodu finalizacije izrade ovog Plana (decembar 2024. godine)
- Operativni akcioni plan prestrukturiranja rudnika uglja, broj U-01-16245 /21-101./3. od 24.05.2021. godine, broj: U-01-21219-1/23-261/7. od 21.06.2023. godine i broj: U-01-31936-1/23-6/3 od 26.09.2023. godine
- Odluke Skupštine EP BiH vezano za pozajmice ZD rudnicima uključivo i ugovore zaključene sa ZD rudnicima slijedom tih odluka
- Procedura P 81/03 Izrada i usvajanje Planova poslovanja i izvještavanje o realizaciji
- Pismo namjere o implementaciji internog obračuna troškova ugljika od 22. maja 2021. godine, te analize, informacije, akti i zaključci vezano za CO₂ emisije
- Smjernice za izradu trogodišnjeg Plana poslovanja JP EP BiH za period 2025. - 2027. godina broj: U-01-31254-1/24-105/18 od 10.09.2024. godine.

Ključni pokazatelji o Društvu

Tabela 1.1

O P I S	2021	2022	2023	2024 Procjena	2025 Plan	2026 Plan	2027 Plan
Registr. dionički kapital na dan 31.12. (mil .KM)	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237
Operativni prihod (mil.KM)	1.098,4	1.278,2	1.141,2	1.213,5	1.475,4	1.372,5	1.348,0
Operativni rashodi (mil.KM)	870,4	1.009,1	1.070,9	1.102,2	1.300,1	1.216,5	1.197,7
EBITDA (mil.KM)	228,1	269,2	70,3	111,3	175,4	156,0	150,3
Dobit prije poreza/Gubitak (mil.KM)	14,0	10,7	-327,6	-21,2	1,6	4,7	2,0
Proizvodnja (GWh)	6.677	5.849	5.334	5.478	6.261	5.777	5.735
Prodaja (GWh)	7.469	6.235	6.276	6.561	6.600	6.000	6.048
Broj kupaca (kraj godine)	788.168	797.260	805.712	814.790	823.000	831.000	839.000
Broj zaposlenih (kraj godine)*	4.075	3.909	3.842	3.995	4.107	4.105	4.096

*zaposleni na neodređeno

UVOD

Misija, Vizija, Ciljevi

Poslovna politika, strateška opredjeljenja i poslovni ciljevi Društva u trogodišnjem periodu 2025.-2027. utvrđuju se i provode u skladu sa misijom, vizijom i politikama Društva (Politika kvaliteta, Politika zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, Okolinska politika, Politika energetske efikasnosti, Politika informacione sigurnosti, Politika snabdijevanja električnom energijom, Politika trgovine, Politika upravljanja zalihama, Politika upravljanja ljudskim resursima).

Misija

Misija Društva je proizvoditi i distribuirati električnu energiju, pouzdano snabdijevati kupce električnom energijom i trgovati u konkurentnom okruženju uz korištenje domaćih resursa i zadovoljenje okolinskih zahtjeva, doprinoseći održivom razvoju i kvalitetnom životu društva.

EP BiH će:

- Proizvoditi električnu i toplinsku energiju iz domaćih obnovljivih i neobnovljivih resursa u skladu sa okolinskim zahtjevima, važećom zakonskom regulativom i evropskim standardima
- Obezbjediti efikasan distributivni sistem za isporuku električne energije krajnjim kupcima, i omogućiti svim korisnicima pristup mreži i napajanje električnom energijom po propisanim normama kvaliteta i pružanje informacija
- Sigurno i pouzdano snabdijevati i trgovati električnom energijom proizvedenom iz domaćih resursa po konkurentnim cijenama
- Osigurati ekonomski održivu proizvodnju uglja za potrebe termoelektrana, industrije i široke potrošnje po konkurentnoj cijeni
- Ulagati u razvoj i realizaciju novih kapitalnih investicija, pri čemu će posebnu pažnju posvetiti investiranju u proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, povećanju fleksibilnosti energetskog portfolija i energetske efikasnosti
- Vršiti prestrukturiranje svih djelatnosti s ciljem povećanja efikasnosti poslovanja i ispunjavanja zahtjeva u okviru Energetske zajednice i evropskih standarda.

Efikasno poslovanje EP BiH bazira na dosljednoj primjeni propisa i standarda i na principima:

- osiguranja kvaliteta proizvoda i usluga
- povećanja zadovoljstva, sigurnosti i povjerenja kupaca
- očuvanja životne sredine
- strateškog planiranja i razvoja zaposlenika
- obezbjeđenja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu
- obezbjeđenja sigurnosti informacija
- upravljanja rizicima
- povećanja energetske efikasnosti
- društveno odgovornog poslovanja.

Vizija

EP BiH svojim društveno odgovornim poslovanjem i profesionalnim integritetom u proizvodnji, distribuciji, pouzdanom snabdijevanju električnom energijom i razvojem tržišta električne energije bit će nosilac i pouzdan partner ostalim privrednim subjektima u ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine.

Ciljevi

Opći – Generalni ciljevi

- Sigurna i pouzdana proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom
- Kvalitet isporuke električne energije u skladu sa standardima kvaliteta
- Zaštita okoliša i ublažavanje klimatskih promjena
- Povećanje poslovne efikasnosti
- Postizanje konkurentne cijene električne energije koja odražava ekonomske i finansijske troškove
- Povećanje energetske efikasnosti u svim segmentima sistema proizvodnje, distribucije, snabdijevanja i korištenja energije
- Optimalno korištenje lokalnih izvora energije s ciljem dostizanja ekonomskog rasta i socijalne stabilnosti
- Korištenje mogućnosti na regionalnom tržištu s ciljem iskorištenja izvoznih šansi
- Energetski menadžment na okolinski prihvatljiv način
- Uspostava i stalno poboljšanje sistema upravljanja prema međunarodnim normama na svim organizacionim nivoima i u svim poslovnim procesima
- Sigurno i zdravo radno okruženje
- Zadovoljavanje interesa i potreba kupaca električne energije u liberalizovanom okruženju
- Prestrukturiranje s ciljem poboljšanja poslovanja i ispunjavanja zahtjeva u okviru energetske zajednice i standarda EU
- Osiguranje stabilne proizvodnje uvažavajući NERP uz rast udjela OI u proizvodnom portfoliju
- Zadovoljenje buduće potražnje krajnjih kupaca (sigurnost snabdijevanja i nezavisnost)
- Osiguranje bilansnog viška/rezerve (učesće na tržištu/sigurnost)
- Osiguranje kontinuiteta proizvodnje uglja uvažavajući potrebe termoelektrana za istim
- Zadovoljenje EU standarda u pogledu graničnih vrijednosti emisija iz termoelektrana
- Poboljšanje efikasnosti (prevashodno u proizvodnji termoelektrana – snižavanje potrošnje uglja i emisije CO₂)
- Povećanje kapaciteta i udjela proizvodnje na bazi obnovljivih izvora
- Kontinuirano pozitivno poslovanje uz postepeni rast povrata na kapital
- Zadovoljenje indikatora likvidnosti i zaduženosti
- Povećanje investicione sposobnosti
- Osiguranje dovoljnih finansijskih rezervi za:
 - novi investicioni ciklus
 - strožije okolinske i klimatske zahtjeve
 - rizike u vezi poslovanja rudnika
 - programe prestrukturiranja i tranzicije EP BiH i rudnika

U skladu sa općim - generalnim ciljevima na svim organizacionim nivoima i poslovnim procesima, prema uspostavljenom sistemu upravljanja, definisat će se specifični ciljevi - mjerljive karakteristike na godišnjem/trogodišnjem periodu i pratiti njihovo ostvarenje.

1 OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo je društvo za proizvodnju i distribuciju električne energije, snabdijevanje električnom energijom, trgovanje, zastupanje i posredovanje na domaćem tržištu, uvoz i izvoz električne energije, uključujući i upravljanje elektroenergetskim sistemom. Po vlasničkoj strukturi EP BiH je dioničko društvo, u kojem je 90,37% kapitala u vlasništvu Federacije BiH, a 9,63% kapitala je vlasništvo investicionih fondova i individualnih dioničara.

EP BiH je najveća elektroprivredna kompanija u Bosni i Hercegovini:

- po vrijednosti kapitala
- po instaliranim proizvodnim kapacitetima
- po ukupnoj proizvodnji i prodaji električne energije
- po broju kupaca.

Društvo posluje u kontinuitetu od 1977. godine, pod imenom „Elektroprivreda Bosne i Hercegovine“ Sarajevo, kada je, u skladu sa važećim propisima upisano u sudski registar pod brojem: U/I 278/77 i 1-2758 kao složena organizacija udruženog rada za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije i kao pravni sljednik dotadašnjih elektroprivrednih preduzeća (radnih organizacija) u Bosni i Hercegovini. Od 1990. godine, u skladu sa izmjenama Zakona o elektroprivredi, Društvo mijenja oblik i posluje pod imenom Javno preduzeće za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije Elektroprivreda BiH.

Društvo je na dan 21.07.1993. godine uskladilo svoje poslovanje sa Zakonom o javnim preduzećima („Službeni list R BiH“ broj 4/92 i 21/92) i Zakonom o elektroprivredi („Službeni list R BiH“ broj 1/93) i od tada posluje pod imenom *Javno preduzeće Elektroprivreda Bosne i Hercegovine sa p.o., Sarajevo*, kao pravni sljednik bivšeg Javnog preduzeća za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije Elektroprivreda BiH i elektroprivrednih preduzeća koje je ono osnovalo.

U skladu sa Rješenjem Federalne agencije za privatizaciju broj: UO-41-2520-22/04 od 19. 02. 2004. godine, Upravni odbor Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine donio je Odluku o promjeni oblika Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine u dioničko društvo, na koju je aktom broj:11-02-472/04 od 18.02.2004. godine saglasnost dalo Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije. Prva Skupština Društva je na sjednici od 25.03.2004. godine donijela Odluku o usklađivanju oblika Društva sa Zakonom o privrednim društvima i Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu na osnovu čega je izvršena preregistracija JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine u dioničko društvo, od kada posluje pod imenom Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Federacije BiH („Službene novine FBiH” br. 20/16, 3/17, 9/17, 69/17 i 101/22), propisala da Vlada FBiH neposredno ili putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u Društvu vrši ovlaštenja po osnovu učešća državnog kapitala u JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo.

Organi Društva su:

- Skupština
- Nadzorni odbor (imenovan od strane Skupštine)
- Uprava (imenovana od strane Nadzornog odbora) kao organ upravljanja i
- Odbor za reviziju (imenovan od strane Skupštine).

Upravljanje Društvom, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom, vrši Uprava Društva koju čine:

1. Generalni direktor
2. Izvršni direktor za proizvodnju
3. Izvršni direktor za distribuciju
4. Izvršni direktor za snabdijevanje i trgovinu
5. Izvršni direktor za ekonomske poslove
6. Izvršni direktor za pravne poslove i ljudske resurse
7. Izvršni direktor za kapitalne investicije.

Društvo ima Sekretara Društva čije su nadležnosti utvrđene zakonom i Statutom. Pored Uprave, Društvo ima i Pomoćnika generalnog direktora za razvoj, te Pomoćnika generalnog direktora za zavisna i povezana društva. Podružnicama Društva rukovode direktori podružnica.

Nadležnosti organa upravljanja Društva utvrđene su Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima, a Statutom Društva su detaljnije razrađene nadležnosti navedenih organa.

Skupština, kao najviši organ Društva koji čine dioničari, se saziva kada je to određeno zakonom, drugim propisima i Statutom i kada se ocijeni da je to u najboljem interesu Društva i dioničara, a najmanje jednom godišnje.

Nadzorni odbor čini sedam članova (šest članova ispred državnog kapitala i jedan član ispred grupe dioničara sa najmanje 5% dionica Društva sa pravom glasa), koje imenuje i razrješava Skupština Društva. Nadzorni odbor nadzire poslovanje Društva, nadzire rad Uprave Društva i ima druge nadležnosti propisane zakonom i Statutom Društva. Sjednice Nadzornog odbora se u pravilu održavaju jednom mjesečno.

Uprava organizuje rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Društvo i odgovara za zakonitost poslovanja. Radom Uprave rukovodi Generalni direktor. Sjednice Uprave se u pravilu održavaju jednom sedmično.

Odbor za reviziju ima tri člana koje bira Skupština Društva u skladu sa zakonom i Statutom.

Organizacija Društva

Unutrašnja organizacija Društva utvđena je Pravilnikom o organizaciji Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo. Društvo je jedinstveni pravni subjekt, a po organizaciono-tehnološkoj strukturi složen sistem, organizovan na funkcionalnom, procesno radnom i teritorijalnom principu. Radi obavljanja registrovane djelatnosti i ostvarivanja poslovnih funkcija, organizovane su sljedeće organizacione cjeline:

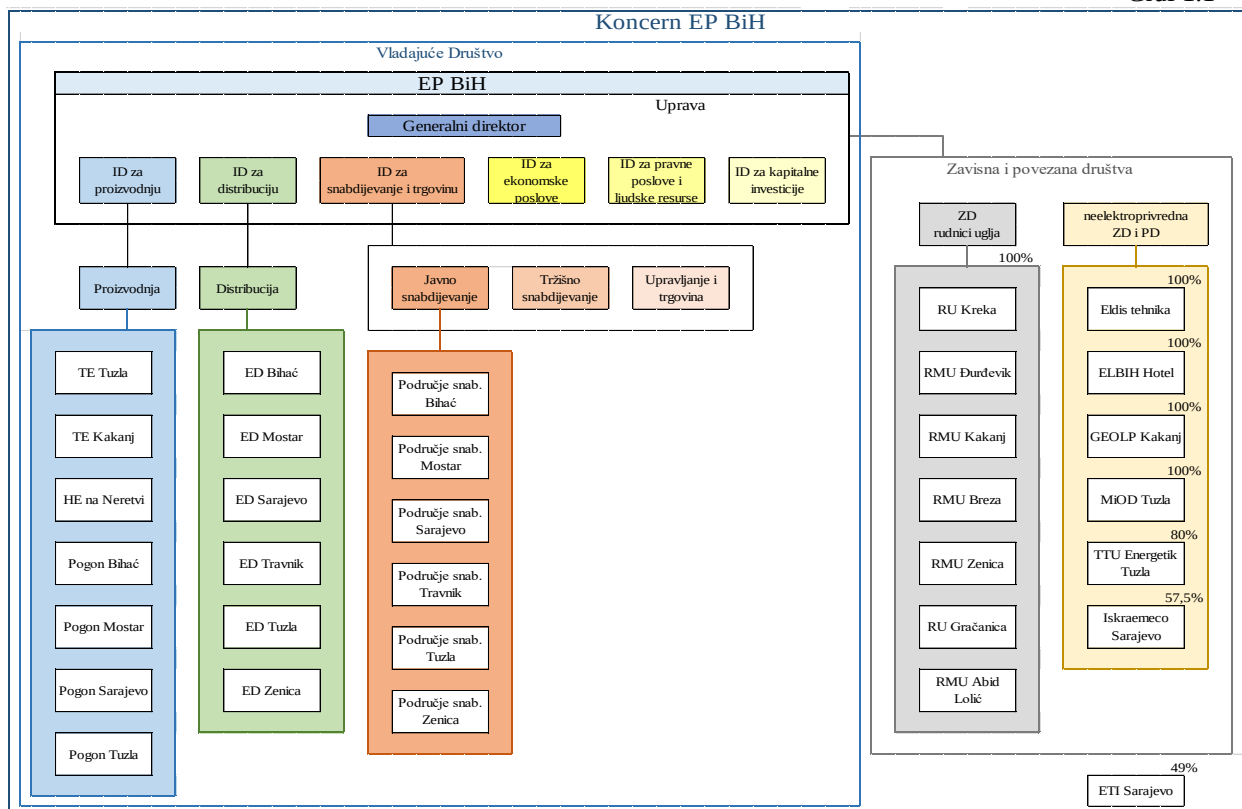
- **Direkcija**, koja je organizovana u sjedištu Društva radi obavljanja zajedničkih funkcija na nivou Društva, a čine je sektori i samostalne službe i
- **Elektroprivredne djelatnosti**: proizvodnja električne energije, distribucija električne energije, snabdijevanje električnom energijom i trgovina električnom energijom
- **U okviru elektroprivrednih djelatnosti** organizovane su podružnice Društva i to:
 - Termoelektrana „Kakanj“, Kakanj
 - Termoelektrana „Tuzla“, Tuzla
 - Hidroelektrane na Neretvi, Jablanica

- „Elektro distribucija“ Bihać
- „Elektro distribucija“ Mostar
- „Elektro distribucija“ Sarajevo
- „Elektro distribucija“ Travnik
- „Elektro distribucija“ Tuzla i
- „Elektro distribucija“ Zenica.

Društvo je 100%-tni vlasnik kapitala 11 zavisnih društava (od čega 7 rudnika uglja u FBiH):

- Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj
- Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza
- Rudnik uglja „Gračanica“ d.o.o. Gornji Vakuf - Uskoplje
- Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik - Bila
- Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o. Tuzla
- Rudnik mrkog uglja „Đurdevik“ d.o.o. Đurdevik
- Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica
- „Eldis Tehnika“ d.o.o. Sarajevo - društvo za proizvodnju opreme za distribuciju energije, promet proizvodima i uslugama
- Hotel „ELBIH“ d.d. Makarska, R Hrvatska
- „GEOLP“ d.o.o. Kakanj - društvo za geološka i laboratorijska ispitivanja, projektovanje, zaštitu i spašavanje
- „MiOD“ d.o.o. Tuzla - društvo za pružanje usluga elektro-mašinskog održavanja.

Graf 1.1

Društvo ima većinski udio u sljedećim pravnim licima:

- „TTU energetik d.o.o.“, Tuzla, u kojem je vlasnik 80% osnovnog kapitala,
- „Iskraemeco“ d.o.o., Sarajevo - Društvo za proizvodnju i održavanje mjernih uređaja, u kojem je vlasnik 57,5% osnovnog kapitala.

Osim navedenog, Društvo ima i manjinski udio u pravnom licu „ETI“ d.o.o. Sarajevo - Društvo za proizvodnju elektroosigurača, u kojem ima 49% vlasništva u osnovnom kapitalu.

2 ANALIZA OKRUŽENJA

Analiza okruženja podrazumijeva istraživanje svih važnijih karakteristika šireg i užeg okruženja sa svrhom identifikacije strateških parametara koji mogu odrediti budućnost Društva. Istom se identifikuju ključni parametri iz vanjskog okruženja koji se prepoznaju kao prilike i prijetnje, a iz unutrašnjeg okruženja kao snage i slabosti. Položaj Društva u odnosu na okruženje predstavlja istovremeno i prednost i veliku slabost ukoliko se Društvo ograniči samo na postojeće stanje, te ne prepozna izazove i ne iskoristi mogućnosti i prilike.

U ovom planskom periodu Društvo treba da usmjeri aktivnosti na izgradnju i razvoj novih elektrana, rast udjela obnovljivih izvora, energetske efikasnost, smanjenje emisija CO₂ i prestrukturiranje rudnika. To će omogućiti da se lakše nosi sa konkurencijom koja se pojavljuje na regionalnom tržištu električne energije koja ima provjerene strategije djelovanja i definisane strateške pozicije. Trenutno nivo tržišnih cijena ne daje prostor za opuštanje i odustajanje od troškovne efikasnosti na dugi rok. Tržišne cijene su za 2025. i 2026. godinu niže u odnosu na 2024. godinu, a sve je izvjesnije i uvođenje plaćanja CO₂ taksi.

Evropa i regija

Evropska unija se opredijelila za radikalni zaokret u energetske sektoru u pogledu smanjenja emisije ugljen dioksida CO₂. Energetskom politikom, usvajanjem Evropskog zelenog plana (EU *Green Deal*) i tome prilagođenim zakonskim mehanizmima, određen je cilj potpune dekarbonizacije (klimatski neutralna Evropa) do 2050. godine. Cilj za redukcija emisije stakleničkih plinova do 2030. godine, koja je povećana sa 40% na najmanje 55% u odnosu na 1990. Ovo za EES znači radikalno i još intenzivnije smanjenje korištenja fosilnih goriva i gašenje elektrana za proizvodnju električne energije iz tih goriva do 2030. godine, odnosno potpuni prestanak proizvodnje iz termoelektrana na uglj znatno prije 2050. godine.

Opredjeljujući se za ovu politiku EU očekuje da zemlje energetske zajednice EnZ (kojoj pripada i BiH), a posebno one koje su se opredijelile za članstvo u EU, usvoje i implementiraju ovu politiku. EU je spremna finansijski podržati politiku dekarbonizacije i to ne samo u članicama zemalja EU, nego i u drugim zemljama sa posebnim fokusom na zemlje Zapadnog Balkana. Za BiH znači da ukoliko želi da sudjeluje u programu EU *Green Deal*, konačno mora uspostaviti organizirano tržište električnom energijom i prirodnim gasom, urediti sektor prirodnog gasa, funkcionalno razdvojiti energetske kompanije i druge aspekte liberalizacije energetske sektora na osnovu kojeg se obavezala kao članica EnZ. Na globalnom nivou odgovor međunarodne zajednice na ove izazove predstavlja usvajanje UN Agende 2030 (u 2015. godini) sa ciljevima održivog razvoja. Budući razvoj energetike će se posebno morati usaglašavati sa zahtjevima za ublažavanje klimatskih promjena. Koordinacija međunarodnih aktivnosti usmjerenih na ograničavanje globalnog zagrijavanja će se provoditi na osnovu Pariškog sporazuma o klimi, koji je ratificiran 2016. godine. Sve države regije Zapadni Balkan, pa i BiH, su potpisnice Pariškog sporazuma. Sigurno je da ratovi, politička napetost u svijetu i trenutna energetska kriza (koja nije isključiva posljedica ratnih sukoba) prisiljavaju donosioce odluka da još jednom preispitaju situaciju i perspektive u vezi načina i uslova obezbjeđenja potrebnih količina svih vidova energije.

EU preko programa „EU zelena agenda za Zapadni Balkan“ nudi tehničku i finansijsku podršku regionu prvenstveno za dekarbonizaciju i digitalizaciju energetske sektora. Ovaj program EU je možda posljednja prilika da se energetika u BiH i regionu transformiše u moderan, održiv i inkluzivan sektor. Priključivanjem realizaciji Evropskog zelenog plana, BiH može da izgradi moderan, konkurentan okolinski i klimatski održiv sistem. To je preduvjet i za privlačenje stranih investicija, pogotovo u industrijsku proizvodnju koja je namjenjena izvozu.

Za to su potrebne brze i odlučne političke odluke, definisanje dugoročne vizije i planova energetske tranzicije i postizanje društvenog konsenzusa o transformaciji postojećeg konvencionalnog modela energetike, prema modernom modelu, baziranom na zelenom održivom razvoju.

Funkciju koordinacije entiteta u ispunjavanju međunarodnih obaveza BiH, kad je energetska sektor u pitanju, vrši Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (MVTEO/MOFTER) u Vijeću ministara BiH, dok su za energetska sektor na entitetskom nivou nadležna ministarstva energije. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa je nadležno za sektor energetike u skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH. MVTEO je nadležno za obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti BiH koji se odnose na definisanje politike, osnovnih principa, koordiniranje djelatnosti i usklađivanje planova entitetskih tijela vlasti i institucija na međunarodnom planu u područjima između ostalog energetike, konkurencije, zaštite okoline, razvoja i korištenja prirodnih resursa.

Ovakav ustroj i organizacija energetskog sektora, između ostalog, uzrokuje kašnjenja u realizaciji preuzetih obaveza, usporenog procesa reformi, usporenog razvoja i neadekvatnog korištenja međunarodnih finansijskih izvora. Susjedne, a i ostale zemlje regije postižu brži napredak u reformama energetskog sektora, jer nisu opterećene unutrašnjim strukturnim i drugim problemima kao BiH.

Pravni okvir

JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo je elektroprivredno društvo koje obavlja djelatnosti *proizvodnje električne energije, distribucije električne energije, snabdijevanja električnom energijom, trgovanje, zastupanje i posredovanje na domaćem tržištu električne energije*, kao i druge djelatnosti utvrđene Statutom, radi sticanja dobiti.

Društvo je jedinstven pravni subjekt, a po organizaciono tehnološkoj strukturi složen sistem i u skladu sa odredbama *Zakona o privrednim društvima* EP BiH je dioničko društvo, a prema odredbama *Zakona o javnim preduzećima* posluje i kao javno preduzeće, tj. obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa. EP BiH je obveznik *Zakona o javnim nabavkama*.

Ugovori o vođenju poslova između Društva i rudnika kao zavisnih društava potpisani su 16.11.2009. godine. Potpisivanjem ugovora o vođenju poslova stvoreni su uslovi za rješavanje pravnih, finansijskih, organizacionih, planskih i drugih neriješenih pitanja neophodnih za funkcionisanje Koncerna EP BiH. Na osnovu Odluke o preuzimanju udjela Federacije Bosne i Hercegovine u privrednim društvima - rudnicima uglja u FBiH, izvršeno je povećanje osnovnog kapitala u iznosu od 81.804.212,00 KM emisijom dionica putem zatvorene prodaje unaprijed poznatom kupcu: Federaciji Bosne i Hercegovine.

Društvo ima zaključene ugovore o vođenju poslova i sa ostalim zavisnim društvima koji su u 100% vlasništvu Društva. Sa društvima „TTU Energetik“, Tuzla, (80%), „Iskraemeco Sarajevo d.o.o.“ (57,5%) i „ETI Sarajevo d.o.o.“ (49%) Društvo nema zaključen ugovor o vođenju poslova, s obzirom na Statutarnu odredbu zaključivanja ugovora o vođenju poslova samo sa društvima u 100%-tnom vlasništvu Društva, kao Vladajućeg društva.

Zakon o električnoj energiji Federacije BiH („Službene novine FBiH” br. 60/23) koji je stupio na snagu u augustu 2023.godine, te Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije predstavljaju okvir koji usmjerava politiku i aktivnosti EP BiH.

JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo, kao i svi elektroenergetski subjekti u FBiH su dužni da usklade svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama Zakona o električnoj energiji Federacije BiH, uključujući i odredbe o razdvajanju operatora distributivnog sistema iz člana 47. navedenog Zakona, u roku od dvije godine od dana njegovog stupanja na snagu (taj rok ističe 17.08.2025. godine). U članu 47. Zakona (Razdvajanje operatora distributivnog sistema) propisano je da ako je operator distributivnog sistema dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti koje nisu povezane sa distribucijom, najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka. Nezavisnost operatora distributivnog sistema ne stvara obavezu da se vlasništvo nad sredstvima za distribuciju električne energije odvoji od vertikalno integrisanog subjekta.

Vlada FBiH je krajem novembra 2023. godine donijela *Odluku o proglašenju stanja ugrožene sigurnosti snabdijevanja električnom energijom za 2024. godinu*, nakon čega je donijela i *Odluku o uvođenju posebnih mjera kontrole cijena snabdijevanja električnom energijom za 2024. godinu* („Službene novine FBiH” br. 96/23), koja je stupila na snagu sredinom decembra 2023. godine, te istom ograničeno povećanje cijena do 20% u odnosu na prethodnu godinu uz obavezu primjene u toku i do kraja 2024. godine

Mrežarine (prenosna i distributivna) su i dalje regulisane od strane nadležnih regulatornih komisija i to:

- DERK-a za prenosnu mrežarinu, tarifu za rad NOS-a i tarifu za sistemsku uslugu
- FERK-a za distributivnu mrežarinu.

Smanjenje krajnje potrošnje, prvenstveno zbog prestanka potrošnje kupca Aluminij d.d. Mostar i još nekih većih potrošača je faktor koji doprinosi povećanju tarifa koje određuje DERK, posebno s obzirom da Elektroprijenos BiH i NOS BiH ne pokazuju namjeru da svoje, pretežno fiksne, troškove smanjuju u procentu u kojem se smanjila krajnja potrošnja. Kod tarife za rad NOS-a BiH, koja se svake godine povećava, je već uvedena G komponenta kod plaćanja tarife, a slična mogućnost postoji i kod tarife za usluge prijenosa, ali G komponenta još nije primjenjena na prenosnu tarifu. Distributivna mrežarina za djelatnost distribucije EP BiH nije mijenjana od sredine 2011. godine.

Što se tiče veleprodajnog tržišta električne energije u narednom periodu su najznačajnije aktivnosti na daljoj evoluciji nacionalnih tržišta u regionu prema regionalnom tržištu električne energije. U BiH je uspostavljeno balansno tržište električne energije i tržište pomoćnih usluga na kojem EP BiH već ima značajnu ulogu i učešće kao balansno odgovorna strana, pružalac i korisnik pomoćnih usluga. Na veleprodajnom tržištu nastaviće sa aktivnostima plasmana električne energije na regionalno tržište u količinama i obimu koji su tehno-ekonomski optimalni za proizvodni portfolio EP BiH. U djelatnosti trgovine električnom energijom potrebno je zadržati 100% stepen naplate i kontinuirano pratiti sve tehno-ekonomske rizike, naročito uz turbulentna dešavanja na tržištu električne energije.

Kao lideru na tržištu, EP BiH se nameće obaveza preuzimanja inicijative za uspostavu organiziranog tržišta dan unaprijed (*day ahead*) i unutar dana (*intra-day*), te iniciranje osnivanja domaće servisne berze električne energije sa određenim udjelom suvlasništva u istoj. U zavisnosti o bilansnim veličinama, tržišnim prilikama, raspoloživim kapacitetima se na istoj može realizovati značajan obim trgovine.

Prestrukturiranje

Prvi korak u procesu prestrukturiranja EP BiH je pravno razdvajanje djelatnosti distribucije, odnosno osnivanje društva za distribuciju električne energije kao zasebnog pravnog lica (elektroenergetskog subjekta), koje će obavljati djelatnost distribucije neovisno od ostalih elektroenergetskih djelatnosti. Prema novom Zakonu o električnoj energiji FBiH moguće su tri opcije pravnog razdvajanja djelatnosti distribucije EP BiH:

1. Operator distributivnog sistema (ODS) nije dio EP BiH kao vertikalno integrisanog subjekta
2. ODS je dio EP BiH kao vertikalno integrisanog subjekta, a sredstva za distribuciju električne energije su odvojena od vertikalno integrisanog subjekta i postala su vlasništvo ODS-a
3. ODS je dio EP BiH kao vertikalno integrisanog subjekta, a sredstva za distribuciju električne energije nisu odvojena od vertikalno integrisanog subjekta i ostala su u vlasništvu EP BiH.

U sažetku ovog dokumenta navedeno je opredjeljenje EP BiH kada su u pitanju opcije pravnog razdvajanja djelatnosti distribucije EP BiH (opcija 3), kao i benefiti koje odabrana opcija nosi.

Vertikalno integrisani subjekt, prema članu 6. (stav (1) tačka xx) Zakona o električnoj energiji FBiH, znači elektroenergetski subjekt ili grupa elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost direktne ili indirektno kontrole i gdje elektroenergetski subjekt ili grupa elektroenergetskih subjekata obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti prenosa ili distribucije električne energije, te najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja električnom energijom.

Suština zahtjeva za razdvajanje djelatnosti distribucije je kreiranje tržišnog okruženja u kojem će svi učesnici biti ravnopravni. Zahtjevi su definirani radi osiguranja neovisnosti ODS-a i sprečavanja narušavanja tržišta do kojeg bi moglo doći korištenjem vertikalne integrisanosti. Stoga se osim pravnog razdvajanja traži funkcionalno razdvajanje koje u slučaju kada je ODS dio vertikalno integrisanog preduzeća podrazumijeva visok stepen neovisnosti ODS-a, razdvajanje upravljanja, pravo donošenja odluka i odvojen identitet ODS-a.

Dodatno, Zakonom je utvrđena obaveza donošenja programa usklađenosti koji sadrži mjere kako bi se osiguralo isključivanje diskriminirajućeg ponašanja i kako bi se osiguralo da se ovaj aspekt adekvatno prati.

Pripremiće se sva potrebna dokumentacija za formiranje ODS-a kao pravnog lica, u skladu sa odabranom opcijom pravnog razdvajanja djelatnosti distribucije. Paralelno sa pripremom potrebne dokumentacije za formiranje ODS, sačinit će se potrebna dokumentacija za novu organizaciju EP BiH, koja će funkcionirati nakon pravnog razdvajanja djelatnosti EP BiH.

Rok za razdvajanje operatora distributivnog sistema je dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o električnoj energiji Federacije BiH i propisan je članom 167. stav (1) Zakona i taj rok ističe 17.08.2025. godine.

U maju 2021. godine usvojen je Operativni akcioni plan prestrukturiranja ZD rudnika uglja Koncerna EP BiH, kojim je predviđeno 39 aktivnosti vezanih za prestrukturiranje. U Operativnom akcionom planu prestrukturiranja rudnika stoji: „Kao potpisnica Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, BiH je formalno dužna primijeniti regulatorni okvir Evropske unije za energetski sektor, te implementirati osnovne principe sigurnosti snabdijevanja, konkurencije i održivosti, što između ostalog podrazumijeva i rast udjela obnovljive energije u finalnoj potrošnji energije“.

2.1 Rizici

U trogodišnjem periodu 2025.-2027. godine EP BiH će u svom poslovanju biti suočena sa određenim rizicima kao i sa uspostavom instrumenata za upravljanje rizicima. Najvažniji uticajni faktori na buduće poslovanje su tržišne cijene električne energije i cijene za javno i tržišno snabdijevanje, cijene uglja i ostalih ulaznih faktora proizvodnje, te loše tehnološko i finansijsko stanje većine ZD rudnika. Postoji i rizik rasta naknada, posebno uvođenja taksi za emitovanje CO₂. Smirivanjem i/ili prekidom ratnih sukoba u Ukrajini, cijene električne energije i drugih energenata na svjetskom tržištu bi vjerovatno pale, mada je pitanje šta bi bilo sa snabdijevanjem energentima iz Rusije kao značajnog izvoznika prirodnog gasa i nafte. Prema nekim istraživanjima, za očekivati je da stopa inflacije u BiH ostane stabilna i ne veća od 1,9% u 2025. godini.

Procjenjuje se da će EP BiH u narednom trogodišnjem periodu biti suočena sa sljedećim potencijalnim rizicima:

- fluktuacija cijena na tržištu električne energije
- neadekvatne cijene u javnom i tržišnom snabdjevanju, koje ne odgovaraju stvarnim troškovima proizvodnje, posebno za kupce u kategoriji *Domaćinstva*, cijena energije za ovu kategoriju značajno je niža od proizvodne cijene električne energije
- neadekvatna struktura tarifnih stavova za električnu energiju
- prestrukturiranje i reorganizacija u skladu sa zahtjevima Zakona o električnoj energiji
- nedovoljna pogonska spremnost proizvodnih postrojenja koji su na kraju životnog vijeka kao posljedica smanjenih ulaganja u ista u prethodnom periodu
- rizik neizgradnje zamjenskih i novih proizvodnih objekata ili kašnjenje u njihovoj izgradnji
- neispunjenje rokova završetka remontnih radova, neplanski ispadi blokova/agregata (uticaj rizika povećan uslijed fluktuacije cijena energije)
- rizik nabavke uglja za potrebe rada termoelektrana
- (ne)likvidnost i (ne)solventnost većine ZD rudnika
- politička nestabilnost u regiji i svijetu
- rizik obezbjeđenja povoljnih kreditnih sredstava za kapitalna ulaganja, te projekte odsumporavanja i denitrifikacije
- rizici u vezi implementacije novih proizvodnih tehnologija, uključujući i projekte odsumporavanja i denitrifikacije
- uticaj lokalnih zajednica i komplikovane procedure na izgradnju novih objekata
- pravni okvir u kojem posluje EP BiH u oblasti dodjele koncesija i izdvajanja za lokalnu zajednicu i sl.
- naplata potraživanja od kupaca
- rizik obezbjeđenja potrebnih površina za izgradnju i odlaganje nus produkata iz rada TE (deponije šljake i pepela), a vodeći računa o budućim nus produktima koji će nastajati radom postrojenja za odsumporavanje, te o odnosu sa lokalnom zajednicom
- rizik povećanja izdvajanja za plate i druge naknade radnicima, kao i rizik očekivane stope inflacije u 2025. godini
- rizik narušene likvidnosti u slučaju odliva po raznim osnovama u iznosima većim od predviđenih Planom
- nepredviđeni događaji uzrokovani višom silom, vremenskim uslovima (loša hidrologija, i sl.)

Nerealiziranje zacrtanih ciljeva u pogledu izgradnje novih elektroenergetskih objekata, te zaostajanje u implementaciji novih tehnologija će u bliskoj budućnosti dovesti do smanjenja efekata instaliranih kapaciteta (posebno proizvodnih).

Finansijske projekcije pokazuju relativno slab razvojni potencijal EP BiH i mogućnost za intenziviranje kapitalnih investicija, ali isto tako i značajne rizike i visoku osjetljivost na promjene cijena uglja i električne energije. Veliki je broj nepoznanica i uticajnih faktora koji će imati efekat na broj projekata, vremenski raspored i modele realizacije.

Kroz upravljanje rizicima potrebno je eliminisati ili minimizirati negativne posljedice navedenih rizika kroz sljedeći set mjera i aktivnosti:

- pravovremeno prepoznavanje rizika i značajnosti istih
- pravilna identifikacija uzroka koji doprinose rizicima i preventivno djelovanje uz poduzimanje konkretnih aktivnosti i poslovnih odluka kojima se mogu umanjiti eventualne negativne posljedice usljed ostvarenih rizika
- disperzija rizika kroz upravljanje proizvodnjom i trgovinom električne energije, te novčanim tokovima
- kontinuirano sagledavanje EE prilika
- unapređenje upravljanja ljudskim resursima uz kontinuiranu edukaciju
- provođenje adekvatnog održavanja elektroenergetskih objekata
- kontinuiran monitoring zavisnih društava, posebno rudnika uglja
- intenzivnije prestrukturiranje rudnika uglja
- poboljšanje sistema i načina upravljanja investicijskim projektima
- pratiti dešavanja u relevantnom okruženju
- aktivniji nastup kod donošenja zakonskih i podzakonskih propisa od strane nadležnih tijela BiH, FBiH, kantona i općina uz više vlastitih inicijativa
- multidisciplinarni pristup u rješavanju problema i kriznih situacija.

U toku pripreme ovog Plana prepoznat je kao izvjestan rizik nelikvidnosti, koja može nastupiti u ovom trogodišnjem periodu ako se ne poduzmu određeni konkretni koraci/pomaci vezano za:

- troškovnu efikasnost u poslovanju Društva
- poboljšanje upravljanja, tehničke i finansijske discipline u ZD rudnicima uglja
- cjenovnu politiku (u domenu prodaje krajnjim kupcima)
- politiku i praksu investiranja u Društvu i ZD rudnicima uglja.

Nelikvidnost je veoma izvjesna (i to u toku planskog perioda) u slučaju da se:

- nivo prodajnih cijena (u dijelu energije) u javnom snabdijevanju ne približi proizvodnim troškovima
- nivo prodajnih cijena (u dijelu energije) u tržišnom snabdijevanju ne približi nivou cijena energije na regionalnom tržištu
- nastavi povećanje obima finansiranja ZD rudnika uglja kako bi se sačuvala njihova likvidnost
- neobezbijede dovoljna kreditna sredstva za veliki dio planiranih ulaganja
- ne uspiju iznaći potrebna sredstva za finansiranje projekata odsumporavanja i denitrifikacije termoblokova
- ne budu u kontinuitetu pratili i realno projicirali novčani tokovi, te se obim i dinamika investiranja ne prilagode stvarnim mogućnostima.

Implementacija navedenog je predviđena ovim Planom, ali je veoma bitna podrška i razumijevanje većinskog vlasnika, posebno u domenu prestrukturiranja ZD rudnika uglja i EP BiH. Od značaja bi bilo ukoliko bi se moglo uticati da se, kroz izmjene propisa u vezi subvencioniranja, omogući Društvu da koristi pravo na djelimično oslobađanja plaćanja poreza na dobit.

2.2 Prednosti i šanse

Kao prednost i pogodnost EP BiH na domaćem i regionalnom tržištu električne energije može se prvenstveno izdvojiti posjedovanje vlastitog prilično diverzificiranog proizvodnog portfolia sa većim brojem proizvodnih jedinica kojim se centralizovano upravlja. Ovo omogućava prilagođavanje energetske, vremenske (klimatske) i tržišnoj situaciji, te daje šansu da se postignu visoki efekti po osnovu kupoprodaje električne energije na dnevnoj, sedmičnoj, mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj bazi. Pored toga, EP BiH posjeduje tehničke i ljudske resurse sa kojim može biti ozbiljan i pouzdan konkurent na domaćem i regionalnom tržištu pomoćnih usluga (kapaciteti za regulaciju, korigovanje debalansa, pokrivanje gubitaka prenosa i distribucije i sl.) što čini usluge koje će biti veoma aktuelne na tržištu potražnje, s obzirom na povećan obim proizvodnje iz obnovljivih izvora energije, gdje dobar dio ovih proizvođača ne posjeduje resurse za regulaciju u vlastitoj režiji.

Tokom planskog perioda od velikog značaja bi trebalo biti i učlanjenje EP BiH na berze SEEPEX i CROPEX, gdje se trguje na organizovanom tržištu, uz nastavak bilateralne trgovine. EP BiH ima potpisane generalne ugovore o trgovini (*EFET General Agreement Concerning Delivery and Acceptance of Electricity*) sa oko 20 kompanija („majka“ + „kćerka“ kompanije) u kojima su regulisana pitanja vezana za trgovinu električnom energijom. Trgovina električnom energijom podijeljena je na kratkoročnu (obuhvata prodaju i kupovinu energije u periodu od 1 sata do mjesec dana) i dugoročnu (obuhvata prodaju i kupovinu energije u periodu dužem od mjesec dana).

EP BiH ima reputaciju pouzdanog partnera koji uredno izmiruje obaveze prema drugim subjektima, kao i imidž dobrog poslodavca. U slučaju potrebe, EP BiH ima prostora da kroz povećanje cijena svojih proizvoda i usluga, a koje bi bilo prihvaćeno od strane nadležnog regulatora i ne bi ugrozilo tržišnu poziciju, ostvari veću dobit i gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti. Ipak, povećanje dobiti se mora bazirati prvenstveno na troškovnoj efikasnosti, kvalitetnom investiranju i upravljanju proizvodnim portfolijem, te korištenju šansi koje se ukažu u djelatnosti Trgovine, posebno kroz adekvatan raspored za ugovaranje budućih prodaja i eventualnih nabavki energije.

Kao šansa su prepoznati i potencijali za korištenje energije vjetra i solarne energije na prostoru djelovanja EP BiH. U fazi razvoja je preko 10 projekata koji se odnose na vjetroelektrane i fotonaponske elektrane (od toga većina na zemljištu na lokacijama ZD rudnika uglja). Postoji potencijal za izgradnju kapaciteta do 2030. godine od skoro 450 MW snage i godišnju proizvodnju od blizu 900 GWh, ali isto podrazumijeva i značajna ulaganja (preko 1 mlrd KM).

Ovim Planom se daje zadatak Upravi i drugim nadležnim u EP BiH da poduzmu potrebne aktivnosti kako bi se evidentni potencijali iskoristili, što je bitno za budućnost i dugoročni razvoj kompanije u situaciji kada se termo kapaciteti reduciraju, uvažavajući nužnost energetske tranzicije.

3 STRATEŠKI PLANOWI I CILJEVI DRUŠTVA

Poslovna politika i ciljevi Društva

Planiranjem poslovnih aktivnosti u Društvu nastoji se obezbjediti skladan rad, održivi razvoj i uspješno poslovanje Društva kao cjeline, elektroprivrednih djelatnosti i podružnica Društva, a sve u cilju:

- sigurnosti u proizvodnji električne energije
- sigurnosti u snabdijevanju kupaca električnom energijom po pristupačnim cijenama
- poboljšanja poslovnih procesa uz povećanje energetske efikasnosti, produktivnosti i racionalizaciju troškova poslovanja
- vođenja jedinstvene poslovne i razvojne politike radi kontinuiranog rasta vrijednosti Društva
- racionalnog ulaganja u izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih kapaciteta
- ublažavanja klimatskih promjena kroz smanjenje karbonskog otiska Društva i
- poduzimanja mjera zaštite okoline i unapređenja sistema upravljanja okolinskim aspektima, te osiguranja implementacije načela održivog razvoja.

Poslovna politika EP BiH podrazumijeva opredijeljenost i odgovornost za razvoj i odgovorno ulaganje s ciljem da se postigne:

- sigurnost snabdijevanja
- održivost
- konkurentnost
- energetska tranzicija dekarbonizacija i korištenje zelene energije

Realizacija ovih ciljeva omogućava:

- energetska nezavisnost, rast vlastite proizvodnje i korištenje domaćih resursa
- održiv i okolinski prihvatljiv razvoj uz rast energetske efikasnosti
- ekonomski razvoj i intenziviranje privrednih aktivnosti na prostoru BiH
- doprinos pravednoj tranziciji ugljenih regiona.

Ključni faktori koji utiču na razvojna opredjeljenja i strukturu investicionog portfolia su:

- Stanje postojećih proizvodnih kapaciteta (stari termo blokovi, na kraju životnog vijeka sa niskom efikasnošću, koji ne zadovoljavaju sve okolinske standarde)
- Ograničeni plasman uglja iz vlastitih rudnika
- Zahtjevi Integrisanog energetskog i klimatskog plana BiH u pogledu ciljeva smanjenja emisije CO₂ i udjela OIE
- EU regulativa
 - Liberalizacija tržišta i konkurencija
 - Ograničavanje emisija zagađujućih materija i stakleničkih plinova
 - Strategija smanjenja emisije stakleničkih plinova, Direktiva ETS, kao i Odluka o uvođenju CBAM mehanizma
 - Rast udjela obnovljivih izvora
 - Poboljšanje energetske efikasnosti.

Planovi ulaganja EP BiH odražavaju navedenu politiku i kroz trogodišnji plan poslovanja gdje je predviđeno pokretanje i realizacija većeg broja kapitalnih projekata obnovljivih izvora.

Na kvalitet isporuke električne energije utiče i stanje distributivne mreže, te su predviđena dalja ulaganja u cilju poboljšanja i razvoja distributive mreže sa fokusom na reduciranja NN mreže, unificiranje naponskih nivoa, ugradnju naprednih mjerila i korištenje sistema pametne mreže.

Sve to treba rezultirati smanjenjem gubitaka u mreži i poboljšati efikasnost u korištenju i distribuciji električne energije, omogućiti integraciju distribuiranih proizvođača električne energije na obnovljive izvore, te ispuniti zahtjeve koji se traže od operatora distribucije u pogledu pružanja usluga svim korisnicima mreže.

Sa ekonomskog aspekta, uvažavajući potrebe i održive tranzicije i poslovanja rudarskog sektora, najvažniji i prioritetni cilj je nastavak modernizacije u TE Tuzla i TE Kakanj, kao i projekti odsumporavanja u TE Tuzla i TE Kakanj, te denitrifikacije u TE Tuzla i TE Kakanj. Riječ je o očuvanju glavnog dijela i modernizaciji termoproizvodnje i ekološkim projektima u situaciji kada će određeni postojeći blokovi biti zaustavljena u narednom periodu ili će im biti smanjen obim rada zbog ograničenja u skladu sa Nacionalnim planom smanjenja emisija zagađujućih materija u zrak iz termoelektrana (NERP BiH). Bez ovih projekata plasman uglja za potrebe rada termoelektrana bi bio dodatno reduciran na nivo koji bi onemogućio rad većeg broja rudnika, te doveo do njihovog bržeg zatvaranja i gubitka značajnog broja radnih mjesta. U datim okolnostima vrlo su bitni Zaključci Parlamenta FBiH iz marta 2022. godine vezano za produženje rada blokova, 4 u TE Tuzla i 5 u TE Kakanj, koji omogućavaju EP BiH da sa većim stepenom sigurnosti može ispuniti svoje obaveze prema krajnjim kupcima i poslovati rentabilnije u narednom periodu.

Najvažniji i prioritetni ciljevi za trogodišnji period:

- Početak izgradnje nekoliko kapitalnih projekata (HE Janjici, VE Vlašić, FNE Gračanica i drugih FNE) i stvaranje pretpostavki za nove proizvodne objekte (VE, HE, FNE i dr.)
- usklađivanje rada termoblokova sa ograničenjima definisanim Nacionalnim planom redukcije emisija (NERP)
- utvrđivanje dugoročnih planova rudnika na osnovu plana EP BiH, odnosno donošenje odluka vezanih za kapitalna ulaganja, prestrukturiranje i status rudnika na osnovu projiciranih potreba termoelektrana i komercijalnog tržišta
- prestrukturiranje EP BiH u funkciji izdvajanja djelatnosti distribucije i novih uloga na liberaliziranom maloprodajnom tržištu u djelatnosti distribucije i snabdijevanja
- utvrđivanje tarifnih modela i nivoa maloprodajnih cijena koji će omogućiti, s jedne strane, konkurentnost na otvorenom tržištu, a s druge strane, dovoljno prihoda za pozitivno poslovanje u svim djelatnostima i jačanje investicione sposobnosti
- učlanjenje na regionalnu berzu električne energije.

Okvirna energetska strategija BiH do 2035. godine

Krajem augusta 2018. godine Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je Okvirnu energetska strategiju Bosne i Hercegovine do 2035. godine (u daljem tekstu: Strategija). Osim elektroenergetskog sektora, Strategija je obuhvatila i sektor uglja, obnovljive izvore energije, gasni sektor, sektor nafte i naftnih derivata, toplinarstvo kao i energetska efikasnost.

U skladu sa Direktivom 2009/72/EC vršit će se usklađenje tržišta električne energije sa Zakonom o električnoj energiji u FBiH koji zahtijeva pravno, funkcijsko i računovodstveno izdvajanje djelatnosti iz vertikalno integriranih elektroprivreda (formiranje Operatora distributivnog sistema). Za postizanje dugoročne održivosti elektroprivrednih kompanija, potrebno je staviti fokus na restrukturiranje sektora rudnika, čiju će dinamiku i smjer odrediti odabrana strategija razvoja termosektora.

EU je ranije utvrdila ciljeve za 2030. godinu koji su dosta ambiciozniji u odnosu na ciljeve koji su bili do 2020. godine:

- Smanjenje stakleničkih plinova za 55% u odnosu na 1990. godinu
- Smanjenje krajnje potrošnje za barem 11,7 % u odnosu na predviđenu za 2030. godinu
- Povećanje udjela OI u finalnoj potrošnji na 42,5%
- Postizanje nulte stope onečišćenja

Za elektroenergetski sektor smanjenje emisije CO₂ iznosi 43% u odnosu na 2005. godinu, a dugoročno opredjeljenje je dostizanje nulte emisije do 2050. godine. Dugoročno, to znači prestanak korištenja uglja u proizvodnji električne energije, što podrazumijeva da države koje žele postati članice EU, kao što je Bosna i Hercegovina, očekuje smanjenje emisije stakleničkih gasova, povećanje udjela OIE i postizanje ušteda energije.

EP BiH je izradom dugoročnog strateškog dokumenta „Strategija energetske tranzicije i dekarbonizacije EP BiH 2050“ usvojenog na Upravi i NO Društva u 2024. godini, uskladila svoja strateška opredjeljenja i razvoj kompanije sa energetske politikama i ciljevima energetske tranzicije EU.

Nacionalni energetski i klimatski plan (NECP)

U okviru novog energetske paketa, svaka država članica bila je u obavezi izraditi Nacionalni energetski i klimatski plan (NECP). Ovi planovi će služiti kao alat za planiranje u sljedećim godinama tokom kojih države članice moraju utvrditi vlastite ciljeve za 2030. godinu u okviru dugoročne strategije EU za 2050. godinu. NECP utvrđuje koje će mjere država članica poduzeti kako bi dala doprinos ciljevima EU za 2030. godinu za energetske efikasnost, obnovljivu energiju, smanjenje emisija stakleničkih gasova i postepeno ukidanje fosilnih goriva, te u isto vrijeme kvantificirati ulaganja potrebna za postizanje tih ciljeva.

Ovi ciljevi se stalno preispituju, tako da aktuelni EU Green Deal uvodi prijedlog da se cilj u pogledu smanjenja stakleničkih plinova za 2030. godinu sa 40% poveća na 55% i da bude pravno obavezujući.

Ciljevi iz nacrtu NECP BiH, usaglašeni sa Energetskom zajednicom i Evropskom komisijom, su smanjenje emisij e CO₂ za 42.2% u odnosu na 1990. godinu. Dokument dugoročnog strateškog razvoja EP BiH „Strategija energetske tranzicije i dekarbonizacije EP BiH 2050“ uzeo je u obzir ovaj cilj.

Deklaracija o Zelenoj agendi za zapadni Balkan

Ova Deklaracija rezultat je nastojanja EU da u realizaciju svojih politika i ciljeva uključi i druge zemlje koje nisu članice EU. Tako je u novembru 2020. godine u Sofiji od zemalja u regiji prihvaćena i potpisana ova Deklaracija kojom su zemlje Zapadnog Balkana prihvatile da slijede put EU ka klimatski neutralnoj Evropi do 2050. godine.

U dijelu ove Deklaracije koji se odnosi na klimu i energiju, između ostalog, navedeno je: „Obavezujemo se da ćemo zajedno sa EU raditi na cilju dostizanja ugljično neutralnog kontinenta do 2050. godine kroz uvođenje stroge klimatske politike i reformu energetske i transportnog sektora ...“

Dokument dugoročnog strateškog razvoja EP BiH „Strategija energetske tranzicije i dekarbonizacije EP BiH 2050“ uzeo je u obzir cilj prestanak proizvodnje električne energije iz uglja do 2050 godine.

Obračun troškova za CO₂ emisije

U maju 2021. potpisano je Pismo namjere kojim je EP BiH prihvatila inicijativu EnZ za uvođenje internog obračuna troškova emisija CO₂. Inicijativa predviđa samonametnuti mehanizam interne cijene za emisije CO₂ iz rada termoelektrana, kao prelaznu mjeru kako bi se praktično ispitala i olakšala provedba planova smanjenja emisija CO₂ uz izdvajanje naknada za emitovanje CO₂ koje ne potpadaju pod tzv. *Free allowances* (slobodne, odnosno besplatne kvote emisija CO₂). Konceptom internog obračuna troškova emisija CO₂, EP BiH se unaprijed opredjeljuje za rezervaciju sredstava i stvaranje internog fonda za potrebe tranzicije u pravcu dekarbonizacije. Istovremeno, ovakav obračun služi kao priprema za uslove poslovanja uz plaćanje naknade za emisije CO₂ koji bi po svemu sudeći mogli nastupiti u periodu 2026.-2030. godina, do kada bi se trebao uspostaviti nacionalni ETS usklađen sa EU ETS. Ukoliko ne bude uspostavljen nacionalni ETS, biće primjenjen CBAM mehanizam EU - plaćanje karbonske takse na uvoz električne energije u EU iz zemlje koja nije uvela ETS. Posebno je značajno da se na ovaj način utvrđuju budući veći troškovi proizvodnje i njihov uticaj na prodajne cijene električne energije i konkurentnost na tržištu, kao i na odluke o ulaganju u nove proizvodne kapacitete. Usvajanjem novog Pravilnika o internim cijenama za električnu energiju stekli su se uslovi za implementaciju internog obračuna troškova emisije. Izmjene navedenog akta koncipirane su tako da omoguće:

- Utvrđivanje interne cijene proizvodnje za potrebe internog obračuna koja uzima u obzir pretpostavljene troškove emisija CO₂
- Interni obračun troškova emisija CO₂ u funkciji rezervacija sredstava za potrebe procesa dekarbonizacije, odnosno odluke o utvrđivanju i raspoređivanju dobiti.

Obračunati interni trošak emisije CO₂ za 2021. godinu iznosio je 23,8 mil. KM i to uz udio besplatne alokacije od 95% u toj godini. Za 2022. godinu interno je obračunato 68,3 mil. KM troška CO₂ emisija uz udio besplatne alokacije od 90%. S obzirom na ostvarenu proizvodnju i procijenjene emisije, uz smanjenje udjela besplatne alokacije (85% za 2023. godinu), te cijenu emisija, interni troškovi za CO₂ emisije za 2023. godinu iznose 53,5 mil. KM. Za 2024. i 2025. godinu ovi troškovi se procjenjuju na 72,7 mil. KM odnosno 107,7 mil. KM (udio besplatne alokacije 80% za 2024., te 75% za 2025. godinu). Moguće je da od 2026. godine bude uvedena obaveza plaćanja taksi, te bi ovi troškovi teretili proizvodnu cijenu, finansijski rezultat i gotovinske tokove.

U internom trošku emisije CO₂ za EP BiH, plafoni emisija i slobodne kvote su računate u odnosu na stvarne trenutne emisije EP BiH. Ove granične vrijednosti tek će biti utvrđene na nivou BiH i raspoređene operaterima u okviru razrade ETS sistema BiH.

Odnosno, internom shemom oporezivanja EP BiH, kao referentna kvota emisije CO₂ (dozvoljena emisija, plafon – *cap*) uzima se, provizorno, stvarna generirana emisiju CO₂ iz TE za datu godinu. Za buduće utvrđivanje dozvoljenih godišnjih emisija (plafon, *cap*) kao i obračun plaćanja emisija CO₂, očekivanje je da će se definisati godišnji plafon (*cap*) koji će se za pojedine termoblokove utvrđivati po osnovu projiciranih plafona za termoblokove prema NECP BiH. Plafoni emisija CO₂ prema NECP BiH su dosta viši za termoblokove EP BiH u odnosu na trenutne stvarne emisije, zahvaljujući postignutim smanjenjima emisije CO₂ kao i smanjenju proizvodnje u proteklom periodu, a posebno zadnjih godina. Viši plafoni emisija su povoljnija opcija za obračun besplatnih udjela emisija, odnosno emisija koje se plaćaju; u slučaju smanjene proizvodnje i emisije CO₂, moguća je poželjna situacija da sve stvarne emisije CO₂ budu u okviru dodijeljenih besplatnih emisija; u takvom slučaju troškovi emisije CO₂ se izbjegavaju, ili se čak stvara višak besplatnih emisionih jedinica, koje se mogu prodati na tržištu

i generirati dobit. Ovo je dodatni motiv da se EP BiH založi kod nadležnih ministarstava i u pregovorima sa Evropskom komisijom, za ETS shemu koja će podrazumijevati postepeno plaćanje (*gradual carbon pricing*) u što dužem periodu, i sa što većim udjelom besplatnih emisija, posebno u početnom periodu primjene ETS. Argumentacija je da su takvu postepenu shemu plaćanja imale sve zemlje EU kada su pristupale u EU ETS, te da je EP BiH prethodnim ulaganjima i mjerama (povećanje energetske efikasnosti kroz modernizaciju termoblokova, uvođenje biomase kao CO₂ neutralnog goriva), te smanjenjem proizvodnje iz TE, generirala uštede emisija CO₂ a što je suština EU ETS koncepta upravljanja i trgovanja emisijama.

Zaštita okoline/okoliša

Zaštita okoline/okoliša je komponenta poslovne politike EP BiH i njenih zavisnih društava. Kontinuirano se poduzimaju organizacione i tehničke mjere u skladu sa državnim, federalnim i međunarodnim propisima, te zahtjevima iz oblasti zaštite okoline i prirodnih resursa, te tehnokoekonomskim mogućnostima. Kontinuirano se prati uticaji i učinci postojećih energetskih objekata na okoliš, te se poduzimaju preventivne i korektivne mjere za ispunjenje zakonskih i ostalih zahtjeva. Razvojni planovi i programske aktivnosti bit će utemeljeni na načelima održivog razvoja i standardima zaštite okoline/okoliša.

U kontekstu provođenja okolinske politike, prioritetni zadaci razvojnih projekata biće:

- U okviru istraživanja, projektovanja i inženjeringa implementacija standarda iz oblasti zaštite okoliša i društva, zakonskih zahtjeva i zahtjeva međunarodnih finansijskih institucija iz oblasti zaštite okoliša i društva
- Korištenje najboljih raspoloživih tehnika (BAT) i tehnologija
- Optimiziranje proizvodnje električne i toplotne energije, usmjeravanje na kogeneraciju i kosagorjevanje
- Povećanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih energetskih resursa
- Pravedna tranzicija ugljenih regiona
- Modernizacija i izgradnja distributivnih sistema prema okolinskim zahtjevima.

Planom investicionih ulaganja biće obuhvaćeni projekti:

- Projekti odsumporavanja i denitrifikacije na postojećim termoblokovima prema NERP BiH
- Zatvaranje zapunjenih, kao i postepena rekultivacija aktivnih deponija šljake i pepela u skladu sa ishodovanim okolinskim dozvolama i zakonskim zahtjevima kao i najbolje raspoloživim tehnikama
- Povećanje energetske efikasnosti, smanjenje energetskih gubitaka u proizvodnji, distributivnoj mreži i rudnicima prema zahtjevima standarda BAS EN ISO 50001
- Monitoring sistemi za kontinuirano praćenje emisija zagađujućih materija u zrak i vodu
- Procjena rizika i mogućih incidentnih uticaja na okolinu
- Planiranje novih, kao i održavanje uspostavljenih privremenih skladišta otpada u cilju upravljanja nastalim otpadom na okolišno prihvatljiv način.

Tokom proteklih godina EP BiH je napravila prve korake u razvoju elektromobilnosti i ove aktivnosti se namjeravaju nastaviti i u planskom periodu.

Menadžment i stručni kadrovi će se aktivno uključivati u procese transponiranja i implementacije legislative EU, utvrđenih međunarodnih obaveza, te u investicijske programe i finansijske potpore za održivi razvoj BiH u okviru evropskih integracija. Takođe, značajno je uključivanje u izradu strateških i planskih dokumenata iz domena energetskog sektora, zaštite i unapređenja okoline, korištenja prostora i prirodnih dobara FBiH, odnosno cijele BiH.

Negativne stavove i nepovjerenje stanovništva po pitanju tehno-ekonomske i okolinske prihvatljivosti programa energetskeg razvoja FBiH, EP BiH bi trebala promijeniti svojim transparentnim radom i kontinuiranom komunikacijom i saradnjom sa lokalnim stanovništvom, izvršnim vlastima, međunarodnim i nevladinim organizacijama, medijima, te širom javnošću.

Imajući u vidu uslove privređivanja u okruženju, te kretanja uslova na tržištu, planove proizvodnje i prodaje, planiranu realizaciju obaveza po licencama i Općim uslovima za isporuku električne energije, za naredne tri godine se očekuje relativno mali porast obima prodaje električne energije krajnjim kupcima djelatnosti snabdijevanja, porast prodajnih cijena kao posljedica rasta ulaznih troškova, te stanja cijena na tržištu. Tržišna kretanja pokazuju da će i veleprodajna cijene električne energije u djelatnosti trgovine biti ispod ostvarenih tokom zadnje 2 godine. Potrebno je usmjeriti pažnju na kontinuiranu realizaciju mjera štednje i racionalizacije poslovanja u svim oblastima i djelatnostima.

4 ELEKTROENERGETSKI BILANS

Elektroenergetski bilans EP BiH za period 2025.–2027. godine (EEB) predstavlja okvirni energetski plan EP BiH u naredne tri godine, a usvojen je u oktobru 2024. godine od strane NO. Isti je potreban u cilju sagledavanja potreba postojećih kupaca električne energije koji imaju ugovore za snabdijevanje sa EP BiH, realizacije planiranih remonta i rekonstrukcije proizvodnih kapaciteta, te iskazivanja mogućeg bilansnog viška električne energije. Ovaj bilans je zasnovan prevashodno na 2025. godini, a za naredne dvije godine date su samo okvirne projekcije, pri čemu je naročito važno sagledavanje remontnih aktivnosti radi pravovremene pripreme. Ujedno, ovaj Bilans predstavlja bitnu podlogu za izradu Plana poslovanja Društva za period 2025.-2027. godina.

Osnovna polazišta za izradu EEB-a za period 2025.–2027. godine bila su:

- podmirivanje očekivanih potreba kupaca EP BiH na distributivnoj i prenosnoj mreži, te pokrivanje gubitaka na distributivnoj mreži EP BiH
- omogućavanje planiranih radova na remontnom održavanju proizvodnih kapaciteta
- obezbjeđenje sigurnosti u planiranoj proizvodnji električne energije putem hladne rezerve kod termoelektrana
- optimalna eksploatacija termo kapaciteta u skladu sa raspoloživim količinama uglja
- optimalno iskorištenje prirodnih dotoka vode u akumulacije hidroelektrana
- optimiziranje mjesečne dinamike bilansnih viškova/manjkova u skladu sa očekivanim godišnjim kretanjem cijena električne energije na tržištu
- odustajanje od ograničenja broja sati rada termo blokova G4 u TE Tuzla i G5 u TE Kakanj vezano za Odluku Ministarskog vijeća 2016/19/MC-ENC (opcija opt-out), a u skladu sa odobrenjem Parlamenta FBiH o produžetku rada ovih blokova

Podloge za izradu EEB-a za period 2025.-2027. godina bile su sljedeće:

- prognoza neto potrošnje kupaca EP BiH priključenih na mreži distribucije sa godišnjim povećanjem od 2,1% u 2025. godini u odnosu na procjenu za 2024. godinu, te daljim povećanjem od 0,8% u 2026. godini i 0,8% u 2027. godini
- plan potrošnje kod direktnih potrošača na bazi dostavljenih podataka, gdje je njihova potrošnja jednaka za sve tri godine i približno u nivou procijenjene potrošnje u 2024. godini
- gubici na distributivnoj mreži od 7,5% u 2025. i 2026. godini, te 7,4% u 2027. godini u odnosu na bruto distributivnu potrošnju
- ulazak u pogon prve solarne elektrane (FNE) krajem 2025. godine, sa porastom broja elektrana sve do ulaska u pogon sedme FNE 01.12.2027. godine
- Operator za obnovljive izvore i efikasnu kogeneraciju FBiH nije dostavio potrebne podloge za izradu EEB, tako da je količina od 48,0 GWh električne energije proizvedene u obnovljivim izvorima, a koju EP BiH kao snabdjevač preuzima, procijenjena
- plan proizvodnje HE Rama
- procjena proizvodnje mHE u vlasništvu EP BiH i VE Podveležje
- zastoji proizvodnih objekata radi obavljanja rekonstrukcija i remonata
- plan isporuke tehnološke pare i energije za grijanje iz termoelektrana urađen je na bazi procijenjenih potreba za zadovoljenje toplotnog konzuma
- angažman termobloka G5 u TE Tuzla za isporuku toplotne energije za potrebe grijanja počev od 2027. godine
- za tehničko-energetske karakteristike termo blokova u TE Tuzla uzete su vrijednosti preko specifičnog utroška toplote (polinom trećeg stepena) dobijenog na bazi ranije obavljenih normativnih ispitivanja, dok su za termo blokove u TE Kakanj uzete procijenjene

vrijednosti za svaku godinu bazirane na ostvarenju iz proteklog perioda, kao i starosti termo blokova u ovoj termoelektrani

- pretpostavka o raspoloživim količinama uglja dostavljenim iz rudnika Koncerna EP BiH.

Kod izrade EEB za period 2025.-2027. godina korišteni su:

- kriteriji iz *Pravilnika o pripremi i realizaciji elektroenergetskog bilansa* i ostalih relevantnih dokumenata
- planiranje proizvodnje HE na Neretvi bazirano na *Uputstvu za planiranje i korištenje akumulacija* koji definiše planske kote akumulacije HE Jablanica, 70% i 90% vjerovatnoću pojave dotoka vode na profilima hidroelektrana na mjesečnoj rezoluciji, te nominalne proizvodnje hidroelektrana na mjesečnoj rezoluciji
- kod planiranja pogona termoblokova G4 u TE Tuzla i G5 u TE Kakanj, vezano za Odluku Ministarskog vijeća 2016/19/MC-ENC (opcija opt-out), a u skladu sa odobrenjem Parlamenta FBiH o produžetku rada, odustalo se od ograničenja broja sati rada.

Pregled planskih nabavki uglja za potrebe termoelektrana po usvojenom EEB-u dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 4.1

Nabavke uglja (000 t)	Plan		
	2025.	2026.	2027.
Lignit	1.698	1.656	1.483
Mrki 1	545	580	501
Mrki 2	980	730	650
TE Tuzla	3.223	2.966	2.634
TE Kakanj	1.830	1.645	1.680
UKUPNO	5.053	4.611	4.314

Bilansni višak dominantno je određen isporukama uglja iz rudnika Koncerna EP BiH i Rudnika uglja Banovići, koje određuju obim termo proizvodnje.

Plan proizvodnje termoelektrana u 2025. godini uslovljen je početkom revitalizacije bloka G7 u TE Kakanj u trajanju od 300 dana i remontom bloka G4 u TE Tuzla u trajanju od 150 dana. Pretpostavljena raspoloživa količina uglja determiniše obim proizvodnje termo blokova G4 i G5 u TE Tuzla, odnosno dovodi do planiranih obustava ovih termo blokova tokom prva četiri mjeseca 2025. godine. Ugovorena je isporuka električne energije u ukupnoj količini od 171,1 GWh, te planirana električna energija (u ukupnoj količini od 173,5 GWh) za pokrivanje dijela prijenosnih gubitaka. Postoji značajna izvjesnost da će NOS BiH nametnuti EP BiH obavezu pokrivanja dijela gubitaka na mreži prijenosa u skladu sa praksom iz 2023. godine.

Planiranje nabavki uglja određeno je mogućnostima rudnika za isporuku uglja (količina i kvalitet) i potrebama termoelektrana s obzirom na planirani broj sati rada, te planirane remonte i revitalizaciju. Za 2025. godinu je planirana nabavka od 5,05 mil. tona. Za 2026. godinu planirana nabavka od 4,61 mil. tona, dok je za 2027. godinu planirana nabavka 4,31 mil. tona.

U slučaju 70% vjerovatnoće dotoka vode kod hidroelektrana i uz snabdjevenost termoelektrana sa planiranim količinama uglja, te pretpostavljenu potrošnju, isporuku i prijem električne energije, EP BiH bi u sve tri planske godine raspolagala sa bilansnim viškom.

Po usvojenom EEB-u:

- ukupna proizvodnja u periodu 2025.-2027. godina iznosila bi 17.772,9 GWh
- hidroenergija u ukupnoj proizvodnji električne energije učestvuje u prosjeku sa 23,3%

- ostatak se odnosi na termoelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane
- planirana je proizvodnja električne energije iz VP Podveležje u iznosu od 126 GWh godišnje
- planirana proizvodnja iz FNE se povećava tokom planskih godina, od početnih 1,4 GWh u 2025. godini do 123,5 GWh u 2027. godini
- kod TE planirani obim proizvodnje je u korelaciji sa obimom i trajanjem remonata, rekonstrukcija i revitalizacija, te raspoloživim količinama uglja.

U narednoj tabeli daje se sažetak EEB-a za period 2025.-2027. godina.

Tabela 4.2

Elektroenergetski bilans	Ostvarenje	Procjena	EEB		
	2023	2024	2025	2026	2027
	GWh	GWh	GWh	GWh	GWh
HIDROELEKTRANE	1.639,2	1.283,1	1.375,7	1.374,6	1.377,3
Hidroelektrane na Neretvi	1.565,6	1.222,9	1.309,5	1.308,4	1.311,0
male hidroelektrane	73,6	60,2	66,3	66,2	66,3
SOLARNE ELEKTRANE	0,0	0,0	1,4	51,7	123,5
VJETROELEKTRANE	100,2	118,0	126,0	126,0	126,0
VP Podveležje	100,2	118,0	126,0	126,0	126,0
TERMOELEKTRANE	3.594,0	4.076,7	4.758,0	4.225,1	4.107,7
TE Tuzla	1.980,4	2.582,2	2.971,0	2.582,4	2.382,5
TE Kakanj	1.613,6	1.494,5	1.787,0	1.642,7	1.725,2
PROIZVODNJA NA PRAGU	5.333,5	5.477,9	6.261,0	5.777,4	5.734,5
Promjena u % (u odnosu na godinu prije)		2,7%	14,3%	-7,7%	-0,7%
PRIJEM ENERGIJE	1.138,1	1.016,3	878,9	624,8	624,9
RASPOLOŽIVO	6.471,6	6.494,1	7.139,8	6.402,1	6.359,4
SNABDIJEVANJE ED neto	4.630,6	4.725,1	4.822,7	4.859,8	4.897,3
Distributivni gubici	384,0	362,5	390,1	392,3	394,2
Distributivni gubici u %	7,6	7,2	7,5	7,5	7,4
DISTRIBUCIJA bruto *	5.024,5	5.049,7	5.218,8	5.257,9	5.297,1
Promjena u % (u odnosu na godinu prije)		0,5%	3,3%	0,7%	0,7%
Direktni potrošači (110 kV)	504,2	512,3	511,5	511,5	511,5
UKUPNA POTROŠNJA	5.518,8	5.599,8	5.724,3	5.763,6	5.803,0
Promjena u % (u odnosu na godinu prije)		1,47%	2,22%	0,7%	0,7%
Tržišna prodaja uklj. bil. višak 70%	428,9	676,5	1.223,2	446,3	364,1
Prodaja po osnovu UPTS	177,9	186,1	192,3	192,3	192,3
Ostale isporuke i pomoćne usluge	346,0	31,7	0,0	0,0	0,0
ISPORUKA SA BIL.VIŠ.70%	952,8	894,3	1.415,5	638,6	556,4
Promjena u % (u odnosu na godinu prije)		-6,14%	58,28%	-55%	-13%
UKUPNE POTREBE	6.471,6	6.494,1	7.139,8	6.402,1	6.359,4
Bilansni višak za 70% dotok vode u HE	0,0	-96,0	384,5	206,3	124,1
Bilansni višak za 90% dotok vode u HE		-166,6	135,7	-42,5	-124,7

5 FINANSIJSKI PLAN

Planirani finansijski rezultat EP BiH za period 2025. - 2027. godina

Tabela 5.1

hilj. KM

PS	PREDRAČUN BILANSA USPJEHA	Ostvareno	Plan	Procjena	Plan	Plan	Plan
6.1.	po planskim stavkama	2023.	2024	2024.	2025.	2026.	2027.
I	PRIHODI						
1	Prihodi od prodaje el. energije i pom. usluga	1.088.965	1.194.415	1.152.751	1.407.321	1.303.655	1.277.677
	- prihod od prodaje krajnjim kupcima EP BiH	849.672	954.793	924.250	1.038.552	1.046.039	1.036.039
	- dugoročna i kratkor. prodaja u /van BiH	32.510	122.041	33.834	158.170	40.349	24.272
	- prihod po osnovu UPTS-a (energija+ mrežarina)	19.847	19.813	19.306	20.424	20.424	20.424
	- prihod po osnovu kupoprodaje (vezana trgov.)	171.049	81.910	157.641	173.362	180.000	180.000
	- prihod od prodaje iz obnovljivih izvora	0	0	0	0	0	0
	- prihod od pom. usl. uključ i el.energ. u vezi PU	15.887	15.859	17.720	16.813	16.843	16.943
2	Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda	18.278	19.719	20.352	25.308	24.452	25.979
	-prihod od tehnološke pare	4.800	5.508	5.330	5.508	5.630	5.676
	-prihod od toplotne energije	11.417	12.343	12.764	17.807	17.248	18.820
	-prihod od prodaje nus proizvoda	2.061	1.868	2.258	1.993	1.573	1.484
3	Prihodi od prodaje materijala i usluga	33.975	34.529	40.431	37.141	37.392	37.449
	- prihod od naknada priključenja	23.595	26.650	30.576	27.183	27.495	27.607
	- ostali prihod od prodaje mater. i usluga	10.379	7.879	9.855	9.958	9.897	9.842
4	Prihod od finansiranja	10.336	10.488	10.619	7.319	6.560	5.707
5	Ostali prihodi	28.267	16.157	13.300	10.241	11.529	11.505
	UKUPNO PRIHODI (1 do 5)	1.179.822	1.275.308	1.237.453	1.487.330	1.383.588	1.358.318
II	TROŠKOVI I RASHODI						
8	Materijal za proizvodnju električne energije	422.145	462.922	444.869	555.152	487.233	487.815
9	Materijal za održavanje	15.463	15.588	16.371	18.623	18.642	15.665
10	Ostali troškovi materijala	4.786	6.084	4.525	6.138	5.598	5.598
11	Troškovi prevoza uglja	41.919	51.065	45.012	53.950	47.948	48.375
12	Usluge održavanja	28.266	29.022	26.310	33.089	31.136	28.599
13	Troškovi nabavke el. energije i pomoćnih usluga	221.266	184.904	234.709	255.097	245.256	244.052
14	Premije osiguranja	2.411	2.669	2.445	2.750	3.049	2.590
15	Drugi troškovi usluga	15.546	16.048	14.651	17.561	15.750	15.465
16	Troškovi amortizacije	169.062	155.206	144.386	149.687	146.397	144.627
17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	55.212	55.802	54.115	59.528	59.899	60.270
18	Plate i naknade plata	163.951	174.151	167.906	176.910	183.052	177.921
19	Drugi troškovi rada	28.293	36.709	31.181	36.794	39.575	38.673
20	Vodoprivredne naknade	28.120	22.729	22.641	25.717	25.547	25.588
21	Razne dažbine, naknade i članarine	16.748	22.525	21.490	20.508	20.703	20.218
22	Drugi troškovi poslovanja	8.467	9.342	7.388	13.454	12.553	11.897
23	Finansijski troškovi i rashodi	36.078	4.932	3.546	7.350	7.443	7.490
24	Drugi rashodi	231.065	12.035	8.441	29.508	9.443	7.425
25	Troškovi rezervisanja	18.602	12.680	8.624	23.933	19.656	14.056
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI (8 do 25)	1.507.402	1.274.414	1.258.609	1.485.750	1.378.880	1.356.324
	Dobit prije poreza / Gubitak	-327.580	893	-21.156	1.579	4.708	1.994

Predračun finansijskog rezultata poslovanja Društva za period 2025 - 2027. urađen je na bazi:

- Elektroenergetskog bilansa za period 2025.-2027. godina
- Smjernica za izradu trogodišnjeg plana EP BiH za period 2025.-2027. godina
- ostvarenja finansijskog rezultata za period I–IX 2024. godine
- važećih zakonskih propisa u momentu izrade Plana
- ostalih podloga i saznanja koji su bili na raspolaganju u periodu izrade Plana.

Ključne pretpostavke kojima smo se vodili kod izrade finansijskog plana, kao i predračuna gotovinskih tokova i raspoloživih vlastitih sredstava za ulaganja bile su:

- a) Realizacija EEB-a u planiranom obimu proizvodnje u HE na Neretvi i malim HE, ispunjene plana proizvodnje TE što podrazumjeva i isporuke uglja u planiranoj količini i kvalitetu te planski specifični utrošak
- b) Pretpostavke o cijenama plasmana kroz djelatnost *Trgovine*, gdje su za 2025. godinu uzete cijene iz već zaključenih ugovora za 2025. godinu, dok su za ostatak energije (preostale bilansne viškove) primjenjene cijene koje su blizu nivoa berzovnih cijena na regionalnom tržištu za buduće isporuke, uvažavajući obavezu pokrića dijela prenosnih gubitaka (oko 170 GWh energije) po cijenama značajno nižim od tržišnih
- c) Važeća nabavna cijena topline uglja po Odluci Vlade FBiH iz decembra 2023. godine i pretpostavka da će ostvarenjem isporuka rudnici u sastavu Koncerna biti u stanju djelomično vraćati/pravdati do sada odobrene pozajmice
- d) Inflatorna kretanja prisutna tokom 2024. godine, a što pokazuju stope rasta potrošačkih i proizvođačkih cijena u FBiH, BiH i Regionu
- e) Pretpostavljeno je da će se zadržati dostignuti nivo zaliha (posebno u distributivnoj djelatnosti) sa krajem oktobra 2024. godine
- f) Pretpostavka da će se tokom planskog perioda uredno izmirivati obaveze po osnovu postojećih kredita, gdje će iste biti povećane, s obzirom na planirano povlačenje novih kredita
- g) Pretpostavka da će u toku planskog perioda doći do puštanja u pogon FNE
- h) Očekivanje da će tokom planskog perioda teći implementacija projekta Energetska efikasnost - rekonstrukcija i izgradnja elektrodistributivnih objekata u cilju smanjenja gubitaka električne energije (dijelom iz kredita EIB-a), te da će u toku planskog perioda biti aktuelni projekti odsumporavanja i dentrifikacije u obje TE
- i) Broj zaposlenih će biti veći od ostvarenog broja sa krajem 2024. godine; prijem novih radnika na poslovima proizvodnje i održavanja u djelatnosti proizvodnje, te operativnog stručnog tehničkog osoblja za rad na terenu u djelatnosti distribucije, planiran je uz povećanje broja izvršilaca do broja predviđenog sistematizacijom, dok je u ostalim djelatnostima, poslovima i procesima planiran do 100% od broja prestanaka ugovora o radu po sili zakona
- j) Važeći Granski kolektivni ugovor (na snazi od jula 2024. godine), rast izdvajanja za troškove radne snage (do 7% u odnosu na 2024. godinu) planiran je vezano za prijem novih radnika, te usklađenje satnice i raznih naknada sa inflacijom i BDP-om, odnosno prosječnom platom u Federaciji BiH
- k) Pretpostavka o isplati dionica pojašnjena je u dijelu „Raspodjela planirane dobiti“
- l) Pretpostavljeno je da neće biti promjena cijena prenosne mrežarine; ako bi se desilo povećanje za 2026. i 2027. godinu, to bi se odrazilo na veće troškove, ali bi se moglo nadoknaditi kroz prihod od mrežarine u istom periodu, dok su kod naknada za rad NOS-a BiH i systemske usluge uobzirene tarife koje je donio DERK u decembru 2023. godine
- m) Pretpostavljena je određena neizvjesnost da će rudnici, uz prisutnu problematiku, biti u stanju da redovno i u cjelosti servisiraju obaveze prema EP BiH.

Novi proizvodni objekti koji će se graditi i pustiti u pogon tokom planskog perioda neće imati preveliki uticaj na bilans uspjeha, s obzirom da se radi o relativno malim količinama električne energije (u odnosu na ukupne bilansne količine). Međutim, ulaganja u nove objekte te produženje životnog vijeka i modernizaciju postojećih će znatno uticati na gotovinske tokove, kao i zaduženost Društva koja bi krajem perioda trebala biti višestruko povećana u odnosu na trenutnu. Istovremeno, ovo znači da će u godinama planskog perioda (a i nakon isteka istog) obaveze za vraćanje kredita biti višestruko veće nego su trenutno. Također, moguće je da se u toku planskog perioda kroz investicione aktivnosti utroši i dio sredstva koja trenutno imamo plasiran kod poslovnih banaka u vidu oročenja. Zbog svega toga je bitno da se u planskom periodu ostvari planirani EBITDA, odnosno poboljša (u odnosu na ranije godine) neto gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti, kako bi se mogla finansirati planska i buduća ulaganja, te servisirati povećane kreditne obaveze.

Predračun bilansa uspjeha Društva predstavlja strukturiran prikaz finansijske uspješnosti poslovanja. Iskazani planirani finansijski rezultat EP BiH po godinama trogodišnjeg planskog perioda predstavlja konsolidaciju planiranih prihoda, troškova i rashoda djelatnosti (*Proizvodnja, Distribucija, Snabdijevanje, Trgovina i Funkcije potpore*) na nivou Društva. Prihodi, troškovi i rashodi su grupisani u planske stavke, dok su glavne stavke prihoda dodatno raščlanjene po podgrupama shodno karakteru i materijalu/usluži koja se prodaje. U okviru plana djelatnosti snabdjevanja dodatno je isto razloženo na javno i tržišno snabdijevanje.

Planovi za sve tri godine su horizontalno razrađeni po djelatnostima (kao funkcionalni budžet), po organizacionim cjelinama unutar djelatnosti (po pripadnosti podružnicama), zatim po podružnicama, kao i po organizacionim cjelinama u Direkciji. Također, pored planskih stavki, planovi djelatnosti i podružnica za planske godine su vertikalno razrađeni i po vrstama i strukturi prihoda, troškova i rashoda, do nivoa osmocifrenih konta, u skladu sa važećim kontnim planom koji se primjenjuje u Društvu.

Na narednim stranicama su detaljnije pojašnjeni prihodi, troškovi i rashodi planirani za 2025. godinu, dok su nakon toga data osnovna obilježja planiranih prihoda, troškova i rashoda za preostale dvije godine planskog perioda.

Planirani finansijski rezultat EP BiH za 2025. godinu po djelatnostima

Tabela 5.2

hilj. KM

PREDRAČUN BILANSA USPJEHA		Djelatnost	Djelatnost	Djelatnost	Djelatnost	Direkcija	Plan	% učešća
		Proizvodnje	Distribucije	Snabdijevanja	Trgovine	Funkcije potpore	2025.	u UP u UT
6.1.								
I	PRIHODI							
1	Prihodi od prod. el. energije i pom. usluga*	0	302.215	739.127	365.979	0	1.407.321	94,6
	- prihod od prodaje krajnjim kupcima EP BiH		299.425	739.127			1.038.552	69,8
	- dugoročna i kratkor. prodaja u /van BiH				158.170		158.170	10,6
	- prihod po osnovu UPTS-a (energija+ mrežarina)		2.790		17.634		20.424	1,4
	- prihod po osnovu kupoprodaje (vezana trgov.)				173.362		173.362	11,7
	- prihod od prodaje iz obnovljivih izvora						0	0,0
	- prihod od pom. usl. uključ i el.energ. u vezi PU				16.813		16.813	1,1
2	Prihod od prodaje spored. i nus proizvoda	25.308	0	0	0	0	25.308	1,7
	-prihod od tehnološke pare	5.508					5.508	0,4
	-prihod od toplotne energije	17.807					17.807	1,2
	-prihod od prodaje nus proizvoda	1.993					1.993	0,1
3	Prihodi od prodaje materijala i usluga	2.819	32.658	1.492	0	173	37.141	2,5
	- prihod od naknada priključenja		27.183				27.183	1,8
	- ostali prihod od prodaje mater. i usluga	2.819	5.475	1.492		173	9.958	0,7
4	Prihod od finansiranja	134	119	1.280	0	5.786	7.319	0,5
5	Ostali prihodi	1.294	6.722	540	0	1.685	10.241	0,7
UKUPNO PRIHODI (1 - 5)		29.555	341.715	742.438	365.979	7.643	1.487.330	100,0
II	TROŠKOVI I RASHODI							
8	Materijal za proizvodnju el. energije	555.152	0	0	0	0	555.152	37,4
9	Materijal za održavanje	10.107	8.313	42	6	155	18.623	1,3
10	Ostali troškovi materijala	2.162	3.392	368	11	206	6.138	0,4
11	Troškovi prevoza uglja	53.950	0	0	0	0	53.950	3,6
12	Usluge održavanja	22.639	8.021	562	57	1.810	33.089	2,2
13	Troškovi nabavke el. energije i pomoćnih usluga	545	38.851	13.343	202.357	0	255.097	17,2
14	Premije osiguranja	1.901	674	31	1	143	2.750	0,2
15	Drugi troškovi usluga	747	2.785	12.055	15	1.958	17.561	1,2
16	Troškovi amortizacije	76.344	69.740	154	40	3.409	149.687	10,1
17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	470	53.285	5.773	0	0	59.528	4,0
18	Plate i naknade plata	67.330	81.137	12.409	1.153	14.880	176.910	11,9
19	Drugi troškovi rada	13.509	17.293	2.110	185	3.698	36.794	2,5
20	Vodoprivredne naknade	25.376	253	38	4	46	25.717	1,7
21	Razne dažbine, naknade i članarine	15.252	3.099	975	124	1.058	20.508	1,4
22	Drugi troškovi poslovanja	4.895	4.836	421	67	3.236	13.454	0,9
23	Finansijski troškovi i rashodi	4.679	2.076	38	15	542	7.350	0,5
24	Drugi rashodi	4.732	3.512	2.305	0	18.959	29.508	2,0
25	Troškovi rezervisanja	5.301	2.689	633	10	15.300	23.933	1,6
UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI (8-25)		865.091	299.958	51.260	204.042	65.399	1.485.750	100,0
Dobit prije poreza							1.579	

* Plan prihoda od el. energije i pomoćnih usluga dat je po planiranom fakturisanju djelatnosti, a planska raspodjela ovih prihoda na djelatnosti izvršit će se naknadno po usvajanju plana od strane nadležnih organa u skladu sa aktima koji regulišu raspodjelu prihoda te će biti uvrštena u planove djelatnosti

Bilješka I - Ukupan prihod

Planirani ukupan prihod Društva za 2025. godinu iznosi 1.487,33 mil. KM i čine ga:

- *Prihod od prodaje električne energije i pomoćnih usluga* u iznosu od 1.407,32 mil. KM
- *Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda* u iznosu od 25,31 mil. KM
- *Prihod od prodaje materijala i usluga* u iznosu od 37,14 mil. KM
- *Prihodi od finansiranja* u iznosu od 7,32 mil. KM
- *Ostali prihodi* u iznosu od 10,24 mil. KM.

Najveći dio planiranog prihoda čini prihod od prodaje električne energije i pomoćnih usluga na koji se odnosi 95% planiranih prihoda za 2025. godinu.

1. Prihod od prodaje električne energije i pomoćnih usluga planiran je u ukupnom iznosu od 1.407,32 mil. KM i čine ga:

- prihod od prodaje električne energije krajnjim kupcima (krajnji kupci na 110 kV i distributivnoj mreži) EP BiH u iznosu od 1.038,55 mil. KM
- prihod od UPTS-a (uključujući energiju i mrežarinu) u iznosu 20,42 mil. KM
- prihod od prodaje vlastito proizvedene el. energije kroz djelatnost trgovine u iznosu 158,17 mil. KM
- prihod od kupoprodaje (vezane trgovine) u iznosu 173,36 mil. KM
- prihod od prodaje pomoćnih usluga (kapacitet i energija) u iznosu od 16,81 mil. KM.

Prihod od prodaje električne energije krajnjim kupcima planiran je na osnovu neto potrošnje od 5.321 GWh, gdje se 4.809 GWh odnosi na krajnje kupce na distributivnoj mreži, dok se preostalih 512 GWh odnosi na krajnje kupce na 110 kV mreži (tzv. direktni kupci).

Planirani prihod (energija + mrežarina) od prodaje krajnjim kupcima ima sljedeću strukturu:

- krajnji kupci na 110 kV (direktni kupci) 99,05 mil. KM
- distributivni kupci (krajnji kupci EP BiH na distributivnoj mreži) 939,35 mil. KM (uključujući kupce na mreži drugih ODS-ova)
- prihod od neovlaštene potrošnje 0,15 mil. KM (planirano kod djelatnosti *Distribucije*)

Najveći dio planirane prodaje električne energije krajnjim kupcima odnosi se na kategoriju *Domaćinstva*, što iznosi 392,96 mil. KM. Planiran je porast broja krajnjih kupaca za oko 1% u odnosu na 2024. godinu, kao i mala (slična kao u 2024. godinu) količina energije koju će dio krajnjih kupaca nabaviti od drugih snabdjevača u BiH, pri čemu EP BiH (odnosno distributivna djelatnost) ostvaruje samo prihod od mrežarine. Planom je predviđeno da EP BiH zadrži preko 99% učešća (gledano po obimu prodane energije) u snabdijevanju krajnjih kupaca.

Prihod od prodaje na tržištu kroz djelatnost *Trgovine* planiran je u iznosu od 349,17 mil. KM (bez dijela po osnovu pomoćnih usluga) što se odnosi na:

- prodaju po osnovu tržišne prodaje gdje prihod iznosi 158,17 mil. KM
- prihod od isporuka energije po osnovu zaključenih ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji (UPTS) sa drugim elektroprivredama u BiH u iznosu 17,63 mil. KM
- prihod od kupoprodaje („vezana“ trgovina“) u iznosu 173,36 mil. KM.

Od iznosa prihoda po osnovu tržišne prodaje i kupoprodaje očekuje se da do 15% bude ostvareno po osnovu izvoza električne energije, tj. prodaje kupcima izvan BiH. Prihod po osnovu tržišne prodaje električne energije planiran je na osnovu već zaključenih (u momentu izrade Plana) aranžmana za dugoročnu prodaju, te prognozirane cijene za ostale vidove prodaje, a shodno raspoloživim količinama za prodaju iz EEB-a što uključuje i bilansne viškove. Planirani prihod i trošak za kupoprodaju električne energije ne predstavlja ograničenje-limit do kojeg se treba realizirati kupoprodaja električne energije u toku 2025. godine. U okviru

raspoloživih mogućnosti (u smislu energetske i finansijske situacije) treba težiti maksimizaciji pozitivnih energetskih i finansijskih efekata kupoprodaje, uz uslov da se ne ugrozi realizacija ugovorenih obaveza za isporuke električne energije, kao i likvidnost Društva.

Prihod od distributivne mrežarine za kupce drugih snabdjevača planiran je kod djelatnosti *Distribucije* u iznosu od 2,79 mil. KM.

Planirana prodaja električne energije za 2025. godinu iznosi 7.210,3 GWh što prihodovno iznosi 1.394,3 mil. KM, a ukupna prosječna prodajna cijena (sa mrežarinom koja se fakturiše krajnjim kupcima i kod UPTS prodaje) iznosi 19,34 F/kWh. U planiranu količinu prodaje nisu uvršteni planirani prihodi po osnovu neovlaštene potrošnje, prihod od pomoćnih usluga u dijelu kapaciteta, kao ni prihod od distributivne mrežarine za kupce drugih snabdjevača.

Struktura prodaje je sljedeća:

- krajnji kupci EP BiH (djelatnost snabdijevanja) čine 73,8% količine i 74,5% prihoda
- tržišni kupci (trgovina, UPTS) čine 26,2% količine i 25,5% prihoda.

U slučaju da se kroz djelatnost *Snabdijevanja* ne proda/ugovori dio planirane količine energije za krajnje kupce, ova energija bi se plasirala kroz djelatnost *Trgovine*.

U nastavku je dat tabelarni pregled *Strukture planirane prodaje električne energije* u 2025. godini sa uključenom mrežarinom kod krajnjih kupaca i UPTS-a.

Tabela 5.3

STRUKTURA PRODAJE vrsta prodaje	Plan 2025.			Procjena 2024.			Ostvareno 2023.		
	Energija GWh	Cijena F/kWh	Prihod mil.KM	Energija GWh	Cijena F/kWh	Prihod mil.KM	Energija GWh	Cijena F/kWh	Prihod mil.KM
<u>Krajnji kupci</u>									
- kupci na 110 kV (TS)	511,8	19,35	99,1	492,7	18,34	90,4	504,2	16,19	81,6
- kupci na 35 kV (TS)	328,8	19,99	65,7	315,3	19,06	60,1	326,1	17,39	56,7
- kupci na 10 kV (TS)	948,0	21,91	207,7	937,6	21,16	198,4	919,1	18,81	172,9
- domaćinstva (JS)	2.475,2	15,88	393,0	2.411,8	14,96	360,7	2.339,1	14,45	338,0
- ostali 0,4 kV (JS)	979,1	25,87	253,3	981,3	19,84	194,7	954,4	19,05	181,8
- javna rasvjeta (TS)	77,9	25,31	19,7	79,7	24,72	19,7	81,5	22,03	18,0
Ukupno krajnji kupci (SNB)	5.320,7	19,52	1.038,4	5.218,5	17,71	924,0	5.124,4	16,57	849,0
<u>Tržišna prodaja</u>									
Ukupna tržišna prodaja	788,6	20,06	158,2	157,8	21,44	33,8	224,9	14,73	33,1
Prodaja po osnovu UPTS (sa mrežarinom)	192,3	9,17	17,6	182,5	9,17	16,7	177,9	9,17	16,3
Vezana trgovina	859,5	20,17	173,4	765,4	20,60	157,6	379,7	45,05	171,0
Prodaja u vezi pomoćnih usluga	49,2	13,66	6,7	52,7	16,08	8,5	42,9	16,75	7,2
Ukupno tržišna prodaja (TRG i PRO)	1.889,6	18,83	355,9	1.158,3	18,71	216,7	825,4	27,59	227,7
Ukupno prodaja električne energije*	7.210,3	19,34	1.394,3	6.376,8	17,89	1.140,7	5.949,8	18,10	1.076,7

*nisu obuhvaćeni: prihod po osnovu neovlaštene i nefakturisane potrošnje, prihod od distributivne mrežarine za kupce drugih snabdjevača, prihod od pomoćnih usluga (kapacitet i balansiranje)

Prihod od pomoćnih usluga (kapacitet i energija) planiran je u iznosu 16,81 mil. KM i sastoji se od sljedećih komponenti:

1. prihod od kapaciteta za pomoćne usluge:

- usluga kapaciteta za primarnu i sekundarnu regulaciju 6,01 mil. KM
- usluga kapaciteta za tercijarnu regulaciju 2,21 mil. KM

2. prihod od energije u vezi pomoćnih usluga (isporuka 49,2 GWh) od 6,72 mil. KM i to:
- prihod od energije u režimu rada primarne i sekundarne regulacije 3,60 mil. KM
 - prihod od energije u režimu rada tercijarne regulacije 0,72 mil. KM
 - prihod od energije za pokrivanje debalansa 2,40 mil. KM

Osim toga, očekuje se 1,87 mil. KM prihoda od usluge balansiranja nezavisnih proizvođača.

2. Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda je planiran (u termoelektranama) u iznosu od 25,31 mil. KM i to po sljedećim osnovama:

- prihod od prodaje tehnološke pare u iznosu 5,51 mil. KM
- prihod od isporuke toplotne energije (grijanje Tuzle, Lukavca i Kaknja) 17,81 mil. KM
- prihod od prodaje nus proizvoda (pretežno šljaka i pepeo) 1,99 mil. KM.

3. Prihod od prodaje materijala i usluga je planiran za 2025. godinu u iznosu 37,14 mil. KM, a obuhvata sljedeće elemente:

- prihode od naknade priključenja na distributivnu mrežu u iznosu 27,18 mil. KM (planirano kod djelatnosti distribucije)
- razne druge prihode od prodaje usluga, te prihode po osnovu izdavanja elektroenergetskih saglasnosti, zakupnine, naknada za korištenje infrastrukture, isporuka vode sa brane Snježnica za RiTE Ugljevik i drugo u sumarnom iznosu od 9,96 mil. KM.

Na ovoj stavci planiran je (kod djelatnosti snabdijevanja) i prihod po osnovu provizije od naplate RTV takse što je usluga koju je EP BiH ugovorila sa BHRT i RTV FBiH tokom 2017. godine. Na ovoj planskoj stavci je i planirani prihod od naknada koje kablovski operateri plaćaju po osnovu korištenja infrastrukture EP BiH (distributivna mreža) za svoje potrebe.

4. Prihodi od finansiranja planirani su u iznosu 7,32 mil. KM, a jednim dijelom (oko 17%) se odnose na prihode po osnovu zateznih kamata zbog neblagovremenog plaćanja računa za isporučenu električnu energiju (većinom planirano kod djelatnosti *Snabdijevanja*). Planiran je kamatni prihod po osnovu oročenja i deponovanja novčanih sredstava Društva u poslovnim bankama, ali u znatno manjem iznosu nego je ostvarenje u proteklim godinama. Isti će uveliko zavisiti od utroška i dinamike plaćanja po investicionim aktivnostima u toku 2025. godine, jer će ovo uticati na mogućnost oročavanja i stanje novčanih sredstava na računima EP BiH. Također, na ovoj stavci planirani su i prihodi od kamata po osnovu reprograma potraživanja, kamate po osnovu pozajmica rudnicima, te drugi finansijski prihodi. Nisu planirani prihodi (kao ni rashodi) po osnovu kursnih razlika, s obzirom na nepredvidivost kretanja valutnih kurseva.

5. Ostali prihodi planirani su u iznosu od 10,24 mil. KM. Na ovoj planskoj stavci značajni su i odgođeni prihodi po osnovu amortizacije doniranih stalnih sredstava (ukupno 5,68 mil. KM, 97% u djelatnosti Distribucije), te prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (pretežno u djelatnosti Snabdijevanja). Također, u ovu plansku stavku svrstani su i prihodi od kazni i penala, prihodi od osiguravajućih društava po osnovu naplaćenih šteta, prihodi od prodatog otpadnog materijala, prihodi od prodatih stalnih sredstava i materijala sa demontiranih stalnih sredstava, prihodi iz ranijih godina i slično.

Bilješka II– Ukupni troškovi i rashodi

Ukupni troškovi i rashodi planirani su u iznosu od 1.485,75 mil. KM, od čega se 58% odnosi na djelatnost proizvodnje, a 20% na djelatnost distribucije.

8. Materijal za proizvodnju električne energije planiran je u iznosu od 555,15 mil. KM (u TE Kakanj planirani troškovi 229,87 mil. KM, u TE Tuzla planirano 325,28 mil. KM) i čine ga

troškovi uglja za proizvodnju električne energije, tehnološke pare i toplotne energije, kalo i rastur uglja, troškovi hemikalija, industrijske vode, analize uglja, troškovi tečnih goriva za potpalu i podršku vatri, troškovi biomase i slično. Troškovi uglja za proizvodnju električne energije su najznačajniji trošak unutar ove stavke, a planirani su na osnovu planirane proizvodnje električne energije u termoelektranama, specifičnog utroška topline uglja uz primjenu planske cijene topline uglja koja je zadržana na nivou ostvarenja iz 2024. godine, te očekivanih ugovornih odredbi o premiranju i penaliziranju kvaliteta uglja. Uobziren je i inflatorni uticaj na nabavne cijene goriva i hemikalija.

9. Materijal za održavanje obuhvata troškove planirane u iznosu 18,63 mil. KM, a istim su obuhvaćeni troškovi materijala i rezervnih dijelova za održavanje (redovno i investiciono) sredstava u tehnički ispravnom stanju kako bi ova sredstva mogla obavljati svoju funkciju u okviru predviđenog vijeka trajanja, čime se postiže pogonska spremnost proizvodnih postrojenja i distributivne mreže kao i funkcionalnost IKT infrastrukture. Na ove troškove uticaj ima, osim rasta cijena, povećana potrebe za održavanjem, s obzirom na starost postrojenja i posljedice kvarova na blokovima.

10. Ostali troškovi materijala planirani su u iznosu 6,14 mil. KM, a obuhvataju troškove kancelarijskog materijala, goriva i maziva za vozila, vlastitu potrošnju električne energije, otpis HTZ opreme (kod stavljanja u upotrebu), itd. Kod troškova goriva je uobziren aktuelni nivo cijena goriva za vozila u periodu izrade Plana, a potrebno je posvetiti pažnju smanjenju troškova električne energije u poslovnim objektima Društva u skladu sa *Politikom energetske efikasnosti*. Na djelatnosti *Snabdijevanja* je u okviru ove stavke planiran i trošak opreme - uređaja za ugradnju kod dijela krajnjih kupaca u cilju dostizanja postavljenih ciljeva energetske efikasnosti, u skladu sa zakonskim obavezama i potrebom adekvatnog tržišnog pozicioniranja.

11. Troškovi prevoza uglja planirani u 2025. godini iznose 53,95 mil. KM. Predračun ovih troškova izvršen je na osnovu potrebnih količina uglja u tonama (po EEB-u za 2025. godinu potrebe iznose 4,98 mil. tona) i procijenjenih cijena prevoza uglja, uvažavajući strukturu nabavke po rudnicima/kopovima, te po vrsti prevoza (željeznički, drumski) koji će se koristiti kod isporuka uglja termoelektranama. Ovdje treba naglasiti da se cijena prevoza po toni razlikuje po termoelektranama, s obzirom na geografski položaj i učešće u nabavci rudnika od kojih se ugalj nabavlja, kao i na vidove transporta.

12. Usluge održavanja planirane su u iznosu od 33,09 mil. KM od čega se 68% odnosi na djelatnost proizvodnje, a 24% na djelatnost distribucije. Ove usluge obuhvataju održavanje (redovno i investiciono) opreme i građevina, sječu šume, iskop i zatrpavanje kanala kod polaganja kablova za električnu mrežu, održavanje vozila, usluge održavanja hardvera i softvera, te TK opreme. Ovi troškovi planirani su uz blago povećanje u odnosu na procjenu ostvarenja za 2024. godinu. Očekuje se veći obim usluga na održavanju u proizvodnim podružnicama, gdje je planiran značajan broj remonta, uz evidentan rast cijena praktično svih usluga. Shodno EEB-u za 2025. godinu, planirani su remont na svim agregatima u HE Grabovica i HE Salakovac, te na A2 u HE Jablanica. Također, planirani su radovi na skoro svim termoblokovima, s tim da je za B7 u TE Kakanj i B4 u TE Tuzla planiran kapitalni remont. U djelatnosti distribucije planiraju se dosta intenzivne aktivnosti na održavanju distributivne mreže. Planirano je i povećanje troškova na ime održavanja hardvera i softvera. Ovi troškovi rastu i s obzirom na proces informatizacije (uvođenje novih softvera u poslovanju) i nastavak postepenog prelaska na daljinsko očitavanje brojila, što povlači za sobom dodatne troškove u vezi hardvera, softvera i TK infrastrukture.

13. Troškovi nabavke električne energije i pomoćnih usluga planirani su u iznosu od 255,10 mil. KM.

Od planskog iznosa se na nabavku električne energije odnosi 211,67 mil. KM, a planirani troškovi imaju sljedeću strukturu:

- 36,23 mil. KM za kratkoročnu kupovinu energije zbog sanacije ispada u proizvodnji
- 136,74 mil. KM po osnovu kupoprodaje na tržištu
- 11,40 mil. KM za nabavku el. energije u vezi pomoćnih usluga (većinom debalansi)
- 20,13 mil. KM za prijem po osnovu UPTS-a na 110 kV mreži i distributivnoj mreži
- 7,17 mil. KM za nabavku el. energije iz obnovljivih izvora.

Troškovi nabavke po osnovu UPTS-a se javljaju zbog isprepletenosti distributivne mreže sa drugim elektroprivredama u BiH.

Za troškove pomoćnih usluga u EES-u je planirano 43,43 mil. KM od čega se najveći dio odnosi na trošak sistemske usluge u iznosu 43,07 mil. KM (pretežno u djelatnosti distribucije), dok se ostatak od 0,36 mil. KM odnosi na troškove za kapacitete u vezi pomoćnih usluga planirane u djelatnosti *Trgovine*. Troškovi (ali i prihodi) u vezi pomoćnih usluga su planirani imajući u vidu postojeći koncept pomoćnih usluga u elektroenergetskom sistemu BiH.

14. Troškovi premija osiguranja planirani su u iznosu od 2,75 mil. KM, gdje se primjenjuje selektivniji pristup kod identifikacije imovine koja podliježe većim rizicima i koju treba osigurati. Najveći dio troškova osiguranja se odnosi na premije osiguranja stalnih sredstava (oprema, građevine, vozila) u djelatnostima proizvodnje i distribucije, a manji dio planiranih troškova odnosi se na osiguranje zaposlenih.

15. Drugi troškovi usluga planirani su u iznosu od 17,56 mil. KM, a obuhvataju troškove poštanskih i telekomunikacionih usluga, troškove službenih putovanja, troškove sistemskih studija, reprezentaciju, troškove bankarskih usluga, troškove zakupa, troškove reklame, sponzorstva itd. Ovdje su planirani i troškovi otpreme pošte u okviru djelatnosti snabdijevanja, gdje se kontinuirano povećava obim štampanja, kovertiranja i dostave računa kupcima putem pošte (prema zaključku Vlade FBiH iz maja 2016. godine). Ovdje su planirani i izdaci za medijsku promociju EP BiH, u okviru koje će se u narednom periodu intenzivirati aktivnosti na promociji e-računa.

16. Troškovi amortizacije planirani su u iznosu od 149,69 mil. KM i odnose se na predračun troškova amortizacije stalnih sredstava shodno Računovodstvenoj politici Društva, odnosno amortizacionim stopama i osnovicama za obračun amortizacije. U strukturi planiranih troškova amortizacije dominantno mjesto zauzima djelatnost *Proizvodnje* na koju se odnosi 51% planiranih troškova amortizacije, dok se na djelatnost *Distribucije* odnosi 47% planskih troškova. Dio planiranih troškova amortizacije odnosi se na amortizaciju opreme i građevinskih objekata, a jedan dio troškova amortizacije (oko 5,68 mil. KM) se odnosi na donirana sredstva i isti ima protustavku u prihodu od donacija na stavci *Ostali prihodi*.

17. Troškovi mrežarina i naknade za NOS planirani su u iznosu 59,53 mil. KM. Proračun ovih troškova izvršen je prema planiranom/bilansiranom preuzimanju električne energije sa prenosne mreže i približno važećim tarifama određenim od strane DERK-a u momentu izrade Plana, a vezan je za količine preuzete energije sa mreže prenosa, a kod naknade za rad NOS-a BiH i za obim proizvodnje (preko G komponente tarife).

Struktura je sljedeća:

- 47,51 mil. KM odnosi se na troškove prenosa električne energije po osnovu isporuka krajnjim kupcima na distributivnoj mreži i 110 kV naponu
- 6,59 mil. KM odnosi se na troškove naknade za rad NOS-a BiH
- 5,43 mil. KM odnosi se na korištenje mreže drugih EP radi isporuke krajnjim kupcima.

Važno je istaći da se troškovi prenosa i tarife za rad NOS-a obračunavaju i plaćaju (od strane EP BiH) za energiju koju potroše krajnji kupci. U skladu sa važećim propisima i strukturom distributivne mrežarine, troškovi prenosa i NOS-a za krajnje kupce na distributivnoj mreži planirani su kod djelatnosti *Distribucije* (osim manjeg iznosa planiranog kod *Snabdijevanja* za kupce sa područja drugih ODS-ova), dok su troškovi prenosa i NOS-a u vezi krajnjih potrošača⁷ kupaca na 110 kV naponu planirani kod djelatnosti *Snabdijevanja*. Za dio tarife za rad NOS-a koji se plaća preko G komponente dio troškova NOS-a je planiran u djelatnosti *Proizvodnje*.

18. Troškovi plata i naknada plata planirani su u iznosu od 176,91 mil. KM što je 5,4% iznad procjene ostvarenja za 2024. godinu. Očekuje se da će nivo plata rasti do 7% u odnosu na 2024. godinu, što približno prati i očekivani rast prosjeka neto plate u Federaciji BiH, s tim da će se dio isplate vezati i za radni učinak odnosno za rezultate poslovanja. Od jula 2024. godine na snazi je novi Granski kolektivni ugovor elektroenergetske djelatnosti u FBiH u kojem je zadržana klauzula (član 37.) u vezi usklađivanja minimalne satnice za slučaj da godišnja inflacija pređe stopu od 5%. Ovo je, uz povećanje broja zaposlenih po planu ljudskih resursa, ključni razlog zbog kojeg su troškovi plata predviđeni u većem iznosu u odnosu na 2024. godinu. Pretpostavljeno je da će na snazi ostati stope doprinosa i poreza koje su važile u periodu izrade ovog Plana. Planirani broj zaposlenih na kraju 2025. godine bi trebao biti 4.107, što je za 2,8% više od procjene za kraj 2024. godine. Planirano je da broj novih zapošljavanja na neodređeno vrijeme prati broj odlazaka u penziju. Ovdje treba istaći da se zabranom/moratorijumom/odgađanjem zapošljavanja radnika u prethodnim godinama neminovno uticalo na manjak zaposlenih u svim procesima rada.

Pored troškova plata, za plate po osnovu rada zaposlenika EP BiH na investicionim projektima Društva planiran je iznos od 3,55 mil. KM, što daje ukupnu planiranu bruto masu za plate u iznosu 180,46 mil. KM.

19. Drugi troškovi rada planirani su u iznosu 36,79 mil. KM i najvećim dijelom obuhvataju naknade (u bruto iznosu, uključujući poreze i doprinose na oporezivi iznos) koje se isplaćuju zaposlenicima po osnovu Pravilnika o radu Društva (naknade za topli obrok i prevoz, regres, naknade za smrtne slučajeve, pomoći za liječenja i dr.). Naknada za topli obrok planirana je sa prosječnim bruto troškom u iznosu od 29 KM dnevno (usklađenje iznosa neto na ruke shodno odredbama GKU), dok su troškovi naknada i pomoći (prevoz, regres za godišnji odmor, druge pomoći i naknade) planirani uvažavajući neoporezivi iznos isplate, očekivani rast prosječne neto plate u FBiH u 2025. godini, te broj zaposlenika koji ostvaruju prava na te naknade. Pored navedenog planirani su i troškovi stipendija, naknada pripravicima, te naknade članovima organa Društva i sl.

20. Troškovi vodoprivrednih naknada su planirani u iznosu 25,72 mil. KM na osnovu zakonskih propisa koji regulišu ovu oblast (konkretno važećih stopa), te na osnovu planirane proizvodnje za 2025. godinu. Izuzetak su troškovi opšte vodoprivredne naknade koji su vezani za isplaćene plate zaposlenicima, te troškovi naknade za zaštitu voda (baziraju se na podacima o ekvivalentnom broju stanovnika). Preko 98% ovih troškova se odnosi na djelatnost proizvodnje i to posebno podružnicu HE na Neretvi, kod koje su posebno veliki troškovi doprinosa za korištenje hidroakumulacionih objekata i troškovi vodne naknade od posebnog značaja za HNK (u sumi 22,42 mil. KM).

21. Razne dažbine, naknade i članarine planirane su u ukupnom iznosu od 20,51 mil. KM, a u skladu sa važećim zakonskim propisima i osnovama za obračun poreza, naknada doprinosa i članarina dok su troškovi administrativnih i drugih taksi planirani prema procjeni za plansku godinu. Samo na dvije (varijabilne) naknade odnosi se 60% troškova iz ove stavke i to na naknadu za zagađenje zraka (planirano kod obje TE u ukupnom iznosu 3,89 mil. KM) i naknadu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenih radom termoelektrana (8,50 mil. KM). Ostatak se odnosi na komunalne naknade, koncesije, doprinose za građevinsko zemljište, članarine komorama i elektroprivrednim udruženjima, doprinose i poreze koji ne zavise od poslovnog rezultata, razne naknade regulatornim agencijama (DERK, FERK, RAK) i slično. Značajan iznos ovih troškova je i u distributivnoj djelatnosti, s obzirom na izuzetno visoke iznose komunalnih naknada u pojedinim općinama, a dio se odnosi i na koncesije u vezi proizvodnje iz OIE (VE Podveležje).

22. Drugi troškovi poslovanja planirani su za 2025. godinu u iznosu od 13,45 mil. KM, a obuhvataju izdatke za zaštitarske i usluge čišćenja, zdravstvene usluge, sistematski pregled radnika, usluge za stručno usavršavanje (edukacija radnika), pretplatu za stručna i službena izdanja, troškove konsultantskih, revizorskih i advokatskih usluga, usluga prevođenja, zatim komunalnih i neproizvodnih usluga, usluge u vezi protivpožarne zaštite i zaštite na radu, te razne ostale neproizvodne usluge. Na ovoj stavci planirani su i troškovi poribljavanja u iznosu 1,08 mil. KM, gdje se na podružnicu HE na Neretvi odnosi 93% ukupnog iznosa.

23. Finansijski troškovi i rashodi planirani su u iznosu 7,35 mil. KM, a pretežno se odnose na kamate po dugoročnim kreditima (5,13 mil. KM) i troškove kamata po osnovu aktuarskih obračuna (1,34 mil. KM). Nisu planirani rashodi (kao ni prihodi) po osnovu kursnih razlika. Očekuje se rast troškova kamata na kredite u 2025. godini, a preko 90% planiranih finansijskih rashoda je planirano kod djelatnosti proizvodnje i distribucije, koje su bile dominantni korisnici kredita u proteklom periodu. U okviru ostalih finansijskih rashoda, planirano je 0,30 mil. KM rashoda za rezervisana, a nepovučena kreditna sredstva za izgradnju proizvodnih objekata OIE.

24. Drugi rashodi planirani su u iznosu od 29,51 mil. KM, a odnose se na rashode po osnovu šteta i naknada šteta, rashode po osnovu otpisa potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, rashode po osnovu otpisa zaliha i smanjenja vrijednosti stalnih sredstava. Zbog teške situacije u RMU Zenica (Odluka NO o zatvaranju jamskog prostora „Stara jama“ iz 2023. godine i Odluka NO o privremenoj obustavi rada u Pogonu „Raspotočje“ iz 2024. godine), ovdje je planiran otpis potraživanja za date pozajmice u iznosu 10,0 mil. KM i otpis potraživanja za utrošenu električnu energiju u iznosu 1,86 mil. KM.

25. Troškovi rezervisanja planirani su u iznosu od 23,93 mil. KM i odnose se na:

- rezervisanja na ime započetih sudskih sporova 12,61 mil. KM
- rezervisanja po aktuarskim obračunima za tekući rad 1,81 mil. KM
- ostala rezervisanja za rizike i troškove u iznosu od 9,50 mil. KM (od čega 2,49 mil. KM troškovi demontaže u TE, a ostalo su sredstva rezerve za nepredviđene okolnosti).

Aktuarski obračuni se odnose na buduće isplate zaposlenicima po osnovu jubilarnih nagrada i otpremnina (kod odlaska u penziju), te isplate naknada za smrtne slučajeve penzionisanih zaposlenika, a u skladu sa MRS-om 19. Nisu planirani troškovi rezervisanja na ime aktuarskih gubitaka (kao ni prihodi po osnovu aktuarskih dobitaka).

Bilješka III – Finansijski rezultat

Planirana dobit za 2025. godinu prije oporezivanja iznosi 1,58 mil. KM. Očekivane glavne pozitivne okolnosti po rezultat poslovanja u 2025. godini jesu rast prodajnih cijena energije u djelatnosti snabdijevanja, prelazak dijela kupaca sa javnog na tržišno snabdijevanje (što se desilo u drugoj polovini 2024. godine, a puni efekat se očekuje u 2025. godini), veća ukupna planirana proizvodnja električne energije u odnosu na procjenu ostvarenja za 2024. godinu, te značajan porast prihoda u djelatnosti Trgovine. Sa druge strane, ključne negativne okolnosti bi bile rast cijena mnogih dobara i usluga, u dobroj mjeri zbog inflatornog uticaja, nedovoljne isporuke uglja iz rudnika u sastavu Koncerna, povećanja cijene topline uglja, pad cijena energije na regionalnom tržištu, te povećanje dažbina.

Bilješke uz Predračun Bilansa uspjeha za 2026. i 2027. godinu

Glavne razlike između planiranih prihoda, troškova i rashoda za 2026. i 2027. godinu u odnosu na 2025. godinu su sljedeće:

- različiti elementi varijabilnih prihoda i troškova bazirani na energetske veličinama (pretežno iz EEB: prodaja, količina i struktura proizvodnje električne energije, količine nabavke energije itd.)
- uvođenje u pogon više FNE sa njihovim očekivanim prihodima i troškovima (kod ovih objekata će dominantan trošak biti amortizacija, a značajni će biti i troškovi kamata kao i koncesionih naknada)
- razlika u obimu tržišne prodaje, s obzirom na proizvodne mogućnosti i količine nabavke
- nakon puštanja u pogon novih i rekonstruisanih proizvodnih objekata (uključujući projekte odsumporavanja i denitrifikacije u TE) doći će do rasta amortizacije i troškova kamata, s obzirom da će isti većinom biti finansirani iz eksternih izvora, ipak očekuje se da amortizacija za nove objekte u dobroj mjeri bude neutralisana prestankom obračuna amortizacije za značajan broj i vrijednost stalnih sredstava (posebno u TE)
- planirano je da troškovi zaposlenih budu u nivou ostvarenih u 2024. godini, uz blago povećanje broja zaposlenih; prati se kretanje inflacije i prosječne plate u FBiH; sve tri godine planskog perioda imaju isti kalendarski broj dana
- u 2026. i 2027. godini nije planirano povećanje cijene sistemske usluge i tarife za rad NOS-a u odnosu na planirane cijene iz 2025. godine.

Planski pristup je da se glavnina dobiti ostvaruje kroz djelatnost trgovine gdje su cijene za 2026. i 2027. godinu ipak niže od cijena za 2025. godine što je situacija identična berzanskoj. Investicijama u proizvodnju se nastoji obezbjeđiti pogonska spremnost i ekološka prihvatljivost proizvodnih kapaciteta na duži rok. Planiranim ulaganjima u nove proizvodne objekte bi se postepeno povećavao trošak amortizacije i kamata, kao i učešće istih u ukupnim troškovima, uz smanjenje varijabilnih troškova, s obzirom da bi u pogonu više učestvovali blokovi sa nižim specifičnim utroškom. Jedan dio „novih“ troškova amortizacije ima i svoju ekološku dimenziju u vidu poboljšanja ekoloških performansi proizvodnih kapaciteta što se prvenstveno odnosi na projekte odsumporavanja i denitrifikacije, ali i izgradnju novih kapaciteta za proizvodnju iz OIE. Ovim bi se obezbjeđio novi vid i dodatne količine energije iz obnovljivih izvora (posebno solarne energije), ali bi to u planskom periodu još uvijek bile relativno skromne količine. Jasno je da će implementacija projekata odsumporavanja i denitrifikacije dovesti do povećanja proizvodnog troška (i fiksne i varijabilne komponente) u termoelektranama nakon što budu završeni.

Uporedba Predračuna Bilansa uspjeha za period 2025-2027. godina sa procjenom ostvarenja za 2024. godinu

Tabela 5.4 u hilj.KM		Plan 2024-2026		Plan 2025-2027					
ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	2024. Plan	2024. Procjena ostvarenja	2025. plan	2026. plan	2027. plan	index 2/1	index 3/2	index 4/2
		0	1	2	3	4	5	6	7
6.1./01	Prihodi od prodaje el. energije i pom. usluga	1.194.415	1.152.751	1.407.321	1.303.655	1.277.677	122,1	92,6	90,8
	-prihod od prod. krajnjim kupcima EP BiH	954.793	924.250	1.038.552	1.046.039	1.036.039	112,4	100,7	99,8
	- dugoročna i kratkor. prodaja u /van BiH	122.041	33.834	158.170	40.349	24.272	467,5	25,5	15,3
	- prihod po osnovu UPTS-a (energija + mrežarina)	19.813	19.306	20.424	20.424	20.424	105,8	100,0	100,0
	- prihod po osnovu kupoprodaje (vezana trgov.)	81.910	157.641	173.362	180.000	180.000	110,0	103,8	103,8
	- prihod od prodaje iz obnovljivih izvora	0	0	0	0	0			
	- prihod od pom. usl. uključ i el.energ. u vezi PU	15.859	17.720	16.813	16.843	16.943	94,9	100,2	100,8
6.1./02	Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda	19.719	20.352	25.308	24.452	25.979	124,3	96,6	102,7
6.1./03	Prihodi od prodaje materijala i usluga	34.529	40.431	37.141	37.392	37.449	91,9	100,7	100,8
	- prihod od naknada priključenja	26.650	30.576	27.183	27.495	27.607	88,9	101,1	101,6
	- ostali prihod od prodaje mater. i usluga	7.879	9.855	9.958	9.897	9.842	101,0	99,4	98,8
6.1./04	Prihod od finansiranja	10.488	10.619	7.319	6.560	5.707	68,9	89,6	78,0
6.1./05	Ostali prihodi	16.157	13.300	10.241	11.529	11.505	77,0	112,6	112,3
	UKUPNI PRIHODI	1.275.308	1.237.453	1.487.330	1.383.588	1.358.318	120,2	93,0	91,3
6.1./08	Materijal za proizvodnju električne energije	462.922	444.869	555.152	487.233	487.815	124,8	87,8	87,9
6.1./09	Materijal za održavanje	15.588	16.371	18.623	18.642	15.665	113,8	100,1	84,1
6.1./10	Ostali troškovi materijala	6.084	4.525	6.138	5.598	5.598	135,7	91,2	91,2
6.1./11	Troškovi prevoza uglja	51.065	45.012	53.950	47.948	48.375	119,9	88,9	89,7
6.1./12	Usluge održavanja	29.022	26.310	33.089	31.136	28.599	125,8	94,1	86,4
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pomoćnih usluga	184.904	234.709	255.097	245.256	244.052	108,7	96,1	95,7
6.1./14	Premije osiguranja	2.669	2.445	2.750	3.049	2.590	112,5	110,9	94,2
6.1./15	Drugi troškovi usluga	16.048	14.651	17.561	15.750	15.465	119,9	89,7	88,1
6.1./16	Troškovi amortizacije	155.206	144.386	149.687	146.397	144.627	103,7	97,8	96,6
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	55.802	54.115	59.528	59.899	60.270	110,0	100,6	101,2
6.1./18	Plate i naknade plata	174.151	167.906	176.910	183.052	177.921	105,4	103,5	100,6
6.1./19	Drugi troškovi rada	36.709	31.181	36.794	39.575	38.673	118,0	107,6	105,1
6.1./20	Vodoprivredne naknade	22.729	22.641	25.717	25.547	25.588	113,6	99,3	99,5
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	22.525	21.490	20.508	20.703	20.218	95,4	100,9	98,6
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	9.342	7.388	13.454	12.553	11.897	182,1	93,3	88,4
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	4.932	3.546	7.350	7.443	7.490	207,3	101,3	101,9
6.1./24	Drugi rashodi	12.035	8.441	29.508	9.443	7.425	349,6	32,0	25,2
6.1./25	Troškovi rezervisanja	12.680	8.624	23.933	19.656	14.056	277,5	82,1	58,7
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	1.274.414	1.258.609	1.485.750	1.378.880	1.356.324	118,0	92,8	91,3
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA (prije poreza)	893	-21.156	1.579	4.708	1.994		298,1	126,3

Tabela 5.5

Predračun gotovinskog toka za period 2025. - 2027.				u mil. KM
predračun rađen bez PDV-a kao neutralnog elementa posmatrano na godišnjem nivou, ali je uobziren uticaj očekivanih priliva i odliva po osnovu PDV-a vezano za pretvaranje avansa u pozajmice				
	2025.	2026.	2027.	
PRILIVI SREDSTAVA IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
Prilivi po osnovu prodaje el. energije i pomoćnih usluga	1.396,7	1.293,0	1.267,1	
Prilivi po osnovu teh. pare, toplotne energije, šljake i pepela	23,0	22,2	23,5	
Prilivi od prodaje materijala i usluga (priključci, tenderi, el. en. saglasnosti)	35,3	35,5	35,6	
Ostali prilivi (kamate, naplaćena potraživanja i sl.)	9,7	9,2	8,3	
I UKUPNO PRILIVI iz poslovnih aktivnosti	1.464,7	1.359,8	1.334,6	
ODLIVI SREDSTAVA IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
Materijal za proizvodnju (uključujući prevoz uglja)	609,1	535,2	536,2	
Materijal i usluge održavanja	50,4	47,4	47,5	
Ostali materijali i usluge	39,7	36,3	35,8	
Odlivi po osnovu zaposlenih (plate, naknade zaposlenim i sl.)	213,7	222,6	216,6	
Troškovi nabavke el. energije i pom. usluga	255,1	245,3	244,1	
Troškovi mrežarina, naknada za NOS BiH i prenos	59,5	59,9	60,3	
Razne dažbine (vodoprivr. naknade, porezi i sl.)	52,7	53,0	44,9	
Ostali odlivi (rezervisanja, isplate po osnovu jubilarnih nagrada, otpremnina i dr.)	26,2	22,8	16,8	
- isplate po osnovu sudskih sporova i dr. rezervisanja	20,4	15,5	9,9	
- isplate po osnovu jubilarnih nagrada, otpremnina	4,7	6,3	5,9	
- ostalo (usluge, roba, štete)	1,0	1,0	1,0	
Efekat smanjenja stanja zaliha i avansa prema rudnicima (zbirni)	-1,5	-1,5	-1,5	
II UKUPNO ODLIVI iz poslovnih aktivnosti	1.304,8	1.221,0	1.200,6	
III NETO GOTOVINSKI TOK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI (I-II)	159,9	138,9	133,9	
PRILIVI SREDSTAVA IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
Prodaja stalnih sredstava i otuđenje udjela				
Ostali prilivi iz ulagačke aktivnosti (dividenda ZD i drugi)				
IV UKUPNO PRILIVI iz ulagačkih aktivnosti	0,0	0,0	0,0	
ODLIVI SREDSTAVA IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
Sticanje stalnih sredstava po osnovu raspoloživih vlastitih sredstava	177,9	137,9	138,0	
V UKUPNO ODLIVI iz ulagačkih aktivnosti	177,9	137,9	138,0	
VI NETO GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI (IV-V)	-177,9	-137,9	-138,0	
PRILIVI SREDSTAVA IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
Povrat pozajmljenih sredstava (povrat pozajmica od rudnika)	6,8	19,8	26,4	
Ostali prilivi iz finansijskih aktivnosti (umanjenje postojećih oročenih depozita)	115,0	10,0	10,0	
VII UKUPNO PRILIVI iz finansijskih aktivnosti	121,8	29,8	36,4	
ODLIVI SREDSTAVA IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
Vraćanje uzetih kredita (odnosi se na postojeće kredite)	10,6	16,0	18,5	
Otplata glavnice kredita za avans bloka 7	14,3			
Otplata kreditnih anuiteta za VP Podveležje	12,9	12,7	12,5	
Otplata kredita KfW Scada	1,1	1,1	1,1	
Neto isplata dividendi (% od dobiti, umanjeno za potraž. od vlasnika po osn subv.)		1,0	0,2	
Odlivi za porez na dobit (uz postojeću akontaciju)				
Avans za projekat odsumporavanja u TE	20,0			
Ostali odlivi (sudski sporovi i dr.)	50,0			
VIII UKUPNO ODLIVI iz finansijskih aktivnosti (VII-VIII)	108,8	30,7	32,3	
IX NETO GOTOVINSKI TOK IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI	13,0	-1,0	4,1	
X Neto povećanje (smanjenje) gotovine (III+VI+IX)	-5,0	0,0	0,0	
stanje gotovine na dan 31.12.2024. g. (procjena pred kraj novembra) 35,0 mil. KM				
stanje oročenih depozita 135,0 mil. KM				
PG Stanje gotovine na početku godine	35,0	30,0	30,0	
KG Stanje gotovine na kraju godine	30,0	30,0	30,0	
X Neto povećanje (smanjenje) gotovine (KG-PG)	-5,0	0,0	0,0	

Raspodjela planirane dobiti

Članom 37. i 38. Zakona o javnim preduzećima Uprava Javnog preduzeća predlaže raspored dobiti u jednoj finansijskoj godini i raspored dobiti po godinama trogodišnjeg planskog perioda, vodeći računa o preporukama Odbora za reviziju, ukupnim finansijskim obavezama Javnog preduzeća u godini koja slijedi, iznosu kapitalnih izdataka, te drugim investicijama neophodnim za pravilno održavanje i razvoj preduzeća.

Članom 40. Zakona o javnim preduzećima Odluku o raspodjeli dobiti donosi Skupština Društva po prijedlogu Uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje Odbora za reviziju i Nadzornog odbora.

Predlaže se da se planirana dobit nakon oporezivanja po godinama planskog perioda rasporedi na sljedeći način:

Tabela 5.6

O P I S	2025. mil. KM	2026. mil. KM	2027. mil. KM
<i>1. planirana dobit nakon poreza</i>	<i>1,4</i>	<i>4,2</i>	<i>1,8</i>
1.1. fond rezervi (zakonska obaveza)	0,3	0,8	0,4
1.2. neraspoređena dobit	0,0	0,0	0,0
1.3. dividende	1,1	3,4	1,4

Napominjemo da je za sve 3 godine procenjen iznos poreza na dobit, s tim da je uvažena činjenica da je, shodno propisima koji regulišu porez na dobit u FBiH i dosadašnjim poreznim prijavama, oporezuje dobit EP BiH poslije transfernih cijena dosta veća u odnosu na dobit prije oporezivanja. Stoga je stopa poreza na dobit (10%) primjenjena na procenjenju oporezivu dobit, a ne na planiranu dobit prije oporezivanja koja se može vidjeti iz planiranog bilansa uspjeha.

Iznos za fond rezervi planiran je u skladu sa članovima 180. do 182. Zakona o privrednim društvima u FBiH, koji glase:

Član 180, stav (3): Fond rezervi iznosi najmanje 25% osnovnog kapitala dioničkog društva.

Član 181, stav (1): U fond rezervi izdvaja se najmanje 10% godišnjeg iznosa neto dobiti sve dok fond rezervi ne dostigne iznos iz člana 180. stav (3) ovog zakona.

(2) Ukoliko izdvajanjima iz stava (1) ovog člana fond rezervi ne dostigne visinu iz člana 180. stav (3) ovog zakona do kraja pete poslovne godine, po godišnjem obračunu za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo će povećati izdvajanja za ove namjene na 20% godišnjeg iznosa neto dobiti sve dok fond rezervi ne dostigne iznos iz člana 180. stav (3) ovog zakona.

Član 182.

(1) Fond rezervi koristi se za pokriće gubitka i drugih nepredviđenih troškova u poslovanju dioničkog društva.

(2) U slučaju smanjivanja vrijednosti fonda rezervi ispod 25% iznosa osnovnog kapitala, dioničko društvo je dužno vršiti izdvajanja u skladu sa odredbama člana 181. stav (2) ovog zakona.

S obzirom da fond rezervi nakon pokrića gubitka iz 2023. godine čini 19,28 % osnovnog kapitala, prilikom raspodjele dobiti koja bude ostvarena u narednom periodu, 20% neto dobiti će se raspoređivati u fond rezervi do dostizanja zakonskog minimuma.

Pretpostavka je da će se nastaviti sa subvencioniranjem socijalno ugroženih kategorija u skladu sa aktima Vlade FBiH, i s tim u vezi planirana je isplata dividende većinskom vlasniku (90,4%) Planirani iznos za 2025. i 2027. godinu ne bi bio dovoljan da se pokrije iznos eventualnih subvencija za odnosnu godinu (cca 2,2 mil. KM godišnje). Kroz planirani iznos za dividendu planiran je i dio isplate ostalim dioničarima (9,6%).

6 PLAN LJUDSKIH RESURSA

Društvo će u periodu 2025-2027. godina zapošljavanjem kvalitetnih kadrova putem javnog oglašavanja, te dosljednim provođenjem temeljnih opredjeljenja utvrđenim Politikom upravljanja ljudskim resursima, obezbijediti postizanje planskih rezultata i ostvarenje ciljeva Društva. Zapošljavanja novih radnika će se u pravilu, u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Federaciji BiH, vršiti putem javnog oglašavanja, po postupku utvrđenim ovom Uredbom i aktima Društva.

Po pitanju broja radnika i troškova radne snage, planirano je da se koeficijenti produktivnosti po radniku minimalno zadrže na dostignutom nivou uz zadovoljenje uslova da prosječni ukupni godišnji troškovi radne snage ne prelaze procijenjeni iznos za 2024. godinu za više od 7% gdje je rast troškova izvjestan i neminovan u skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom elektroprivredne djelatnosti u Federaciji BiH (Sl.novine Federacije BiH br. 64/2024).

Tabela 6.1

Plan ljudskih resursa 2025-2027. godina																					
Djelatnosti	Plan 31.12.2024. godine neodređeno	Procjena broja zaposlenih 31.12.2024.		Nerealizirani prijemi iz 2024. godine			Plan 2025.				Plan 2026.					Plan 2027.					
							prestanak	Novi prijemi			Plan 31.12.2025.	prestanak	Novi prijemi			Plan 31.12.2026.	prestanak	Novi prijemi			Plan 31.12.2027.
		N	P	N	O	P		N	O	P			N	O	P			N	O	P	
		PROIZVODNJA	1.470	1.451	21	23	11	5	64	64	17	20	1.474	75	75	17	21	1.474	69	69	17
DISTRIBUCIJA	2.115	2.009	18	80	4	20	79	79	1	17	2.089	87	81	1	10	2.083	98	89	1	9	2.074
SNABDJEVANJE	233	236	1	3	0	0	8	8	0	1	239	16	16	0	0	239	13	13	0	0	239
TRGOVINA	23	24	2	0	0	0	0	3	0	0	27	0	4	0	0	31	0	0	0	0	31
FUNKCIJE POTPORE	288	275	0	3	0	0	9	9	0	2	278	15	15	0	2	278	4	4	0	2	278
UKUPNO EP BiH	4.129	3.995	42	109	15	25	160	163	18	40	4.107	193	191	18	33	4.105	184	175	18	32	4.096

Gornja tabela predstavlja planski okvir u kojem će se kretati broj radnika. Prijem novih radnika u planskom periodu planiran je u 100% obimu od broja prestanaka ugovora o radu po osnovu penzionisanja radnika. Izuzetno, u djelatnosti trgovine je planiran veći broj prijema u 2024. godini od broja prestanaka po osnovu penzionisanja, kako bi se obezbijedilo nesmetano odvijanje procesa rada, odnosno uslovi za organiziranje rada u smjenama i neophodno popunjavanje novih radnih mjesta koja će biti sistematizirana u predstojećem periodu u ovoj djelatnosti.

U toku je rješavanje nekoliko zahtjeva upućenih u toku 2024. godine prema Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije, kojim je zatražena saglasnost za prijem ukupno 149 novih radnika (neodređeno, određeno, pripravnici) po osnovu realizacije Plana ljudskih resursa iz 2024. godine i po osnovu neplaniranih okolnosti. Navedeni prijemi su u gornjoj tabeli prikazani kao „nerealizirani prijemi iz 2024. godine“. Ovi prijemi će se realizovati u 2025. godini ukoliko se dobije tražena saglasnost od Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije. Potrebe za zapošljavanjem će se preispitivati kontinuirano od strane Uprave Društva, te će se svi prijedlozi za zapošljavanje morati detaljno obrazložiti. U slučaju potreba poslovanja, biće omogućena preraspodjela radnika prilikom zapošljavanja između djelatnosti i podružnica i to u okviru planiranog broja za nivo Društva.

Na osnovu navedenih kriterija za planiranje u planovima djelatnosti i u Planu Direkcije će biti razrađeni planovi ljudskih resursa. Planovi podružnica će sadržavati konkretan pregled radnih

mjesta koja će biti popunjavana, vrstu zapošljavanja (određeno, neodređeno), plan prijema pripravnika, kao i dinamiku realizacije, vezu plana zapošljavanja sa planom sukcesije. Planovi ljudskih resursa podružnica u 2025. godini, osim plana zapošljavanja i plana prestanaka, će da sadrže i Plan sukcesije na radnim mjestima na kojima postojećim radnicima prestaje ugovor o radu radi penzionisanja, u formi tabele. Planom sukcesije će se planirati da li će se upražnjeno radno mjesto popuniti u toku godine, da li će se popunjavanje izvršiti zapošljavanjem novog radnika ili internim premještajem radnika sa drugog radnog mjesta, sa kojeg radnog mjesta će se izvršiti interni premještaj, te kako će se dalje izvršiti popunjavanje radnog mjesta koje će ostati upražnjeno nakon internog premještaja.

U Planu poslovanja Direkcije biće razrađen plan za funkcije potpore (zajedničke funkcije Društva), a u planovima djelatnosti biće razrađeni planovi djelatnosti uključujući i odgovarajuće sektore u Direkciji. Planovi ljudskih resursa će se u toku planskog perioda analizirati i po potrebi revidirati u skladu sa promjenama koje budu rezultat prestrukturiranja (u organizacijskom, pravnom i računovodstvenom smislu), te u skladu sa rezultatima realizacije novih poslovnih mogućnosti.

Zapošljavanje novih radnika će se vršiti isključivo na nepopunjenim radnim mjestima. Prijem novih radnika će se u pravilu vršiti na radnim mjestima koja su u okviru određenog posla najniže rangirana, a koja po uslovima rada zahtijevaju visok nivo angažmana i izloženosti utjecajima. Izuzetno, kod odlaska u penziju radnika na specifičnim radnim mjestima koja zahtijevaju posebno radno iskustvo ili posebna znanja i sposobnosti, može se planirati i izvršiti prijem novog radnika prije odlaska u penziju (najviše do 6 mjeseci) radi uvođenja u posao i prenosa potrebnih informacija i znanja na novog radnika.

U Planovima ljudskih resursa nije planirano i neće se vršiti planski prijem novih radnika po bilo kom osnovu:

- na radnim mjestima sa ograničenjem u pogledu novog zapošljavanja i internog raspoređivanja i
- na radnim mjestima sa privremenim ograničenjima u pogledu novog zapošljavanja i internog raspoređivanja, dok je stvarni broj izvršilaca na ovim radnim mjestima veći ili jednak sistematiziranom broju izvršilaca.

Izuzetno u slučaju neplaniranih okolnosti, kada je to neophodno radi nesmetanog odvijanja procesa rada, u slučajevima privremene spriječenosti za rad (bolovanje) radnika u trajanju dužem od 42 dana i odsustva radnika sa posla usljed korištenja porodiljskog odsustva, na radnim mjestima sa ograničenjem u pogledu novog zapošljavanja i internog raspoređivanja, može se izvršiti zapošljavanje novog radnika na određeno vrijeme do povratka odsutnog radnika sa bolovanja, a najduže 3 godine, odnosno do povratka radnika sa porodiljskog odsustva. Djelovaće se u pravcu povećanja udjela zaposlenih u neposrednoj eksploataciji u odnosu na upravljačke i potporne procese i održavanje, te u pravcu povećanja efikasnosti zaposlenih na svim nivoima.

Broj radnika u organizacionim jedinicama koje će voditi izgradnju novih proizvodnih jedinica će se odrediti nakon donošenja odluke o njihovoj izgradnji i određivanja metodologije upravljanja tim projektima.

U slučajevima neplaniranih prestanaka ugovora o radu, zapošljavanje novih radnika će se vršiti samo ukoliko je to neophodno da bi se obezbjedilo nesmetano odvijanja procesa rada.

U slučaju privremene spriječenosti za rad (bolovanja) radnika u trajanju dužem od 42 dana i odsustva radnika sa posla usljed korištenja porodiljskog odsustva i u drugim sličnim

opravdanim slučajevima, može se izvršiti zapošljavanje novog radnika na određeno vrijeme, ali samo ako ne postoji mogućnost angažovanja drugih radnika, i najduže do povratka radnika sa bolovanja, odnosno do povratka sa porodijskog ili drugog odsustva. Pri tome će se poštovati opredjeljenje da se koeficijenti produktivnosti po radniku minimalno zadrže na dostignutom nivou uz zadovoljenje uslova da prosječni ukupni godišnji troškovi radne snage ne prelaze procijenjeni iznos za 2024. godinu za više od 7% gdje je rast troškova izvjestan i neminovan u skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom elektroprivredne djelatnosti u Federaciji BiH.

Kroz provođenje odgovarajućih mjera, po potrebi će se djelovati sa ciljem poboljšanja nepovoljne starosne strukture zaposlenih, racionalizacije broja zaposlenih i rješavanja problema izazvanih postojanjem velikog broja radnika sa preostalom radnom sposobnošću - invalidi II kategorije invalidnosti, koji je naročito izražen u podružnicama Društva, kao i na određene kategorije radnika koje kroz proces prestrukturiranja i reinženjeringa budu identifikovane kao ciljne kategorije na koje trebaju biti usmjerene odgovarajuće mjere.

Uzimajući u obzir da je obrazovanje jedan od najvažnijih segmenata upravljanja i razvoja ljudskih resursa, najefikasniji način ostvarenja konkurentnih prednosti i temeljna pretpostavka ulaska na otvoreno tržište, obučavanja radnika koji će se u planskom periodu fokusirati na slijedeće oblasti:

- menadžerska znanja i sposobnosti
- multidisciplinarna znanja neophodna za rekonstrukciju i izgradnju novih objekata
- savremene tehnologije i nove metode rada i upravljanja u elektroenergetici i rudarstvu
- tržište električne energije i snabdijevanja u uslovima otvorenog tržišta
- kreiranje i primjena mjera upravljanja potrošnjom
- energetska efikasnost
- obnovljivi izvori električne energije
- upravljanje ljudskim resursima
- aktuelna zakonska regulativa iz oblasti radnog prava, privrednih društava, finansijskog poslovanja i dr.
- unapređenje znanja iz oblasti zaštite okoline i
- zaštita na radu i zaštita od požara.

Potrebe za stručnim i profesionalnim razvojem radnika će se realizovati i upućivanjem radnika na seminare, konferencije, kurseve, obučavanje za sticanje/produžavanje važenja licenci, certifikata, stručnih ispita i sl, kao i upućivanjem na druge vidove obučavanja. Program obučavanja na nivou Društva koji se utvrđuje na osnovu potreba procesa rada i rezultata anketa će se realizirati centralizirano sa nivoa Društva. Osim standardnih metoda obučavanja radnika, u planskom periodu će se provoditi obučavanje radnika metodom „učenje na daljinu“, te putem edukacionog portala.

7 PLAN ULAGANJA

7.1 Politika ulaganja

Društvo će u narednom planskom periodu nastojati ispuniti planirani nivo ulaganja u cilju ostvarenja definisanih poslovnih ciljeva. Fokusom na ulaganja u nove i zamjenske proizvodne objekte, uz istovremena ulaganja u ciljne rekonstrukcije i revitalizacije kao i uvođenja okolinski prihvatljivih tehnologija u postojeće proizvodne objekte, želi se postići pravovremeno uključivanje novih proizvodnih objekata, sa savremenim tehnološkim procesima proizvodnje električne energije u proizvodni portfolio EP BiH uz optimalno iskorištenje postojećih.

Ovim ulaganjima se pored izgradnje zamjenskih objekata teži povećanju instalisanih kapaciteta, dostizanju standarda kvaliteta isporuke u skladu sa Općim uslovima, sigurnom i stabilnom snabdijevanju kupaca električnom energijom, podizanju stepena iskorištenja raspoloživih resursa i energetske efikasnosti te zadovoljavanju okolinskih zahtjeva.

Politika ulaganja je:

- U proizvodnji ulaganja u okolinski prihvatljive tehnologije i ciljne rekonstrukcije i revitalizacije u postojećim objektima, te intenziviranje ulaganja u nove i zamjenske projekte kroz kapitalne investicije;
- U distribuciji održanje nivoa ulaganja u skladu sa raspoloživim sredstvima, uz korištenje tekućih, i po potrebi novih kreditnih sredstava, kao i ciljano smanjenje postojećih zaliha materijala predviđenih za nove objekte;
- Postepeno reduciranje zajedničkih ulaganja i svođenje samo na sistemsku infrastrukturu;
- Realiziranje odluka o dokapitalizaciji rudnika u skladu sa raspoloživim sredstvima, te planiranje budućih ulaganja u skladu sa dugoročnim planovima u vezi termokapaciteta i prestrukturiranja rudnika.

7.2 Prioriteti ulaganja

Kvantifikacija najvažnijih strateških ciljeva EP BiH kroz plan ulaganja:

- **Izgradnja zamjenskih kapaciteta i novih proizvodnih kapaciteta iz obnovljivih izvora:**
 - iznos ulaganja 2,1 milijardi KM
 - broj objekata sa početkom gradnje u planskom periodu 28
 - broj objekata koji ulaze u pogon do kraja planskog perioda 21
- **Izgradnja postrojenja za smanjenje štetnih i zagađujućih emisija u postojećim termokapacitetima**
- **Realizacija ulaganja u distributivne objekte** (dostizanje standarda kvaliteta) u planiranom iznosu
- **Dokapitalizacija rudnika:**
 - Ulaganje od 74,1 miliona KM po odlukama o dokapitalizaciji, u skladu sa raspoloživim sredstvima za ulaganje

U skladu sa Zakonom o električnoj energiji Federacije BiH u planskom periodu slijedi i

- **Osnivanje Operatora distributivnog sistema**
 - Ulaganje od 1,0 milion KM kao ulog u novcu

Realizacija planiranih ulaganja po djelatnostima u 2025. godini vršiće se usmjeravanjem ulaganja po prioritetu razvojnih projekata, te ulaganjima za koja su već donesene investicione odluke, a čija je realizacija u prethodnom periodu već počela.

U oblasti **proizvodne djelatnosti** ističu se projekti izgradnje postrojenja za odsumporavanje dimnih plinova na u TE Tuzla i TE Kakanj, kao i postrojenja za denitrifikaciju u TE Tuzla i TE Kakanj. Pored toga, planirana je rekonstrukcija Bloka 7 u TE Kakanj, revitalizacija Bloka 4 u TE Tuzla i rehabilitacija HE Salakovac.

U dijelu ulaganja **djelatnosti distribucije** izdvajaju se projekti prelaska distributivne mreže na naponski nivo 20 kV, rekonstrukcije i izgradnje elektrodistributivnih objekata, rekonstrukcije obračunskih mjesta, sistema nadzora i upravljanja, priključenja na distributivnu mrežu i ROMM i AMM/AMR, te osnivanje ODS-a.

U **djelatnosti snabdijevanja i trgovine** prioritet su rekonstrukcija i sanacija poslovnih objekata, te IKT projekti u vezi ovih djelatnosti (SCADA, billing sistem i dr.).

U oblasti **kapitalnih ulaganja** sa nivoa Društva prioriteti su dati u strateškim ciljevima EP BiH.

Ulaganja **u zajedničke projekte** odnose se na ulaganja IKT (Direkcija i zajednički IKT projekti) za infrastrukturu, tehničke sisteme upravljanja, licence, razvojne projekte, izgradnje mreže punionica za elektromobile, sigurnost i zaštitu itd.

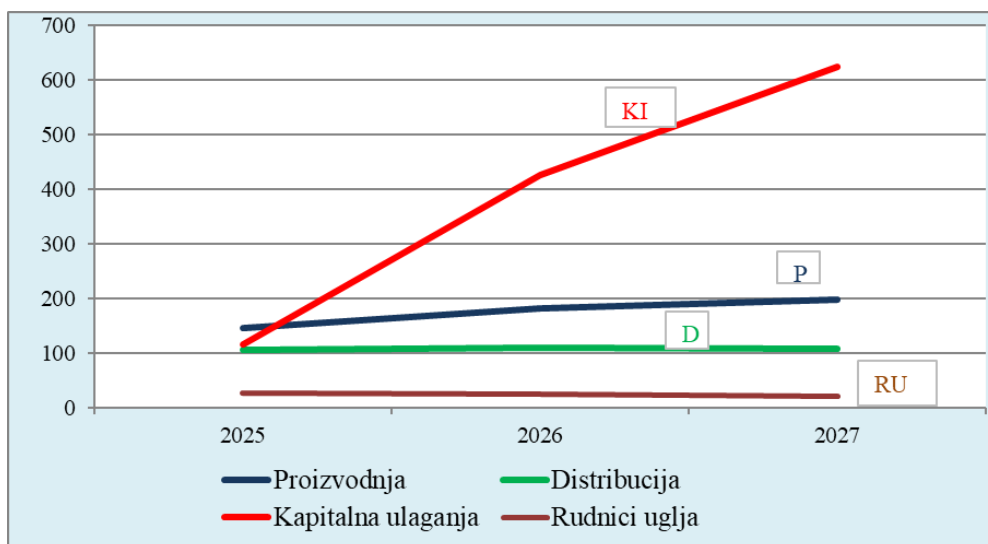
Dinamika realizacije ulagačkih aktivnosti i ukupan iznos ulaganja u **dokapitalizaciju rudnika** će biti u skladu sa nivoom raspoloživih sredstava, s tim da će se nastaviti i u godinama nakon planskog perioda.

Rezultat ovakve politike ulaganja je vidljiv kroz suštinske promjene strukture ulaganja koje se vide na grafičkom prikazu dinamike. Posmatrajući sveukupno ulaganje u tri godine oko 55 % se odnosi na nove kapitalne projekte.

Strukturu sredstava za ulaganje u trogodišnjem periodu čine:

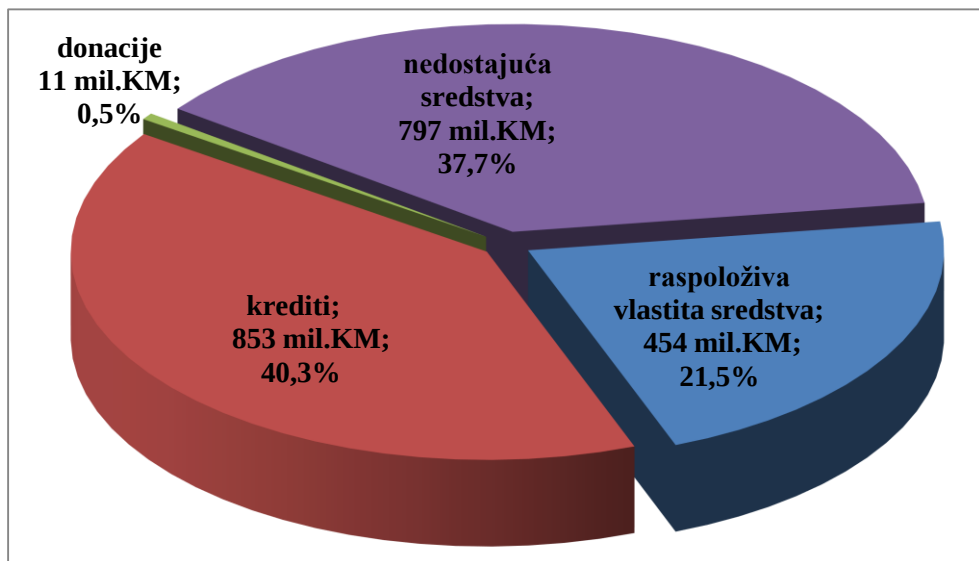
- **Raspoloživa vlastita sredstva od 453,8 mil. KM**, koja proizilaze iz planiranog gotovinskog toka iz poslovnih aktivnosti i stanja novčanih sredstava i oročenja sa krajem 2024. godine
- **Kreditna sredstva** za nove kapitalne projekte **800 mil. KM**, rehabilitaciju HE Salakovac **24 mil. KM** i podizanje energetske efikasnosti elektrodistributivnih objekata **29 mil. KM**
- **Donacije 11 mil. KM.**

Graf 7.1

Raspoloživa vlastita sredstva za ulaganje u narednom periodu procijenjena su na osnovu predračuna gotovinskog toka iz poslovnih aktivnosti, stanja gotovine i depozita na kraju 2024. godine i drugih bitnih elemenata. Pri tome se, između ostalog, vodilo računa o obavezama na ime servisiranja kredita, zadržanju rezerve likvidnosti, a pretpostavka je utrošak većine oročenih depozita na investicije tokom planskog perioda (što je u vezi sa planiranim finansijskim prihodima za planski period). Na taj način dobivena su raspoloživa vlastita sredstva u iznosu od 453,8 mil. KM. Ovdje treba napomenuti da će sredstva potrebna za finansiranje rada vlastitih zaposlenika (plate i druge redovne naknade) na investicijama iznositi cca 4,0 mil. KM godišnje odnosno 12,0 mil. KM za trogodišnji planski period gdje se vlastiti rad na investicijama pretežno odnosi na djelatnost distribucije u iznosu od 3,5 mil. KM godišnje.

Graf 7.2

Ukupni investicioni plan u trogodišnjem periodu iznosi 2,12 milijardi KM, prije svega za potrebe kapitalnih ulaganja u nove i zamjenske proizvodne objekte. Osim vlastitih sredstava u iznosu od 453,8 mil. KM, planirano je da se dodatna sredstva obezbijede iz kredita u iznosu od 853,0 mil. KM, od kojih za podizanje energetske efikasnosti elektrodistributivnih objekata 29,1 mil. KM i rehabilitaciju HE Salakovac 24 mil. KM, te donacija u iznosu od 11,0 mil. KM.

Tokom planskih godina, zavisno od sticanja uslova za realizaciju pojedinih projekata, donosiće se odluke o novim izvorima finansiranja ili revidiranju planova.

Da bi se realizovala planirana ulaganja potrebno je pored navedenih sredstava, obezbijediti i nedostajuća sredstva u iznosu od 797,3 mil. KM.

Tabela 7.1

Plan ulaganja - raspoloživa sredstva						hilj. KM	udio
Ulaganja po djelatnostima				2025.	2026.	2027.	
I	Djelatnost proizvodnja - planirana ulaganja	146.632	182.857	198.657	528.146		25,0%
Ia	Planirana ulaganja za projekte djel. proizv.	144.896	182.100	198.250	525.246		
Ib	Planiranja ulaganja za IKT projekte u djel. proizv.	1.736	757	407	2.900		
1	Vlastita sredstva - amortizacija (dio)*	69.537	72.593	76.771	218.902		
2	Kredit za rehabilitaciju HE Salakovac	0	0	24.000	24.000		
3	Povrat postojećih kredita	17.747	16.709	27.068	61.524		
II	Djelatnost distribucija - planirana ulaganja	106.075	110.426	108.645	325.146		15,4%
IIa	Planirana ulaganja za projekte djel. distr.	99.444	108.371	107.069	314.884		
IIb	Planiranja ulaganja za IKT projekte u djel. distr.	6.631	2.055	1.576	10.262		
1	Vlastita sredstva - amortizacija	49.904	50.285	50.670	150.859		
2	Vlastita sredstva - priključci	27.183	27.495	27.607	82.285		
3	Kredit za rekon. i izgr.el.distr.obj. u cilju smanjenja gubitaka el.en.	169	14.521	14.367	29.057		
4	Povrat postojećih kredita	5.168	5.043	4.933	15.143		
III	Djelatnost snabdijevanje i trgovina - planirana ulaganja	1.692	1.578	1.109	4.379		0,2%
IIIa	Planirana ulaganja za projekte djel. snabdij. i trg.	591	79	79	749		
IIIb	Planiranja ulaganja za IKT projekte u djel. snabdij. i trg.	1.101	1.499	1.030	3.630		
1	Vlastita sredstva - amortizacija	1.026	1.033	1.041	3.100		
IV	Kapitalna ulaganja - planirana	117.006	425.580	622.781	1.165.367		55,1%
1	Vlastita sredstva - amortizacija (dio od amort. djel. proizv.)*	61.902	62.583	63.165	187.651		
2	Kredit za nove proizvodne objekte	63.670	287.200	449.101	799.971		
3	Donacije	100	780	10.100	10.980		
4	Povrat postojećih kredita	15.681	7.830	0	23.511		
V	Zajednički projekti - planirana ulaganja	6.189	5.135	5.685	17.009		0,8%
Va	IKT (Direkcija i zajednički projekti IKT-a)	3.779	3.150	4.230	11.159		
Vb	Ostala ulaganja **	2.410	1.985	1.455	5.850		
1	Vlastita sredstva - amortizacija	3.841	3.867	3.894	11.602		
2	Povrat postojećih kredita	217	153	90	460		
VI	Planirana dokapitalizacija ZD rudnika uglja	26.515	25.346	22.200	74.061		3,5%
VIa	Dokapitalizacija po donesenim odlukama o dokapitalizaciji	26.515	25.346	22.200	74.061		
VII	Planirano ulaganje u osnivanje ODS-a	1.000	0	0	1.000		0,0%
VIIa	Osnivanje ODS-a	1.000	0	0	1.000		
	Ukupno ulaganje (I+II+III+IV+V+VI+VII)	405.110	750.922	959.077	2.115.108		100%
VIII	Struktura ulaganja	2025.	2026.	2027.	Ukupno		udio
1	Raspoloživa vlastita sredstva***	177.900	137.900	138.000	453.800		21,5%
2	Donacije (kapitalne investicije)	100	780	10.100	10.980		0,5%
3	Kredit za nove proizvodne objekte	63.670	287.200	449.101	799.971		37,8%
4	Kredit za rehabilitaciju HE Salakovac	0	0	24.000	24.000		1,1%
5	Kredit za rekon. i izgr.el.distr.obj. u cilju smanjenja gubitaka el.en.	169	14.521	14.367	29.057		1,4%
6	Nedostajuća sredstva	163.271	310.521	323.509	797.300		37,7%
	Izvori ulaganja (SUMA VIII 1:6)	405.110	750.922	959.077	2.115.108		100%

* - 50% iznosa amortizacije iz djelatnosti proizvodnje preneseno kapitalnim investicijama. Iznos amortizacije i povrata za otplatu kredita VE Podveležje i FNE koji ulaze u pogon 100% u djelatnosti proizvodnje

** - ostala ulaganja sadrže: punionice za električna vozila, električna vozila, razvojne projekte i imovinu, sigurnost i zaštitu te ostala ZD i PD

*** - Prema Predračunu gotovinskog toka za period 2025.-2027. iz poglavlja *Finansijski plan* ovog Plana

**** - Pregled izvora sredstava po djelatnostima/dijelovima (I 1-3, II 1-4, III 1, IV 1-4, V 1-2) su informativnog karaktera

Kao potencijalno raspoloživi nivo vlastitih sredstava za ulagačke aktivnosti uzet je nivo amortizacije prema odobrenju iz III tarifnog postupka FERK-a, korigovan za:

- procenat promjene obima proizvodnje za djelatnost proizvodnje,
- procenat promjene neto distribucije za djelatnost distribucije i
- procenat promjene broja kupaca za djelatnost snabdijevanja koji koriste uslugu javnog snabdijevanja.

Ove promjene se odnose na podatke iz EEB-a i broja kupaca za 2011. godinu kao referentne veličine u zadnjem tarifnom postupku.

Kod djelatnosti proizvodnje nivo amortizacije je dodatno uvećan za pripadajući dio troška amortizacije za proizvodnju toplotne energije i tehnološke pare u termoelektranama, te za planirani trošak amortizacije novih proizvodnih objekata iz planskog perioda.

Kod djelatnosti distribucije nivo amortizacije je dodatno uvećan za pripadajući dio troška amortizacije za distribuciju energije preuzete od ostalih snabdjevača.

Izvori tekućih kreditnih sredstava su međunarodne finansijske institucije (WB, EBRD, EIB, KfW). Za nove kredite izvori bi dominantno trebali da budu navedene institucije, te komercijalne banke, eventualno i razne državne izvozne agencije zavisno od načina realizacije pojedinih projekata. Za realizaciju najvećih projekata (blokovi u termoelektranama) inicijalno su planirana vlastita sredstava.

U planskom periodu predviđeno je da se oročena sredstva koriste za ulagačke aktivnosti, te za ulaganja planirana po djelatnostima i na osnovu odluka o dokapitalizaciji rudnika uglja.

Uprkos svemu navedenom, postoji značajan stepen neizvjesnosti u pogledu realizacije planirane dinamike trošenja sredstava usljed okolnosti na koje EP BiH može imati mali uticaj (dozvole, saglasnosti, procedure finansijskih institucija, odluke Vlade FBiH, odluke lokalnih zajednica, postupci javnih nabavki, žalbe, revizije, uticaj regionalnih i globalnih dešavanja). Iz tog će razloga EP BiH na osnovu kontinuiranih analiza i projekcija gotovinskih tokova pažljivo planirati dinamiku i optimizirati korištenje oročenih sredstava na kratkoročnim depozitima.

7.3 Ulaganja u djelatnosti proizvodnje

Planirana ulaganja u djelatnost proizvodnje za period 2025.-2027. godina imaju za cilj:

- Produženje životne dobi za termo blokove
- Povećanje sigurnosti i pouzdanosti proizvodnje električne energije, tehnološke pare i toplotne energije
- Ulaganja u smanjenje uticaja na okolinu
- Povećanje energetske efikasnosti i raspoloživosti
- Smanjenje proizvodnih troškova.

Planom ulaganja u proizvodnu djelatnost obuhvaćena su i ulaganja za ostale potrebe kao što su informacioni i telekomunikacioni sistemi i softveri, alati, vozila, uredska oprema i objekti, čija je namjena poboljšanje kvaliteta, efikasnosti i sigurnosti postrojenja i rada zaposlenih.

U Planu ulaganja za period 2025.-2027. godina potrebno je planirati sredstva na način:

- preostala ugovorena sredstva koja nisu realizovana do kraja 2024. godine
- sredstava po donesenim investicionim odlukama za koje je pokrenut postupak nabavke
- sredstava po donesenim investicionim odlukama za koje do kraja 2024. g. nije pokrenut postupak nabavke, s tim da je rok realizacije istih planiran u periodu 2025.-2027. godina
- sredstva planirana za nova ulaganja.

Ukupna ulaganja u djelatnosti proizvodnje u periodu 2025.-2027. godina iznose 528,2 mil. KM, od kojih je vlastitih sredstava 504,2 mil. KM, koja uključuju, rekonstrukciju Bloka 7 u TE Kakanj, revitalizaciju Bloka 4 u TE Tuzla, projekte izgradnje postrojenja za odsumporavanje i denitrifikaciju u TE Tuzla i TE Kakanj, te ulaganja u sistemske IKT projekte za djelatnost proizvodnje kao što su ulaganja u TK opremu, SDNiU, informacioni sistemi i licence, u iznosu od 2,9 mil. KM.

Osim vlastitih, dio planiranih sredstava u iznosu od 24,0 mil. KM su kreditna sredstva za potrebe rehabilitacije HE Salakovac. Planiran je i povrat kreditnih sredstava koja su uložena u prethodnom periodu u ukupnom iznosu od 61,5 mil. KM, što uključuje i otplatu kredita za VE Podveležje i nove FNE koje ulaze u pogon.

Tabela 7.2

(hilj.KM)

Plan ulaganja za djelatnost proizvodnje				
Izvori sredstava	2025.	2026.	2027.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	144.896	182.100	174.250	501.246
Vlastita sredstva za IKT	1.736	757	407	2.900
Kreditni (planirani)	0	0	24.000	24.000
Donacije	0	0	0	0
Ukupno	146.632	182.857	198.657	528.146

7.4 Ulaganja u djelatnosti distribucije

Plan ulaganja u distributivnu djelatnost izrađuje se i realizuje po sljedećim podprogramima:

- A. Ulaganja u distributivnu mrežu
 1. Rekonstrukcija/sanacija i izgradnja novih elektrodistributivnih objekata
Kapitalna ulaganja – prelazak distributivne mreže sa 10 kV naponskog nivoa na 20 kV naponski nivo
 2. Rekonstrukcija obračunskih mjernih mjesta
Proširenje sistema daljinskog očitavanja i upravljanja brojilima električne energije - *Automatic Meter Management (AMM) Systems*
 3. Sistemi daljinskog nadzora i upravljanja
 4. Priključenje na distributivnu mrežu novih krajnjih kupaca/proizvođača
- B. Ulaganja u ostale potrebe, zajedničke za podružnicu
 1. Oprema za IS i TK
 2. Alati
 3. Uredska oprema
 4. Vozila
 5. Poslovni objekti
- C. Ulaganja u programe koji se realizuju kroz Sektor za IKT (SCADA i AMR/AMM sistemi i komunikacione mreže)

Planirana ulaganja u distributivnu djelatnost za period 2025.-2027. godina imaju za cilj:

- obezbjeđenje distributivnih kapaciteta za priključenje novih kupaca/ proizvođača
- dovođenja kvaliteta isporuke električne energije u okvire norme BAS EN 50160 za distributivne sisteme, odnosno u okvire BAS i IEC standarda koji tretiraju ovu oblast
- funkcionalne promjene naponskih nivoa u distributivnoj mreži koje uključuju prelazak distributivne mreže sa 10 kV naponskog nivoa na 20 kV naponski nivo, uz postepeno ukidanje naponskog nivoa 35 kV
- zadovoljenje zakonskih obaveza u pogledu kvaliteta mjerenja električne energije
- tehnološko unapređenje sistema mjerenja električne energije sa ciljem obezbjeđenja značajnih i pravovremenih informacija o potrošnji energije relevantnim akterima na tržištu i njihovim sistemima, uključujući i krajnje kupce električne energije
- tehnološko unapređenje mreže, sa ciljem povećanja pouzdanosti i optimizacije funkcionisanja distributivnog sistema - automatizacija distributivne mreže
- obezbijedenje uslova za povećanje produktivnosti rada, podizanja kvaliteta usluga koje pruža Distributer, kao i poboljšanje uslova rada zaposlenika
- zadovoljenje zakonskih obaveza u pogledu zaštite i uticaja na okolinu.

U skladu sa Zakonom o električnoj energiji FBiH planira se izvršiti uspostava Operatora distributivnog sistema (ODS) kao posebnog pravnog lica. Kod formiranja ODS-a Društvo kao ulog u novcu planira 2025. godine uložiti sredstva u iznosu od 1,0 mil. KM, što je obrazloženo u nastavku ovog Plana i dato u tabeli 7.9.

Ulaganja u djelatnosti distribucije u periodu 2025.-2027. godina planirana su u iznosu od 325,1 mil. KM. Pored vlastitih sredstava u iznosu od 296,1 mil. KM, unutar kojih su uključena i sredstva u iznosu od 10,3 mil. KM za systemske projekte iz oblasti IKT-a, kao što su modul održavanja, SCADA, SDNiU, pametnih mreža sa AMM/AMR sistemima, a koji se odnose na djelatnost distribucije, planirana su i kreditna sredstva EIB-a za povećanje energetske efikasnosti elektrodistributivnih objekata u iznosu od 29,1 mil. KM.

Tabela 7.3

(hilj.KM)

Plan ulaganja za djelatnost distribucije				
Izvori sredstava	2025.	2026.	2027.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	99.275	93.850	92.702	285.827
Vlastita sredstva za IKT	6.631	2.055	1.576	10.262
Kredit za en.ef. el.distr. obj.	169	14.521	14.367	29.057
Ukupno	106.075	110.426	108.645	325.146

Navedeni iznosi vlastitih sredstava su, uz pripadajući nivo amortizacije dobijeni i na osnovu nivoa ostvarenih prihoda po osnovu naknada za priključenje. Prema raspoloživim podacima tokom izrade ovog Plana, a na osnovu zaključenih Ugovora o međusobnom uređenju odnosa sa proizvođačima i izdatim prethodnim elektroenergetskim saglasnostima (PEES), moguća je realizacija i većeg iznosa sredstava za naknadu za priključenje u odnosu na prethodne godine. U zavisnosti od visine naplaćenog iznosa sredstava po ovom osnovu, moguće je i povećanje iznosa investicija u djelatnosti distribucije, odnosno u budućem ODS-u.

Investiciona ulaganja su planirana po podprogramima, a odabir prioritetnih projekata za ulaganje u planskom periodu 2025.-2027. izvršen je u skladu sa planiranim budžetom i kriterijima za odabir prioritetnih projekata:

- priključenje svih novih korisnika distributivne mreže na način i u rokovima utvrđenim Opštim uslovima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom i Pravilnikom Regulatora o metodologiji za izračunavanje naknada za priključenje
- priprema i realizacija kapitalnih projekata za prelazak distributivne mreže 10 kV naponskog nivoa na 20 kV naponski nivo
- izgradnja i rekonstrukcija/sanacija elektrodistributivne mreže u cilju dovođenja isporuke električne energije u okvire norme EN 50160
- implementacija Projekta uvođenje SCADA/DMS/OMS na nivou distribucije, projekat koji se finansira sredstvima kredita i sredstvima granta njemačke razvojne banke (KfW) i dijelom iz vlastitih sredstava, prema planiranoj dinamici implementacije
- implementacija Projekta „Električna distribucija BiH (2010 - 0562) - Energetska efikasnost - rekonstrukcija i izgradnja elektrodistributivnih objekata u cilju smanjenja gubitaka električne energije“ – projekat koji se finansira dijelom iz vlastitih sredstava i dijelom iz sredstava kredita EIB, prema dinamici implementacije
- rekonstrukcija obračunskih mjernih mjesta (izmještanje mjernih mjesta na pristupačnu lokaciju i eliminisanje unutrašnjeg priključka)
- priprema distributivne mreže za uklapanje novih TS 110/x kV u skladu sa planom izgradnje prenosne mreže
- promjena tretmana neutralne tačke u distributivnim mrežama EP BiH
- ulaganja u ostale potrebe, zajedničke za Podružnicu (IS i TK sistemi, alati, vozila i uredska oprema). Ovim planom ulaganja obuhvaćene su nabavke koje doprinose unapređenju kvaliteta i efikasnosti rada, kvaliteta pružanja usluga i poboljšanju radnih uslova zaposlenih u distributivnoj djelatnosti
- realizacija sistemskih IKT projekata, projekti za čiju realizaciju je nadležan Sektor za IKT
- ostala ulaganja u elektrodistributivnu mrežu treba planirati u skladu sa preostalim, raspoloživim sredstvima.

Da bi se donošenje novih investicionih odluka baziralo na kvalitetnoj investiciono-tehničkoj dokumentaciji, u svakoj planskoj godini planirana su odgovarajuća sredstva za pripremne aktivnosti (projektovanje, pribavljanje saglasnosti, rješavanje IPO i sl) za planirana ulaganja u narednim godinama.

7.5 Ulaganja u djelatnosti snabdijevanja i trgovine

U periodu 2025.-2027. godina investiciona ulaganja u djelatnosti snabdijevanja i trgovine planirana su u iznosu od oko 4,4 mil. KM. Ova ulaganja odnose se na rekonstrukcije i tipiziranje centara za kupce, nabavku uredske i IT opreme i vozila, te za nabavku billing sistema u djelatnosti snabdijevanja. Unutar ovih ulaganja uključena su i sredstva u iznosu od 3,6 mil. KM za sistemske IKT projekte.

Sredstva za ulaganja u djelatnosti trgovine planiraju se putem zajedničkih projekata na nivou EP BiH, odnosno u okviru planova Sektora za IKT. Ulaganja se odnose na održavanje i nadogradnju SCADA sistema i prateće softverske i hardverske strukture u okviru Dispečerskog centra, kao i održavanje i proširenje aplikacije *Blue Trader* za podršku procesu trgovine. Razvoj i implementacija drugih aplikacija u funkciji informatizacije i automatizacije u procesima upravljanja i trgovine biće u većini realizovan vlastitim kadrovima.

U planu ulaganja djelatnosti snabdijevanja i trgovine uključena su i sredstva za projekte iz oblasti IKT-a, kao što je SOEE.

Tabela 7.4

(hilj.KM)

Plan ulaganja za djelatnosti snabdijevanja i trgovine				
Izvori sredstava	2025.	2026.	2027.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	591	79	79	749
Vlastita sredstva za IKT	1.101	1.499	1.030	3.630
Ukupno	1.692	1.578	1.109	4.379

7.6 Kapitalna ulaganja sa nivoa Društva

U cilju izgradnje novih i zamjenskih proizvodnih kapaciteta u ovom planskom periodu nastavljaju se aktivnosti u okviru kapitalnih investicija. Starost i niska efikasnost postojećih blokova u termoelektranama, kao i strateško opredjeljenje da se grade elektrane na bazi obnovljivih resursa, zahtijeva dodatna sredstva za investicije u nove energetske kapacitete.

Cilj ovih ulaganja je:

- obezbijediti proizvodnju električne energije radi kontinuiteta u snabdijevanju kupaca
- obezbijediti kontinuitet u isporuci toplotne energije
- povećati kapacitete i obim proizvodnje na bazi obnovljivih resursa
- povećanje ukupnog instalisanog kapaciteta i rast proizvodnje
- postizanje veće efikasnosti i većeg udjela kombinovane proizvodnje toplotne i električne energije
- istraživanje rezervi i obezbjeđenje plasmata za ugalj iz vlastitih rudnika
- ispunjavanje obaveza iz Ugovora o energetske zajednici, odnosno direktiva EU koje se odnose na energetski sektor.

Dugoročni strateški i prioritetni cilj je realizacija izgradnje novih proizvodnih pogona iz obnovljivih izvora energije. Cilj za ovaj trogodišnji period je početak gradnje 28 novih objekata i puštanje u pogon 21 proizvodnog objekta čija izgradnja je već u toku.

Od ukupno potrebnih sredstava koja su planirana do 2027. godine, oko 69,0% je predviđeno obezbijediti iz eksternih izvora. U prvoj planskoj godini planirano je uložiti oko 63,7 mil. KM kreditnih sredstava. Udio eksternih izvora će biti povećan do kraja realizacije projekata, budući da je za jedan dio projekata početak izgradnje planiran nakon 2027. godine.

Tabela 7.5

(hilj.KM)

Plan ulaganja u kapitalne investicije				
Izvori sredstava	2025.	2026.	2027.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	53.236	137.600	163.580	354.416
Kredit	63.670	287.200	449.101	799.971
Donacije	100	780	10.100	10.980
Ukupno	117.006	425.580	622.781	1.165.367

Ukupna investiciona vrijednost navedenih projekata je oko 5,6 mlrd KM, a na planski period se odnosi 1,17 mlrd KM. Struktura ulaganja odražava politiku ulaganja i pokazuje investicioni

portoflio u kojem su zastupljeni različiti proizvodni kapaciteti, tako da se na termo objekte odnosi 8,6%, na male HE, VE i FNE 86,8%, a na HE 4,6% od ukupnih ulaganja.

Tabela 7.6 (hilj.KM)

Plan ulaganja po vrstama elektrana				
Vrste elektrana	2025.	2026.	2027.	Ukupno za planski period
Hidrelektreane	7.600	21.400	24.500	53.500
Obnovljivi izvori energije	94.160	354.180	563.281	1.011.621
Termoelektreane	15.246	50.000	35.000	100.246
Ukupno	117.006	425.580	622.781	1.165.367

7.7 Ulaganja u zajedničke projekte

Planom poslovanja 2025.-2027. godina u zajedničke projekte planirana su ulaganja u ukupnom iznosu od oko 17,0 mil. KM, i to u:

- Informaciono komunikacione tehnologije – IKT
- Ostala ulaganja, u opće poslove, sigurnost i zaštitu, te ostala zavisna i povezana društva i imovinu.

Tabela 7.7 (hilj.KM)

Plan ulaganja za Zajedničke projekte				
Izvori sredstava	2025.	2026.	2027.	Ukupno za planski period
IKT	3.779	3.150	4.230	11.159
Opći poslovi i imovina	680	455	455	1.590
Sigurnost i zaštita	1.530	1.530	1.000	4.060
Razvoj	200	0	0	200
Ukupno	6.189	5.135	5.685	17.009

a) Informaciono komunikacione tehnologije – IKT

Strateški ciljevi razvoja IKT definisani su Politikom razvoja IKT:

- Obezbijediti operativnu podršku poslovnim procesima na proaktivan način uspostavljanjem korisničkih servisa koji će poboljšati performanse poslovnih procesa
- Obezbijediti IKT infrastrukturu i servisnu osnovu za uvođenje novih servisa, a u cilju:
 - o uspješnog vođenja, upravljanja i održavanja elektroenergetskog sistema
 - o efikasnog provođenja svih poslovnih procesa i planiranja razvoja EE sistema
- Izgradnja IKT infrastrukture mora se realizovati u skladu sa zakonskom regulativom i propisima Regulatorne agencije za komunikacije, te politikom sigurnosti IKT sistema
- Kroz konsolidaciju tehničkog i poslovnog informacionog sistema obezbijediti integritet informacije u IKT sistemu (jedinствен unos informacije i njena višestruka upotreba)
- Razvijati mehanizme pomoću kojih će se mjeriti uticaj IKT-a na poslovanje kompanije.

U cilju uspostavljanja stabilnog i lahko upravljivog IKT sistema (infrastrukture i servisa) u funkciji kontinuiranog i efikasnog obavljanja poslovnih procesa u svim osnovnim i pomoćnim djelatnostima EP BiH, planirana su ulaganja u uvođenje novih IKT servisa, automatizaciju i

informatizaciju u segmentima proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom, i udovoljavanju zahtjevima za kontinuirano širenje komunikacione infrastrukture kroz IKT investicione projekte.

Sredstva za zajedničke projekte u Direkciji Društva, kao i projekte koje nije moguće jednoznačno pridružiti samo pojedinim djelatnostima (TK mreže i objekti, licence, softveri, ...) planirana su u okviru zajedničkih projekata IKT sistema u iznosu od 11,2 mil. KM (sumarno za planski period). Sredstva namjenjena za projekte iz oblasti IKT-a za djelatnost proizvodnje (2,9 mil. KM), distribucije (10,3 mil. KM), te snabdijevanja i trgovine (3,6 mil. KM) uključena su u planove ulaganja tih djelatnosti.

U okviru infrastrukturnih IKT projekata najznačajnija ulaganja su predviđena kroz sljedeće:

- Informacioni sistemi
- IKT podrška osnivanju ODS-a
- IKT podrška izgradnji sistema daljinskog nadzora i upravljanja (SCADA)
- IKT podrška razvoju sistema pametnih mjerenja AMR/AMM.

Značajne aktivnosti planirane su na konsolidaciji i integraciji različitih aplikativnih rješenja u okviru informacionog sistema, u cilju obezbjeđenja većeg kvaliteta i transparentnosti podataka u informacionom sistemu u funkciji poslovnih procesa i podrške odlučivanju. Najveća ulaganja predviđena su u licenciranje različitih softverskih paketa i rješenja (Microsoft, Oracle, SAP).

b) Ostala ulaganja

Ostala ulaganja u iznosu od oko 5,9 mil. KM u posmatranom periodu, između ostalog, odnose se na nabavku vozila, širenje mreže punionica za električna vozila, razvojne projekte i imovinu, te sigurnost i zaštitu. U oblasti razvoja, nastaviće se aktivnosti na razvojno-istraživačkim projektima, ispitivanju potencijala vjetrova, sunčeve energije i vodotokova. Ove aktivnosti imaju za cilj obezbjeđenje relevantnih podloga za ocjene opravdanosti izgradnje, izradu projektnih rješenja i realizaciju investicionih ulaganja u nove elektroenergetske objekte i poboljšanje kvaliteta isporuke električne energije.

7.8 Ulaganja u dokapitalizaciju zavisnih društava

a) Dokapitalizacija zavisnih društava rudnika uglja

Planom poslovanja 2025.-2027. godina planirana je dokapitalizacija zavisnih društava rudnika uglja putem ulaganja u iznosu od oko 74,1 mil. KM po odlukama o dokapitalizaciji za planski period. Pored navedenog iznosa, predviđen je nastavak ulaganja i nakon planskog perioda. Ukupan iznos i dinamika realizacije ulagačkih aktivnosti će biti u skladu sa nivoom raspoloživih sredstava EP BiH i uključuje i period nakon planskog perioda. U prethodnom periodu EP BiH je kroz dokapitalizaciju ZD rudnika uglja realizirala 356 mil. KM za ulagačke aktivnosti, a kroz avanse za nabavku uglja podržala ova zavisna društva sa oko 220 mil. KM, što je uticalo na finansijsku mogućnost budućeg investiranja, kako za svoje djelatnosti, tako i za potrebe ZD rudnika uglja.

Najznačajnija planirana ulaganja se odnose na ZD RU Kreka, što je neophodan uslov za kontinuitet rada blokova u TE Tuzla. Potrebno je posebnu pažnju posvetiti poslovanju ZD rudnika uglja, kroz poboljšavanje poslovanja rudnika na način da se izvrši dokapitalizacija i modernizacija rudnika, te prestrukturiranje u rudnicima, što će za rezultat imati povećanje produktivnosti odnosno pozitivno poslovanje ovih privrednih subjekata.

Tabela 7.8

(hilj.KM)

Plan ulaganja za zavisna društva rudnike uglja - donesene odluke o dokapitalizaciji				
Ulaganja	2025.	2026.	2027.	Ukupno planski period
RU Kreka	18.284	18.094	16.700	53.078
RMU Đurđevik	1.500	567	0	2.067
RMU Kakanj	5.500	5.500	5.500	16.500
RMU Breza	1.231	1.185	0	2.416
Ukupno	26.515	25.346	22.200	74.061

7.9 Ulaganja u osnivanje ODS-a

U skladu sa Zakonom o električnoj energiji FBiH, planirana je uspostava Operatora distributivnog sistema (ODS) kao posebnog pravnog lica. Ova kompanija će postati jedno od zavisnih društava u 100%-tnom vlasništvu EP BiH. Rok za razdvajanje ODS-a je dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o električnoj energiji FBiH, propisan članom 167. stav (1) Zakona, i taj rok ističe 17.08.2025. godine. Kod formiranja ODS-a Društvo kao ulog u novcu planira 2025. godine uložiti sredstva u iznosu od 1,0 mil. KM. U momentu izrade Plana poslovanja, teško je sagledati iznos koji će biti dio osnivačkog uloga ili naknadne dokapitalizacije u toku planskog perioda, ali je izvjesno da će to biti sredstva koja su već vezana za djelatnost distribucije. Sve odluke o osnivanju ODS-a i dokapitalizaciji ODS-a kao zavisnog društva će donositi Skupština Društva, te će konkretni iznosi osnivačkog uloga i dokapitalizacije zavisiti od obima i strukture pomenutih sredstava, datuma njihovog unosa u to zavisno društvo i vrijednosti koja bude uvrđena/procijenjena u skladu sa važećim propisima i zakonima.

Tabela 7.9

(hilj.KM)

Plan ulaganja za osnivanje ODS-a				
Ulaganja	2025.	2026.	2027.	Ukupno planski period
Osnivanje ODS-a	1.000	0	0	1.000
Ukupno	1.000	0	0	1.000

8 NABAVKE

U skladu sa odredbama Zakona o javnim preduzećima, Zakona o javnim nabavkama BiH (ZJN), Pravilnika o nabavkama i operativnih procedura u EP BiH, a na osnovu Plana poslovanja Društva, sačinjava se Plan nabavki roba, usluga i radova za 2025. godinu.

Kada je u pitanju upravljanje procesa javnih nabavki, ostvarenja novih ekonomskih i društvenih ciljeva javnih nabavki, te njihove svrsishodnosti, ključan je segment planiranje nabavki. Plan nabavki je prema ZJN propisan kao jedan od prvih uslova za pokretanje postupka i obavezno se objavljuje na portalu Agencije za javne nabavke, najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana usvajanja Plana poslovanja, u formi i na način kako je definisano u sistemu "e-Nabavke". Nabavke koje su izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama objavljuju se na web portalu EP BiH, na obrascu iz interne aplikacije „Realizacija plana nabavki“.

Planiranje nabavki prema ZJN je obaveza koja zahtijeva da se proces nabavke posmatra u jednoj široj slici, uzimajući u obzir svoje potrebe na godišnjem nivou, raspoloživa finansijska sredstva, vrijeme trajanja ugovora o javnoj nabavci, vrijeme potrebno da se provede odgovarajući postupak za neophodne robe/usluge/radove, te blagovremeno pokretanje istog. Na početku lanca nabavke nalazi se identifikovanje potreba za određenim robama/uslugama/radovima, na osnovu istraživanja tržišta procijenjuje se vrijednost nabavke, a na osnovu čega se priprema *Plan nabavki* i vrši obezbjeđenje finansijskih sredstava za realizaciju istih, kao osnovni postulat ZJN, a to je efikasno trošenje javnih sredstava.

Plan nabavki roba, usluga i radova za 2025. godinu će biti usklađen sa finansijskim i ulagačkim dijelom trogodišnjeg Plana poslovanja EP BiH za period 2025.- 2027. godina i zasnovan na usaglašenim specifikacijama predmeta nabavki dostavljenim od strane podružnica. Planom nabavki za 2025. godinu u EP BiH će biti definisani predmeti nabavke, procijenjena vrijednost nabavke, postupak nabavke, izvori finansiranja i dinamika nabavke.

Dinamika i aktivnosti na pripremi i donošenju Plana nabavki EP BiH za 2025. godinu su uslovljene sljedećim aktivnostima:

- donošenjem Plana poslovanja za period 2025.-2027. godinu
- definisanjem specifikacija roba, usluga i radova
- usaglašavanjem jedinstvenih specifikacija za nabavku roba, radova i usluga na nivou resornih sektora za pojedine djelatnosti u Direkciji Društva
- usaglašavanjem količina roba, obima usluga i radova sa finansijskim sredstvima iz Plana poslovanja za period 2025.-2027. godina.

Planira se slijedeća dinamika nabavki po prioritetima, i to:

- nabavke energenata u funkciji ostvarenja elektroenergetskog bilansa
- nabavke u funkciji planiranih remonta
- nabavke u funkciji realizacije priključaka distributivnih kupaca
- nabavke za potrebe zavisnih društva rudnika uglja prema Odluci o dokapitalizaciji
- ugovaranje uklanjanja opasnih otpadnih materijala
- nabavke ostalih usluga i radova
- ostale redovne nabavke u cilju održavanja pogonske spremnosti i redovnog poslovanja i
- hitne nabavke koje nisu planirane, a koje se realizuju u cilju otklanjanja posljedica havarija i drugih vanrednih situacija.

Izbor postupka nabavke koji pravilno odražava veličinu, prirodu i složenost ugovora od ključnog je značaja, u smislu efikasnosti. Nezavisno od tehničko-tehnoloških i ekonomskih specifičnosti u kojima posluje EP BiH, većina nabavki planira se realizovati po otvorenom i ograničenom postupku javnih nabavki, putem javnih tendera, kao redovnom i osnovnom postupku nabavki definisanim ZJN BiH, dok se za nabavke manje vrijednosti koristi konkurentski zahtjev za dostavu ponuda i direktni sporazum.

Planirani postupci nabavke u EP BiH će biti usklađeni sa ZJN BiH i predstavljaju obavezni postupak za sve podružnice i Direkciju, jer su sagledani kao cjelina predmeta nabavke na nivou Društva. Definisanje postupaka nabavke ima poseban značaj sa aspekta primjene zakonskih propisa i čini osnov za dinamiziranje procesa nabavki tokom 2025. godine.

U septembru 2024. godine izmjenjena je dopunjena procedura P 84/04 „Izrada i usvajanje Plana nabavke i izvještavanje o realizaciji“. U predmetnoj proceduri je detaljno definisan način na koji se vrši izrada Plana nabavki, u prilogu procedure je tipski obrazac koji se popunjava i za centralizirane i za decentralizirane nabavke.

Potrebno je da Društvo nabavku sirovina i materijala uskladi sa stvarnim potrebama, definiše optimalne zalihe, te izvrši kontrolu postojećih zaliha kako bi se nabavka materijala, rezervnih dijelova, elektromaterijala, brojila, sitnog inventara, demontiranog materijala i slično svela na minimum u planskom periodu. U tom smislu je neophodno slijediti *Politiku upravljanja zalihama*. Popravljanjem prakse upravljanja zalihama mogu se postići značajni finansijski efekti.

Plan nabavke Direkcije Društva sadržavat će nabavke standardiziranih roba, radova i usluga, za sve podružnice EP BiH, kao i nabavke po investicionim odlukama i Odlukom o dokapitalizaciji rudnika uglja, koje je usvojila Uprava Društva i Nadzorni odbor, dok će planovi nabavke podružnica sadržavati pojedinačne ili zbirne nabavke za jednu ili više Podružnica (ED Podružnice), sa naznačenim postupkom nabavke.

U tom smislu Plan nabavki je podijeljen na:

- centralizirane nabavke koje se realizuju u Direkciji Društva i
- decentralizirane nabavke koje se realizuju u podružnicama Društva.

Faktori koji su nas opredjelili za kombinaciju centralizirane/decentralizirane nabavke su: efikasnost kroz kontrolu troškova, izbjegavanje protekcionizma/favorizovanja, strateške nabavke, hitne situacije itd. Nosioци procesa nabavke trebaju posjedovati informacije, znanje i vještine kako bi procijenili mogućnost kombinovanja ili razdvajanja predmeta nabavki, što podrazumjeva da takva planiranja trebaju uključiti i istraživanja tržišta nabavke u skladu sa zahtjevima, složnošću i okolnostima.

U Direkciji EP BiH, koja vrši funkciju potpore zavisnim društvima rudnicima uglja biće realizirane nabavke za potrebe rudnika uglja, a prema Listi nabavki koja čini prilog Odluke o dokapitalizaciji rudnika uglja.

9 PROVOĐENJE PLANA

Nakon usvajanja Plana poslovanja Društva, u svrhu njegovog provođenja, planove elektroprivrednih djelatnosti donose nadležni izvršni direktori uz saglasnost Generalnog direktora, a za Direkciju Društva plan donosi Generalni direktor na prijedlog Izvršnog direktora za ekonomske poslove i to najkasnije petnaest dana od dana donošenja Plana poslovanja Društva na Skupštini.

Izvršni direktori djelatnosti prijedloge planova djelatnosti i podružnica prije usvajanja dostavljaju na provjeru Izvršnom direktoru za ekonomske poslove, koji u roku tri radna dana dostavlja mišljenje o usklađenosti sa planom poslovanja Društva. Usvojeni Plan poslovanja za djelatnosti dostavlja se (svako iz svoje nadležnosti) Izvršnom direktoru za ekonomske poslove.

Nakon usvajanja planova EP djelatnosti, planove podružnica donose direktori podružnica, uz saglasnost nadležnih izvršnih direktora, i to najkasnije petnaest dana od dana donošenja plana EP djelatnosti. Usvojen Plan poslovanja podružnice Direktor podružnice dostavlja nadležnim izvršnim direktorima, te Izvršnom direktoru za ekonomske poslove.

Nosioci izrade i donosioci planova EP djelatnosti i planova podružnica dužni su osigurati potpunu usaglašenost ovih planova sa Planom poslovanja Društva.

Nakon usvajanja Plana poslovanja EP BiH na nadležnom organu, isti predstavlja obavezujući dokument svih zaposlenih.

U narednom planskom periodu u cilju provođenja Plana u potpunosti, vršiće se praćenje i izvještavanje Plana putem:

- izvještaja, analiza i informacija o realizaciji planova poslovanja,
- izvještaja o poslovanju koji se podnose polugodišnje i godišnje,
- kvartalnih i mjesečnih izvještaja, analiza i informacija kojim se obuhvataju pojedini segmenti Plana.

Investicione odluke donositi u skladu sa realnim mogućnostima, te otkloniti spore i neefikasne realizacije započetih investicionih ulaganja. Poduzeti sve aktivnosti da se Planom postavljeni zadaci ostvare.

Trošenje sredstava uskladi sa planiranim, vodeći računa o Programu mjera štednje na nivou EP BiH br. U-01-36616-1/24-117/20. od 16.10.2024. godine, u cilju svođenja troškova i rashoda u zadate planirane okvire, kao i utrošak sredstava svesti u realne okvire, imajući u vidu tržišnu i finansijsku situaciju, konkurenciju i socijalno okruženje u kojem posluje Društvo.

PRILOZI

1. Plan prihoda, troškova i rashoda EP BiH po djelatnostima i planskim stavkama za 2025. godinu (u hilj. KM).
2. Plan prihoda, troškova i rashoda EP BiH po djelatnostima i planskim stavkama za 2026. godinu (u hilj. KM).
3. Plan prihoda, troškova i rashoda EP BiH po djelatnostima i planskim stavkama za 2027. godinu (u hilj. KM).

	- UKUPNO EP BIH (po djelatnostima) -	Prilog 2	Trogodišnji plan poslovanja 2025-2027 - Plan za 2026. godinu				
		PLAN PRIHODA, TROŠKOVA I RASHODA ZA 2026. GODINU					
		- PO PLANSKIM STAVKAMA -					
ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	djelatnost PROIZVODNJE	djelatnost DISTRIBUCIJE	djelatnost SNAB DIJEVANJA	djelatnost TRGOVINE	FUNKCIJE POTPORE	UKUPNO EP BIH
6.1./01	Prihod od električne energije i pom. usluga	0	332.484	716.346	254.825	0	1.303.655
6.1./02	Prihod od sporednih i nus proizvoda	24.452	0	0	0	0	24.452
6.1./03	Prihod od prodaje materijala i usluga	2.805	32.945	1.502	0	140	37.392
6.1./04	Prihodi od finansiranja	140	119	1.723	0	4.578	6.560
6.1./05	Ostali prihodi	1.356	7.436	522	0	2.215	11.529
	UKUPNI PRIHODI	28.752	372.984	720.092	254.825	6.933	1.383.588
6.1./08	Materijal za proizvodnju el. energije	487.233	0	0	0	0	487.233
6.1./09	Materijal za održavanje	10.214	8.299	4	2	122	18.642
6.1./10	Ostali troškovi materijala	1.767	3.342	323	5	161	5.598
6.1./11	Prevoz uglja	47.948	0	0	0	0	47.948
6.1./12	Usluge održavanja	21.415	7.570	383	55	1.714	31.136
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pom. usluga	558	39.179	11.580	193.939	0	245.256
6.1./14	Premije osiguranja	1.887	607	11	1	543	3.049
6.1./15	Drugi troškovi usluga	397	2.155	12.205	16	977	15.750
6.1./16	Amortizacija	73.083	69.649	216	40	3.409	146.397
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	437	53.690	5.773	0	0	59.899
6.1./18	Plate i naknade plata	69.686	83.930	12.843	1.193	15.400	183.052
6.1./19	Drugi troškovi rada	14.407	18.396	2.312	418	4.043	39.575
6.1./20	Vodoprivredne naknade	25.195	262	39	4	47	25.547
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	15.352	3.175	989	124	1.062	20.703
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	4.231	4.834	349	21	3.119	12.553
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	5.194	1.953	39	15	242	7.443
6.1./24	Drugi rashodi	3.221	3.409	1.461	0	1.351	9.443
6.1./25	Troškovi rezervisanja	5.188	3.539	618	10	10.300	19.656
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	787.414	303.988	49.144	195.842	42.491	1.378.880
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA						4.700

	- UKUPNO EP BIH (po djelatnostima) -	Prilog 3	Trogodišnji plan poslovanja 2025-2027; Plan za 2027. godinu				
		PLAN PRIHODA, TROŠKOVA I RASHODA ZA 2027. GODINU					
			- PO PLANSKIM STAVKAMA -				
ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	djelatnost PROIZVODNJE	djelatnost DISTRIBUCIJE	djelatnost SNAB DIJEVANJA	djelatnost TRGOVINE	FUNKCIJE POTPORE	UKUPNO EP BIH
6.1./01	Prihod od električne energije i pom. usluga	0	335.040	703.789	238.848	0	1.277.677
6.1./02	Prihod od sporednih i nus proizvoda	25.979	0	0	0	0	25.979
6.1./03	Prihod od prodaje materijala i usluga	2.765	33.038	1.513	0	134	37.449
6.1./04	Prihodi od finansiranja	135	119	1.725	0	3.728	5.707
6.1./05	Ostali prihodi	1.398	7.377	515	0	2.215	11.505
	UKUPNI PRIHODI	30.277	375.574	707.541	238.848	6.077	1.358.318
6.1./08	Materijal za proizvodnju el. energije	487.815	0	0	0	0	487.815
6.1./09	Materijal za održavanje	9.237	6.299	4	2	122	15.665
6.1./10	Ostali troškovi materijala	1.767	3.342	323	5	161	5.598
6.1./11	Prevoz uglja	48.375	0	0	0	0	48.375
6.1./12	Usluge održavanja	19.934	7.570	383	55	658	28.599
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pom. usluga	1.006	39.442	11.580	192.024	0	244.052
6.1./14	Premije osiguranja	1.434	607	11	1	538	2.590
6.1./15	Drugi troškovi usluga	368	2.155	12.034	16	892	15.465
6.1./16	Amortizacija	71.580	69.382	216	40	3.409	144.627
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	482	54.015	5.773	0	0	60.270
6.1./18	Plate i naknade plata	67.775	81.656	12.430	1.155	14.905	177.921
6.1./19	Drugi troškovi rada	14.180	18.232	2.212	195	3.855	38.673
6.1./20	Vodoprivredne naknade	25.245	255	38	4	46	25.588
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	15.045	3.163	1.000	124	885	20.218
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	4.140	4.626	349	21	2.762	11.897
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	5.596	1.808	29	15	42	7.490
6.1./24	Drugi rashodi	3.221	3.359	694	0	151	7.425
6.1./25	Troškovi rezervisanja	5.288	2.839	618	10	5.300	14.056
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	782.489	298.752	47.692	193.665	33.725	1.356.324
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA						1.994